

SPRAWOZDANIE ROCZNE
ANNUAL REPORT

2015

INSPEKCJA JAKOŚCI HANDLOWEJ ARTYKUŁÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH
AGRICULTURAL AND FOOD QUALITY INSPECTION

IJHARS

Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r.

o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych

Jakość handlowa to cechy artykułu rolno-spożywczego dotyczące jego właściwości organoleptycznych, fizykochemicznych i mikrobiologicznych w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania.

SPRAWOZDANIE ROCZNE
ANNUAL REPORT

2015

INSPEKCJA JAKOŚCI HANDLOWEJ ARTYKUŁÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH
AGRICULTURAL AND FOOD QUALITY INSPECTION

© Główny Inspektorat Jakości Handlowej
Artykułów Rolno-Spożywczych

OPRACOWANIE
Biuro Kontroli Wewnętrznej

TŁUMACZENIE
Biuro Współpracy Międzynarodowej

REDAKCJA
Izabela Zdrojewska

IJHARS

Główny Inspektorat Jakości Handlowej
Artykułów Rolno-Spożywczych
ul. Wspólna 30
00-930 Warszawa
www.ijhars.gov.pl
sekretariat@ijhars.gov.pl

Warszawa 2016

REALIZACJA
Agencja Reklamowo-Wydawnicza A. Grzegorzcyk
www.grzeg.com.pl

SPIS TREŚCI/ Contents

WSTĘP/ Introduction

I. CELE, ZADANIA I ORGANIZACJA IJHARS W 2015 ROKU/ AFQI's aims, tasks and organisation in 2015

1. Najważniejsze informacje o IJHARS/ Main information about AFQI.	14
2. Zadania IJHARS/ AFQI's tasks	15
3. Organizacja IJHARS/ AFQI's organisation	20
3.1. Struktura organizacyjna/ The organisational structure	
3.2. Baza laboratoryjna/ Laboratories	
3.3. Zarządzanie jakością/ Quality management system	
3.4. Rozwój zawodowy pracowników/ Professional development	

II. REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2015 ROKU/ Task's performance of AFQI in 2015

1. Podstawowe dane liczbowe/ Key figures	26
2. Najważniejsze ustalenia z realizacji zadań/ Main findings from tasks' completion	29
2.1. Kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji/ Marketing quality control of agricultural and food products and means of production	
2.1.1. Urzędowa kontrola na rynku krajowym/ Official control on the domestic market	
• Zasady i tryb kontroli/ Rules and procedure of control	
• Tematyka czynności kontrolnych określone w <i>Rocznym ramowym planie kontroli</i> / Fields of inspection activities identified in <i>Annual Framework Control Plan</i>	
• Wyniki planowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Results of planned marketing quality inspections of agricultural and food products	
• Tematyka i wyniki doraźnych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zleconych przez Głównego Inspektora JHARS/ Scope and results of ad hoc inspections commissioned by the Chief Inspector of Agricultural and Food Quality	
• Tematyka i wyniki doraźnych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zleconych przez wojewódzkich inspektorów JHARS/ Scope and results of ad hoc inspections commissioned by Voivodeship Inspectors of Agricultural and Food Quality	
2.1.2. Urzędowa kontrola w obrocie z zagranicą/ Official control at import and export stage	
• Zasady i tryb kontroli/ Rules and procedure of control	
• Wyniki kontroli w obrocie z zagranicą/ Results of inspections at import and export stage	
2.2. Zadania realizowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej/ Tasks performed in the framework of the Common Agricultural Policy	
2.2.1. Kontrola i certyfikacja w rolnictwie ekologicznym/ Control and certification in organic farming	
• System kontroli i certyfikacji w rolnictwie ekologicznym/ Control and certification system in organic farming	

- Wyniki audytów przeprowadzonych w jednostkach certyfikujących/ Results of audits carried out in authorised certifying bodies
  - Monitoring stron internetowych jednostek certyfikujących/ Monitoring websites of authorised certifying bodies
  - Wyniki kontroli sprawdzających w ekologicznych gospodarstwach rolnych/ Results of follow up checks in ecological agricultural holdings
  - Wyniki kontroli sprawdzających w przetwórcach ekologicznych i u ich podwykonawców, u importerów produktów ekologicznych oraz u producentów ekologicznych prowadzących zbiór ze stanu naturalnego/ Results of follow up checks carried out in organic processing operators and their subcontractors, importers of organic products and operators harvesting wild plant products for commercial purposes
  - Wyniki kontroli znakowania produktów/ Results of labeling checks
  - Wyniki kontroli znakowania nawozów/ Results of checks on fertilizers labeling
  - Udostępnianie informacji o producentach w rolnictwie ekologicznym/ Sharing information on organic farming producers
  - Dopuszczanie do swobodnego obrotu produktów rolnictwa ekologicznego importowanych z krajów trzecich/ Release for free circulation of organic products imported from third countries
  - Zezwolenia na odstępstwa od zasad produkcji metodami ekologicznymi/ Granting of exceptions from the organic production rules
  - Prowadzenie rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego/ Maintaining the register of organic farming inspectors
- 2.2.2. Kontrola produktów regionalnych i tradycyjnych/ Control of regional and traditional products
- Zasady kontroli i certyfikacji produktów regionalnych i tradycyjnych/ Rules for control and certification of regional and traditional products
  - Nadzór nad jednostkami certyfikującymi/ Supervision of authorised certifying bodies
  - Kontrole zgodności procesu produkcji produktów regionalnych i tradycyjnych ze specyfikacją/ Verification of compliance with specifications of the production processes of regional and traditional products
  - Kontrole urzędowe produktów regionalnych i tradycyjnych/ Official controls of regional and traditional products
- 2.2.3. Kontrola ex-post/ Ex-post control
- 2.2.4. Zadania delegowane i zadania powierzone przez Agencję Rynku Rolnego/ Delegated tasks and tasks entrusted by the Agricultural Market Agency
- 2.2.5. Potwierdzanie pochodzenia mięsa wołowego z dorosłego bydła płci męskiej/ Confirmation of origin of bovine meat from adult male cattle
- 2.2.6. Kontrola wprowadzania do obrotu mięsa z bydła w wieku do 12 miesięcy/ Control of marketing of bovine meat from cattle aged less than twelve months
- 2.2.7. Kontrola raportowania danych rynkowych z rynku wołowiny/ Control of prices reporting on the beef market
- 2.2.8. Wydawanie opinii w sprawie przyznania znaku Poznaj Dobrą Żywność (PDŻ)/ Issuing opinions on products to be awarded with the Try Fine Food logo (TFF)
- 2.3. Zadania w ramach nadzoru sprawowanego przez IJHARS/ Tasks within AFQI's supervision
- 2.3.1. Nadzór nad rynkiem wina/ Supervision of wine market
- Certyfikacja wina z określonego rocznika i wina z określonej odmiany winorośli/ Certification procedure for particular vintage year and wines from specific grape varieties

- 2.3.2. Nadzór nad rynkiem chmielu/ Supervision of hops and hop products market
- 2.3.3. Nadzór nad rynkiem mięsa – klasyfikacja tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP/ Supervision of meat market – Classification of carcasses in the EUROP system
  - Klasyfikacja tusz wołowych/ Classification of bovine carcasses
  - Klasyfikacja tusz wieprzowych/ Classification of porcine carcasses
- 2.3.4. Nadzór nad rynkiem mięsa drobiowego/ Supervision of poultry meat market
- 2.3.5. Warunki produkcji gęsi owsianych/ Young Polish Oats-Fed Geese – Production conditions
- 2.3.6. Nadzór nad rynkiem nawozów/ Supervision of fertilisers market
- 2.4. Zadania kontrolne związane z działalnością gospodarczą przedsiębiorcy/ Control tasks related to entrepreneur's business activity
  - 2.4.1. Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Evaluation of commercial quality of agricultural and food products
  - 2.4.2. Zwalnianie podmiotów z obowiązku znakowania jaj kierowanych bezpośrednio z miejsca produkcji do zakładów przemysłu spożywczego/ Granting exemptions from the marking obligations for eggs intended for processing to operators
  - 2.4.3. Nadawanie uprawnień rzeczoznawcom/ Licencing quality assessors

3. Współpraca z innymi instytucjami/ Cooperation with other authorities and organisations 59

- 3.1. Współpraca z instytucjami międzynarodowymi/ Cooperation with international organisations
  - 3.1.1. Współpraca z Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO/ Cooperation with the FAO/WHO Codex Alimentarius Commission (CAC)
    - Główne wydarzenia na forum KKŻ/ Main events at the CAC forum
  - 3.1.2. Współpraca z Europejską Komisją Gospodarczą ONZ/ Cooperation with the United Nations Economic Commission for Europe (UN/ECE)
    - Najważniejsze wydarzenia na forum EKG/ONZ/ Significant events at the UN/ECE forum
  - 3.1.3. Współpraca z organami Unii Europejskiej/ Cooperation with the European Union bodies
  - 3.1.4. Współpraca w ramach systemu OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw/ Cooperation with OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) within the Scheme for the Application of International Standards for Fruit and Vegetables
  - 3.1.5. Współpraca z Komisją Europejską w ramach Punktu Kontaktowego ds. oszustw związanych z żywnością/ Cooperation with the European Commission in the frame of the Food Fraud Contact Points` Network
  - 3.1.6. Współpraca dwustronna i wielostronna/ Bilateral and multilateral cooperation
- 3.2. Współpraca z instytucjami krajowymi/ Cooperation with Polish authorities and institutions
  - Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi/ The Ministry of Agriculture and Rural Development
  - Ministerstwo Finansów/ The Ministry of Finance
  - Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Inspekcja Handlowa/ The Office of Competition and Consumer Protection
  - Agencja Rynku Rolnego/ The Agricultural Market Agency
  - Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa/ The Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture
  - Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza/ The National Agrochemical Station
  - Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego/ The Institute of Agricultural and Food Biotechnology

- Polski Komitet Normalizacyjny/ The Polish Committee for Standardization
- Polskie Centrum Akredytacji/ The Polish Centre for Accreditation
- Inspekcja Weterynaryjna/ The Veterinary Inspection
- Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Państwowa Inspekcja Sanitarna, Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska/ The State Plant Health and Seed Inspection, The State Sanitary Inspection, The State Inspectorate for Environmental Protection
- Okręgowe Inspektoraty Rybołówstwa Morskiego/ The District Sea Fisheries Inspectorates
- Rada ds. Racjonalnego Wykorzystania Żywności przy Federacji Polskich Banków Żywności/ The Council for Rational Use of Food at Polish Federation of Food Banks
- Inne instytucje/ Others institutions

III. FUNKCJONOWANIE IJHARS W 2015 ROKU/ AFQI` s functioning of in 2015

1. Nadzór Głównego Inspektora IJHARS nad realizacją zadań/ The Chief Inspector supervision of tasks's performance	69
1.1. Kontrola wewnętrzna/ Internal control	
1.2. Audyt wewnętrzny/ Internal audit	
1.3. Rozpatrywanie skarg/ Complaints handling	
2. Działalność informacyjna/ Information and communication.	71
2.1. Strona internetowa IJHARS/ AFQI's website	
2.2. Współpraca z mediami/ Cooperation with the media	
2.3. Biuletyn „Wiedza i Jakość”/ 'The Knowledge and Quality' bulletin	
2.4. Polityka informacyjna/ Information policy	

IV. KIERUNKI DZIAŁANIA IJHARS W 2016 ROKU/ Course of actions for 2016

- Realizacja zadań kontrolnych wskazanych w *Rocznym ramowym planie kontroli/ Implementation of control activities indicated in the Annual Framework Control Plan*
- Aktualizacja i rozszerzenie zakresu akredytacji w laboratoriach GIJHARS/ Updating and expanding scope of accreditation for AFQI laboratories
- Wzmocnienie systemu kontroli jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym/ Strengthening of control system of certification bodies in organic farming
- Wzmocnienie ochrony produktów ChNP, ChOG, GTS/ Strengthening of protection for products with names registered as PDO, PGI and TSG
- Podniesienie jakości przeprowadzania i dokumentowania kontroli ex-post/ Improving the quality of ex-post control activities and their documentation
- Kontynuacja aktywności na forum międzynarodowym/ Continuation of activities on the international forum

Szanowni Państwo, Dear Sirs,

Mam przyjemność przekazać Państwu Sprawozdanie z realizacji zadań ustawowych, wykonanych przez Inspekcję Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS) w 2015 r.

Realizując zadania ustawowe IJHARS prowadzi urzędowe kontrole jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz środków produkcji, zarówno na terenie kraju jak i w obrocie z zagranicą. W ramach czynności urzędowych IJHARS wykonuje również zadania określone w innych przepisach, w tym wynikające ze Wspólnej Polityki Rolnej.

Celem urzędowej kontroli żywności prowadzonej przez IJHARS jest zapobieganie wprowadzaniu do obrotu produktów niespełniających wymagań w zakresie jakości handlowej, przeciwdziałanie nieuczciwej konkurencji oraz umożliwienie konsumentom dokonywania wyboru dobrego jakościowo i prawidłowo oznakowanego produktu. Urzędowe kontrole żywności wpływają również na pozytywne stymulowanie procesów rozwoju przetwórstwa, dystrybucji eksportu oraz promowanie żywności wysokiej jakości.

W 2015 roku przeprowadzono ogółem ponad 82 tys. urzędowych kontroli, w tym ponad 22 tys. na rynku krajowym. Kontrole planowe na rynku krajowym obejmowały przede wszystkim jakość handlową żywności będącej podstawą codziennej diety konsumentów (przetwory

It is my pleasure to give into your hands report on statutory tasks performed by the Agricultural and Food Quality Inspection (AFQI) in 2015.

AFQI fulfills its statutory tasks by carrying out marketing quality control of agricultural and food products and means of production in Poland and at import and export stage. AFQI also performs other tasks specified in regulations, including those arising from the Common Agricultural Policy.

The aim of the official food control is preventing from placing products of improper quality on the market, preventing unfair competition and protecting consumers' interests by giving opportunity for consumers to choose properly labeled product of good quality. Official food control also positively contributes to development of food processing and export as well as to promotion of high-quality food.

In 2015 more than 82.000 inspections were carried out, therein more than 22.000 on domestic market. Planned inspections on domestic market concerned marketing quality of commonly consumed products (dairy products, meat, fish, cereals, processed fruit and vegetables,–

mleczne, mięsne, rybne, zbożowe, owocowo-warzywne, wyroby garmażeryjne, miód, jaja oraz świeże owoce i warzywa). Kontrolowano też produkty posiadające szczególne lub specyficzne cechy jakościowe, tj. wyroby regionalne, tradycyjne, produkowane metodami ekologicznymi, a także wyróżnione znakiem Poznaj Dobrą Żywność.

Wynikiem działań doraźnych IJHARS w 2015 r. było przeprowadzenie ponad 15 tys. kontroli zgodności świeżych owoców i warzyw przeznaczonych na wycofanie z rynku, związane z kontynuacją III oraz uruchomieniem IV tury wsparcia dla producentów niektórych owoców i warzyw, w związku z zakazem ich przywozu z Unii Europejskiej do Federacji Rosyjskiej.

W/w kontrole IJHARS przeprowadza na wniosek Agencji Rynku Rolnego.

Decyzją Komisji Europejskiej, IJHARS przeprowadzała również czynności kontrolne w ramach dwóch Skoordinowanych planów kontroli. Pierwszy z nich dotyczył kontroli autentyczności miodu, a drugi miał na celu kontrolę gatunkowości ryb. Celem w/w planów było ustalenie skali występowania oszukańczych praktyk przy wprowadzaniu do obrotu określonych rodzajów żywności.

Mimo dużego wysiłku, wszystkie zadania doraźne nałożone na IJHARS zostały zrealizowane rzetelnie i sprawnie, bez uszczerbku dla innych urzędowych kontroli.

Obecnie, coraz częściej spotykamy się z przypadkami wyrafinowanego fałszowania żywności, co powoduje, że ich wykrywanie w dużej mierze uzależnione jest od wdrożonych metodyk badawczych oraz wyposażenia w nowoczesny sprzęt laboratoryjny. Laboratoria GIJHARS podejmują duży wysiłek związany ze zwiększaniem potencjału analitycznego i opracowywaniem metod badawczych niezbędnych do kontroli żywności. Inspekcja z bardzo dużym zaangażowaniem stara się nadążać za zmianami w obszarze rynku rolno-spożywczego przyczyniając się do skutecznego eliminowania nieuczciwych praktyk i do poprawy jakości polskich produktów.

Na szczególną uwagę zasługuje nowelizacja ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

ready-to-cook food, honey, eggs, and fresh fruits and vegetables). AFQI also inspected products having special or unique quality features i.e. regional and traditional products, organically grown or awarded with the Try Fine Food logo.

In the frame of the ad hoc actions of AFQI in 2015, more than 15 thousand of conformity checks of fresh fruit and vegetables intended for the withdrawal from the market was carried out. It was related to the continuation of the third as well as the fourth round of the EU support for producers of certain fruits and vegetables, which was established due to the import ban from the European Union to the Russian Federation. The abovementioned checks has been conducted on a request of the Agricultural Market Agency.

AFQI also conducted control activities within two Coordinated control plans according to the relevant decision of the European Commission concerned honey authenticity checks and control of fish species. The purpose of the above control plans was to determine the prevalence of fraudulent practices while placing of certain types of food on the market.

Despite the great effort, all the emergency tasks, demanding additional resources, imposed on AFQI were accomplished fairly and efficiently, without prejudice to other official controls.

Currently, we increasingly face cases of sophisticated food adulteration, which contribute to the fact that the detection itself largely depends on the implemented research methods and the modern laboratory equipment. AFQI laboratories make every effort related to increase analytical potential as well as to develop necessary testing methods for food control. The Inspection shows its strong commitment to keep up with agrifood market developments and endeavor to contributing to the effective elimination of unfair practices and improving the quality of Polish products.

Particular attention should be given to the amended act concerning commercial quality of food and agricultural

Zmiany dotyczyły głównie deregulacji zawodu rzeczoznawcy, doprecyzowania przepisów o karach pieniężnych oraz zmiany przepisów o zabezpieczeniu przedmiotów kontroli.

Ważnym elementem oceny odnoszącym się do realizacji zadań ustawowych są audyty, które wysoko oceniają kompetencje IJHARS do przeprowadzania czynności kontrolnych na rynku artykułów rolno-spożywczych. W dniach 22–26 czerwca 2015 r. w Polsce odbył się audyt Komisji Europejskiej – Food and Veterinary Office (FVO). Audytorzy oceniali funkcjonowanie systemu kontroli w rolnictwie ekologicznym w zakresie pozostałości środków ochrony roślin w produkcji ekologicznej. Podczas audytu nie stwierdzono nieprawidłowości w audytowanym zakresie.

Kolejny audyt nadzorczy przeprowadzony przez jednostkę certyfikującą BSI Group Polska Sp. z o.o. potwierdził, że system zarządzania jakością funkcjonujący w całej Inspekcji, działa zgodnie z wymaganiami międzynarodowej normy ISO 9001:2008 w zakresie: „Nadzór nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji, w tym wywożonych i sprowadzanych z zagranicy oraz wykonywanie zadań wynikających z polityki rolnej państwa. Przeciwdziałanie zagrożeniom korupcyjnym w IJHARS.”

Podsumowując 2015 rok, nie można pominąć zaangażowania IJHARS w działalność o charakterze międzynarodowym. Pracownicy GIJHARS biorą aktywny udział w sesjach komitetów KKŻ FAO/WHO, spotkaniach Grupy Roboczej Rady UE ds. Codex Alimentarius oraz sesjach Grupy Roboczej EKG/ONZ ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych.

W dniu 20 kwietnia 2015 r. w Pradze odbyły się polsko-czeskie konsultacje międzyrządowe pod przewodnictwem premierów obu państw. GIJHARS przygotował wkład do tekstu porozumienia o współpracy podpisanego przez premierów, mającego na celu wzmocnienie współpracy służb kontrolnych Polski i Czech celem skuteczniejszej walki z nadużyciami i zwiększenia poziomu ochrony konsumentów.

W dniach 26-27 sierpnia 2015 r. w Czeskich Budziejowicach odbyło się spotkanie ministrów rolnictwa Grupy

products. The changes mainly referred to the deregulation of the quality assessor profession, clarification of provisions related to the penalty fees as well as to the amendments on securing the subject of control.

An important element of the assessment related to the performance of statutory tasks are audits, which highly evaluate the competence of AFQI to carry out control checks on the agrifood market. On June 22-26, 2015 the European Commission's (Food and Veterinary Office (FVO)) audit was conducted in Poland. Auditors evaluated the functioning of the control system for organic farming in terms of plant protection product residues in organic products. The audit did not prove any irregularities.

The subsequent supervisory audit conducted by the certification body (BSI Group Poland Sp. o.o.) confirmed that the quality management system in AFQI operates in accordance with the requirements of the international standard ISO 9001:2008, in terms of: "The supervision of commercial quality of agrifood products and production means, including exported and imported products, and the execution of tasks arising from the national agricultural policy. Preventing specific risks of corruption in AFQI."

Summing up the year 2015 it should be noted that AFQI was engaged in its statutory international activities. AFQI employees actively participated in the sessions of Codex Alimentarius Commission FAO/WHO, Codex Alimentarius Working Party of the European Council meetings and the UN/ECE Working Party sessions on Agricultural Quality Standards. Additionally, on April 20, 2015 in Prague, the Czech-Polish intergovernmental consultations were held under the chairmanship of the prime ministers of both countries. AFQI prepared a contribution to the text of the cooperation agreement signed by the prime ministers. It aimed at strengthening cooperation of Polish and Czech inspection services in order to combat food fraud more effectively and to increase the level of consumer protection.

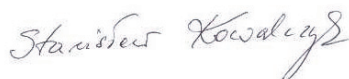
In August 26-27, 2015 in Ceske Budejovice, a meeting of agriculture ministers of the Visegrad Group was held. One

Wyszehradzkiej. Jednym z głównych tematów była problematyka dotycząca oszustw i nadużyć w produkcji i obrocie artykułami żywnościowymi. Wynikiem rozmów było spotkanie polskich oraz czeskich służb kontrolnych w zakresie bezpieczeństwa i jakości żywności, które odbyło się 25 listopada 2015 r. w Ostrawie.

Wspomnieć należy również, że Główny Inspektorat gościł w swojej siedzibie przedstawicieli Chińskiej Republiki Ludowej, którym przewodniczył Dyrektor Generalny Głównego Urzędu ds. Nadzoru Jakości, Inspekcji i Kwarantanny (AQSIQ). Wizyta miała na celu omówienie zadań realizowanych przez IJHARS oraz przybliżenie systemu urzędowej kontroli żywności w Polsce.

Przekazując Sprawozdanie, dziękuję wszystkim, którzy przyczyniają się do rozwoju i umacniania naszej Instytucji. Mam nadzieję, że niniejsza publikacja przybliży Czytelnikom obszary działalności i wyniki pracy IJHARS.

Stanisław Kowalczyk

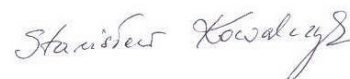
*Główny Inspektor Jakości Handlowej
Artykułów Rolno-Spożywczych*

of the main topics of discussion was the issue concerning fraud as well as the foodstuffs production and marketing malpractices. The outcome of the discussion was the meeting of Polish and Czech inspection services in the field of food safety and quality, which was held on November 25, 2015 in Ostrava.

It should also be recalled that the Agricultural and Food Quality Inspection hosted representatives of the Republic of China, chaired by the General Director of the General Administration for Quality Supervision, Inspection and Quarantine (AQSIQ). The purpose of the visit was to discuss the tasks performed by AFQI and to explain the official food control system in Poland.

By submitting the report, I would like to thank all those who has been contributing to the development and the strengthening of our institution. I hope that this publication will help readers understand the areas of IJHARS activity as well as its work achievements.

Stanisław Kowalczyk

*Chief Inspector of Agricultural
and Food Quality Inspection*

I. CELE, ZADANIA I ORGANIZACJA IJHARS W 2015 ROKU

AFQI's aims, tasks and organisation in 2015

1. Najważniejsze informacje o IJHARS

Main information about AFQI

Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS) realizuje zadania określone w ustawie o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz w innych ustawach i rozporządzeniach, zarówno krajowych jak i unijnych.

Celem działania IJHARS jest:

- ▶ ochrona konsumentów i producentów, poprzez zapewnienie dostępu do rzetelnych informacji na temat artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ zapobieganie nieuczciwym praktykom rynkowym,
- ▶ ułatwienie wymiany handlowej – zarówno z państwami trzecimi jak i na obszarze jednolitego rynku wewnętrznego UE,
- ▶ gwarantowanie rzetelności transakcji handlowych,
- ▶ promowanie dobrej praktyki produkcyjnej.

Zakres działania IJHARS obejmuje:

- ▶ nadzór nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji na rynku krajowym,
- ▶ kontrolę jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą,
- ▶ współudział w realizacji zadań wynikających ze Wspólnej Polityki Rolnej,
- ▶ działania kontrolne związane z działalnością gospodarczą prowadzoną przez przedsiębiorcę,
- ▶ koordynację współpracy Polski z organizacjami międzynarodowymi zajmującymi się żywnością i jej obrotem.

Organami IJHARS są:

- ▶ Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, który kieruje działalnością IJHARS przy pomocy Głównego Inspektoratu JHARS,
- ▶ Wojewoda wykonujący zadania przy pomocy wojewódzkiego inspektora JHARS jako kierownika wojewódzkiego inspektoratu JHARS.

W strukturze IJHARS funkcjonuje Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, 16 wojewódzkich inspektoratów jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz 5 nowoczesnie wyposażonych laboratoriów GIJHARS.

Zatrudnienie w IJHARS - według stanu na 31 grudnia 2015 r. – wyniosło 643 osoby, w tym: 469 pracowników uczestniczących bezpośrednio w realizacji czynności kontrolnych (tj. 72,9%).

Budżet IJHARS w 2015 r. wyniósł ogółem 48.892,4 tys. zł.

Gwarancją wiarygodności, bezstronności i rzetelności IJHARS jest działanie w oparciu o:

- ▶ rozporządzenie (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt,
- ▶ rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. bezpieczeństwa żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności,
- ▶ normę PN EN ISO 9001:2009 „Systemy zarządzania jakością. Wymagania”, której wdrożenie pozwala na utrzymanie wysokiego poziomu jakości pracy na wszystkich etapach realizowanych zadań przez IJHARS.

2. Zadania IJHARS

AFQI's tasks

1) Zadania w ramach nadzoru nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych oraz środkami produkcji na rynku krajowym:

- ▶ **kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz warunków składowania i transportu¹** polega na sprawdzeniu czy artykuły rolno-spożywcze spełniają wymagania jakości handlowej określone w przepisach oraz dodatkowe wymagania, jeżeli ich spełnienie zostało zadeklarowane przez producenta, a także czy ich składowanie lub transport zapewnia zachowanie właściwej jakości handlowej,
- ▶ **nadzór nad rynkiem owoców i warzyw²** obejmuje kontrolę jakości handlowej świeżych owoców i warzyw na rynku wewnętrznym jak i importowanych lub eksportowanych do państw trzecich, z wyłączeniem sprzedaży detalicznej (od dnia 3 października 2015 r. kompetencje w tym zakresie przeniesione zostały na Inspekcję Handlową), w zakresie ich zgodności z wymaganiami jakościowymi określonymi w przepisach Unii Europejskiej; IJHARS zobowiązana jest także do przekazywania Komisji Europejskiej informacji o wynikach kontroli w zakresie świeżych owoców i warzyw na wszystkich etapach obrotu,
- ▶ **nadzór nad rynkiem wina³** obejmuje kontrolę jako-

ści handlowej wyrobów winiarskich w obrocie międzynarodowym oraz nadzór nad produkcją i jakością handlową tych wyrobów na rynku krajowym, w tym: wydawanie opinii techniczno-technologicznych w zakresie wyrobu lub rozlewu wyrobów winiarskich niezbędnych do uzyskania przez przedsiębiorcę wpisu do rejestru MRiRW, sprawowanie nadzoru nad procesami enologicznymi (tj.: wzbogacaniem, odkwaszaniem i słodzeniem wina), przeprowadzanie kontroli wycofywania produktów ubocznych powstałych przy wyrobieniu wina uzyskanego z winogron pochodzących z upraw krajowych oraz certyfikację wina z określonego rocznika lub wina z określonej odmiany winorośli,

- ▶ **kontrola jakości oliwy z oliwek⁴** oraz przekazywanie Komisji Europejskiej, za pośrednictwem MRiRW, danych analitycznych dotyczących badań jakości handlowej oliwy z oliwek i informacji o liczbie i rodzaju stwierdzonych nieprawidłowości i zastosowanych sankcjach,
- ▶ **nadzór nad jakością mięsa drobiowego⁵** obejmuje kontrolę jakości handlowej, w tym etykietowanie mięsa drobiowego pod kątem stosowania środków zatrzy-

deklaracji i sporządzania informacji na potrzeby monitorowania rynku, dokumentów towarzyszących przewozowi produktów i rejestrów prowadzonych w sektorze wina (Dz. Urz. WE L 128 z 27.05.2009, str.15–53, ze zm.), rozporządzenie Rady (WE) nr 606/2009 z dnia 10 lipca 2009 r. ustanawiające niektóre szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 479/2008 w odniesieniu do kategorii produktów winiarskich, praktyk enologicznych i obowiązujących ograniczeń (Dz. Urz. WE L 193 z 24.07.2009, str. 1-55, ze zm.), rozporządzenie Komisji (WE) nr 607/2009 z dnia 14 lipca 2009 r. ustanawiające niektóre szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) Nr 479/2008 w odniesieniu do chronionych nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych, określeń tradycyjnych, etykietowania i prezentacji niektórych produktów sektora wina (Dz. Urz. WE L 193 z 24.07.2009, str. 60–149, ze zm.),

4 rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych...; rozporządzenie Komisji (EWG) nr 2568/91 z dnia 11 lipca 1991 roku w sprawie właściwości oliwy z oliwek i oliwy z wytwórczyn oliwek oraz w sprawie odpowiednich metod analizy (Dz. U. L 248 z 05.09.1991, str. 1, ze zm.); rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 29/2012 z dnia 13 stycznia 2012 r. w sprawie norm handlowych w odniesieniu do oliwy z oliwek (Dz. U. L 12 z 14.01.2012, str. 14, ze zm.),

5 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów..., rozporządzenie Komisji (WE) nr 543/2008 z dnia 16 czerwca 2008 r. wprowadzające szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie niektórych norm handlowych w odniesieniu do mięsa drobiowego (Dz. Urz. WE L 157 z 17.06.2008 r. str. 46–87, ze zm.),

1 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz.U. 2015, poz. 678, ze zm.),

2 ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku suszu paszowego oraz rynków lnu i konopi uprawianych na włókno (Dz.U. z 2011 r., Nr 145, poz. 868, ze zm.), rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 543/2011 z dnia 7 czerwca 2011 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do sektora owoców i warzyw oraz sektora przetworzonych owoców i warzyw (Dz.U. UE L 157 z 15.6.2011, str. 1–163, ze zm.),

3 ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o wyrobieniu i rozlewie wyrobów winiarskich, obrocie tymi wyrobami i organizacji rynku wina (Dz. U. 2014, poz. 1104, ze zm.), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007, rozporządzenie Komisji (WE) nr 436/2009 z dnia 26 maja 2009 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonywania rozporządzenia Rady (WE) nr 479/2008 w odniesieniu do rejestru winnic, obowiązkowych

mujących wodę oraz przekazywanie Komisji Europejskiej informacji o wynikach kontroli,

- ▶ **certyfikacja chmielu i produktów chmielowych**⁶ obejmuje kontrolę jednolitości odmianowej plantacji chmielu (do dnia 2 października 2015 r.), znakowanie opakowań chmielu i produktów chmielowych, wydanie certyfikatu na chmiel lub produkt chmielowy, prowadzenie ewidencji umów kontraktacji, dostawy i sprzedaży chmielu oraz ilości wydanego chmielu; realizacja tego zadania zobowiązuje IJHARS do przekazywania Komisji Europejskiej okresowych informacji przede wszystkim w zakresie: ośrodków certyfikacji chmielu, powierzchni upraw chmielu, liczby plantatorów chmielu, ilości chmielu objętego umowami i dostarczonego, średnich cen chmielu i średnich kosztów przygotowania, składowania i sprzedaży, a także zawartości alfa-kwasów i stosowanej metody kontroli wilgotności względnej chmielu,
- ▶ **nadzór nad krajowym systemem klasyfikacji tusz wołowych i wieprzowych w systemie EUROP**⁷ obejmuje kontrolę prawidłowości klasyfikacji zwierząt rzeźnych przez rzeczoznawców, a także przekazywanie raportów do Komisji Europejskiej w zakresie liczby tusz uzyskanych z uboju bydła w poszczególnych klasach uformowania i otluszczenia oraz kontroli klasyfikacji tusz wołowych i wieprzowych,
- ▶ **nadzór nad rynkiem nawozów**⁸ obejmuje obrót nawozami, nawozami oznaczonymi znakiem NAWÓZ WE i środkami wspomagającymi uprawę roślin oraz kontrolę spełnienia przez te produkty wymagań jakościowych określonych w przepisach krajowych i UE.

6 ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku suszu paszowego oraz rynków lnu i konopi uprawianych na włókno (Dz.U. z 2011 r., Nr 145, poz. 868, ze zm.), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych..., rozporządzenie Komisji (WE) nr 1850/2006 r. z dnia 14 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady certyfikacji chmielu i produktów chmielowych (Dz.Urz. WE L 355 z 15.12.2006 r., str. 72–87, ze zm.),

7 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów..., przepisy wykonawcze do tej ustawy, rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych..., rozporządzenie Komisji (WE) nr 1249/2008 z dnia 10 grudnia 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady wdrożenia wspólnotowych skal klasyfikacji tusz wołowych, wieprzowych i baranich oraz raportowania ich cen (Dz.Urz. WE L 337 z 16.12.2008 r., str. 3–30, ze zm.),

8 ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U. 2015, poz. 625); rozporządzenie (WE) nr 2003/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. w sprawie nawozów (Dz.U. L 304 z 21.11.2003 r., str. 1, ze zm.)

2) Zadania w ramach kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą:

- ▶ **kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przywożonych spoza państw członkowskich Unii Europejskiej oraz spoza państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA)**⁹ polega na: sprawdzeniu dokumentów umożliwiających identyfikację artykułu oraz świadczących o jego jakości handlowej, sprawdzeniu opakowania, oznakowania, prezentacji, warunków przechowywania towaru i jego transportu, dokonaniu oględzin, pobraniu próbek oraz ich ocenie organoleptycznej i badaniach laboratoryjnych, ustaleniu klasy jakości handlowej, a także sprawdzeniu sposobu produkcji lub przebiegu procesu technologicznego, o ile wynika to z odrębnych przepisów,
- ▶ **kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wywożonych za granicę**¹⁰ dotyczy świeżych owoców i warzyw objętych standardami UE; jakość handlowa pozostałych artykułów rolno-spożywczych przeznaczonych na eksport sprawdzana jest na wniosek przedsiębiorcy w ramach oceny jakości handlowej.

3) Zadania realizowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej:

- ▶ **nadzór w rolnictwie ekologicznym obejmuje nadzór nad jednostkami certyfikującymi w rolnictwie ekologicznym oraz nadzór nad produkcją ekologiczną**¹¹

Do zadań realizowanych w ramach nadzoru nad rolnictwem ekologicznym należy:

- przeprowadzanie audytów w siedzibach jednostek certyfikujących,

9 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów...,

10 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów..., ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu..., rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 543/2011 z dnia 7 czerwca 2011 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do sektora owoców i warzyw oraz sektora przetworów owoców i warzyw (Dz. Urz. UE L 157 z 15.6.2011, str. 1–163, ze zm.),

11 ustawa z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz.U. Nr 116, poz. 975) oraz inne przepisy wydane w trybie przepisów tej ustawy i rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych (Dz. Urz. UE L 189 z 20.07.2007 r., ze zm.) oraz inne przepisy Unii Europejskiej wydane w trybie przepisów tego rozporządzenia,

- sprawdzanie prawidłowości kontroli przeprowadzanych przez inspektorów jednostek certyfikujących u producentów ekologicznych,
  - przeprowadzanie kontroli zgodności produkcji z przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego oraz eliminowanie bezprawnego oznakowania produktów jako ekologiczne,
  - upoważnianie producentów do przywozu produktów rolnictwa ekologicznego z państw trzecich nie wymienionych na liście Komisji Europejskiej,
  - dopuszczanie do swobodnego obrotu we Wspólnocie produktów rolnictwa ekologicznego z krajów trzecich, przez sprawdzenie przesyłki i potwierdzenie świadectwa kontroli,
  - gromadzenie, przechowywanie i przetwarzanie informacji o producentach w rolnictwie ekologicznym,
  - rozpatrywanie wniosków o pozwolenie na zastosowanie przewidzianych prawem odstępstw od zasad produkcji ekologicznej,
  - przejście uprawnień jednostki certyfikującej, której zostało cofnięte upoważnienie (na okres nie dłuższy niż 60 dni),
  - informowanie producentów żywności ekologicznej, objętych kontrolą przez daną jednostkę certyfikującą, o cofnięciu upoważnienia tej jednostce,
  - przeprowadzanie egzaminów na inspektorów rolnictwa ekologicznego oraz prowadzenie rejestrów tych inspektorów,
- **nadzór nad systemem ochrony produktów regionalnych i tradycyjnych**¹² obejmuje: audyty w siedzibach jednostek certyfikujących, sprawdzanie prawidłowości kontroli przeprowadzanych przez inspektorów jednostek certyfikujących u producentów oraz przeprowadzanie kontroli u producentów w celu sprawdzenia zgodności procesu produkcji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających chronioną nazwę pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne lub będących gwarantowanymi tradycyjnymi specjalnościami ze specyfikacją, jak również dokonywanie urzędowej kontroli tych produktów,
- **kontrola ex-post**¹³ obejmuje beneficjentów otrzymujących płatności z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) na rynku krajowym w obszarze mechanizmów WPR administrowanych przez agencje płatnicze,
- **zadania delegowane i powierzone przez Agencję Rynku Rolnego**¹⁴ obejmują potwierdzanie zgodności produktu z deklaracją producenta i wymaganiami określonymi dla poszczególnych mechanizmów WPR, na podstawie badania próbek dostarczonych przez ARR do laboratoriów Głównego Inspektoratu,
- **kontrola mięsa wołowego pochodzącego z dorosłego bydła płci męskiej**¹⁵, w wyniku której wydawane jest świadectwo, będące dokumentem uprawniającym do otrzymania refundacji wywozowych, zgodnie z przepisami UE,
- **kontrola wprowadzania do obrotu mięsa pochodzącego z bydła w wieku do 12 miesięcy**¹⁶ polega na sprawdzaniu w zakładach ubojowych prawidłowości oznakowania tusz wołowych kategoriami wiekowymi, a w zakładach przetwórczych – sprawdzeniu prawidłowości oznaczenia mięsa wołowego informacją o wieku zwierzęcia w chwili uboju, posługiwania się właściwym opisem handlowym, pod którym mięso jest sprzedawane oraz prowadzenia przez te zakłady rejestrów bydła, zgodnie z wymaganym zakresem informacji,

¹² ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych (Dz.U. z 2005 r. Nr 10, poz. 68, ze zm.),

¹³ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów... rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, str. 549–607),

¹⁴ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów... ,

¹⁵ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów... , rozporządzenie Komisji (WE) nr 433/2007 z dnia 20 kwietnia 2007 r. ustanawiające warunki przyznawania specjalnych refundacji eksportowych w sektorze wołowiny i cielęciny (Dz. Urz. WE L 104 z 21.04.2007 r., str. 3, ze zm.) i rozporządzenie Komisji (EWG) nr 1359/2007 z 21 listopada 2007 r. ustanawiające warunki udzielania specjalnych refundacji wywozowych do niektórych elementów odeskionego mięsa wołowego (Dz. Urz. WE L 304 z 22.11.2007 r., str. 21-3,1 ze zm.), rozporządzenie Komisji (WE) nr 566/2008 z dnia 18 czerwca 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do zasad wprowadzania do obrotu wołowiny pochodzącej z bydła w wieku do dwunastu miesięcy (Dz. Urz. UE L 160 z 19.06.2008, str. 22, ze zm.),

¹⁶ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów... , rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych... , rozporządzenie Komisji (WE) nr 566/2008 z dnia 18 czerwca 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do zasad wprowadzania do obrotu wołowiny pochodzącej z bydła w wieku do dwunastu miesięcy (Dz. Urz. UE L 160 z 19.06.2008, str. 22, ze zm.),

- ▶ **kontrola raportowania danych rynkowych**¹⁷ polega na sprawdzeniu rzetelności informacji przekazywanych Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi przez zakłady przetwórstwa mięsnego w zakresie poziomu cen oraz wielkości obrotów na rynku wołowiny i cielęciny.

4) Zadania związane z działalnością gospodarczą przedsiębiorcy:

- ▶ **ocena jakości handlowej**¹⁸ artykułów rolno-spożywczych w obrocie krajowym wykonywana jest na wniosek przedsiębiorcy; pozytywny wynik kontroli jest podstawą wydania przez IJHARS Świadectwa jakości handlowej, potwierdzającego jakość ocenianego artykułu rolno-spożywczego; Świadectwo jakości handlowej wymagane jest również w przypadku korzystania z kredytu NT, udzielonego przez ARiMR; IJHARS przeprowadza także ocenę jakości handlowej żywności dostarczanej dla wojska,
- ▶ **uczestnictwo w Programie „Poznaj Dobrą Żywność”**¹⁹, którego celem jest promocja produktów spełniających wymagania jakości handlowej oraz zwiększenie różnorodności żywności na rynku wewnętrznym; opinia Głównego Inspektora JHARS, odnosząca się do specyficznych cech lub wymagań jakościowych artykułu rolno-spożywczego zgłoszonego do programu, jest jednym z elementów niezbędnych do przyznania znaku PDŻ przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- ▶ **zwalnianie podmiotów z obowiązku znakowania jaj w przypadku ich kierowania do przemysłu spożywczego bezpośrednio z miejsca produkcji**²⁰ dokonywane jest w drodze decyzji administracyjnej na wniosek przedsiębiorcy; Główny Inspektor JHARS informuje właściwe organy zainteresowanych państw członkowskich UE o podmiotach, które uzyskały zwolnienie z obowiązku znakowania jaj,

17 ustawa z dnia 30 marca 2001 r. o rolniczych badaniach rynkowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 497),

18 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów...

19 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów...

20 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów..., rozporządzenie Komisji (WE) nr 589/2008 z dnia 23 czerwca 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonywania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie norm handlowych w odniesieniu do jaj (Dz. Urz. WE L 163 z 24.06.2008),

- ▶ **nadawanie uprawnień rzeczoznawcom**²¹ polega na potwierdzeniu wiedzy praktycznej i teoretycznej w zakresie pobierania próbek, ustalania klas jakości oraz sposobu produkcji określonych artykułów rolno-spożywczych osób starających się o uzyskanie uprawnień lub potwierdzających okresowo (co 3 lata) nabyte uprawnienia.

5) Zadania powierzone wykonywane przez IJHARS na podstawie umowy zawartej z Agencją Rynku Rolnego, dotyczące realizacji zadań w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Ppż.

6) Powiadomianie podpunktu krajowego punktu kontaktowego w ramach sieci systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach (systemu RASFF) o podjętych decyzjach dotyczących niebezpiecznych artykułów rolno-spożywczych²².

7) Prowadzenie w GIJHARS Punktu Kontaktowego ds. Oszustw Żywnościowych funkcjonującego w ramach ogólnounijnego Sytemu AAC, którego głównym celem jest współpraca oraz wymiana informacji pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej w celu kompleksowego przeciwdziałania zafałszowaniom żywności.

8) Współpraca z instytucjami:

▶ międzynarodowymi:

- Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO,
- Europejską Komisją Gospodarczą ONZ,

▶ organami Unii Europejskiej,

▶ zagranicznymi:

21 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów...

22 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów...

- urzędowymi jednostkami kontrolnymi w innych państwach w zakresie kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, w tym wymienianie informacji lub próbek artykułów rolno-spożywczych,

► **krajowymi:**

- wojewódzkimi organami administracji rządowej,
- organami innych inspekcji,
- urzędami celnymi,
- Policją,

- jednostkami samorządu terytorialnego,
- państwowymi jednostkami organizacyjnymi realizującymi politykę rolną państwa,
- jednostkami organizacyjnymi pełniącymi funkcje agencji płatniczych w zakresie realizacji Wspólnej Polityki Rolnej oraz jednostkami organizacyjnymi uczestniczącymi w realizacji operacji finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.

3. ORGANIZACJA IJHARS AFQI's organisation

3.1. Struktura organizacyjna/ The organisational structure

Organizację Głównego Inspektoratu JHARS określa Zarządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lipca 2009 r. (Dz. Urz. Min. Rol. Nr 18, poz. 62) oraz Regulamin Organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Głównego Inspektora JHARS z dnia 19 lipca 2012 r.

Zadania IJHARS wykonują następujące organy (rysunek 1):

- ▶ Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, który kieruje działalnością IJHARS przy pomocy Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych; Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych jest centralnym organem administracji rządowej, podle-

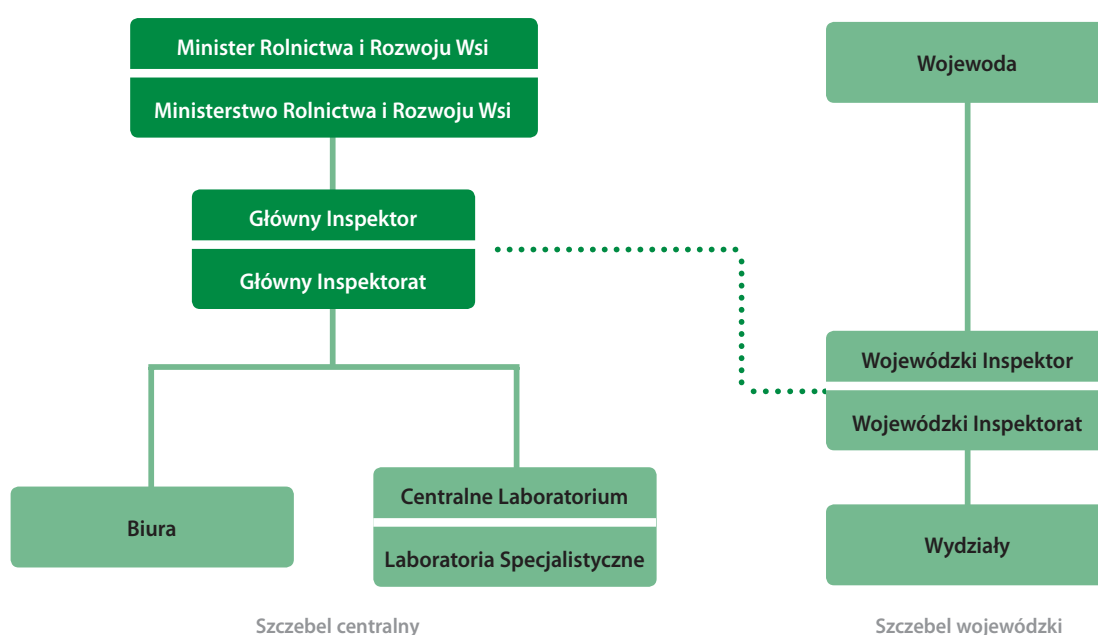
głym ministrowi właściwemu do spraw rynków rolnych; Głównego Inspektora powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw rynków rolnych,

- ▶ Wojewoda wykonujący zadania przy pomocy wojewódzkiego inspektora JHARS, jako kierownika Wojewódzkiego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, wchodzącego w skład zespolonej administracji wojewódzkiej.

3.2. Baza laboratoryjna/ Laboratories

Bazę laboratoryjną GIJHARS w 2015 r. stanowiło 5 nowoczesnie wyposażonych laboratoriów, wśród których funkcjonuje Centralne Laboratorium w Poznaniu oraz 4 Specjalistyczne Laboratoria, tj.: w Białymstoku, Gdyni,

RYSUNEK 1.
Schemat organizacyjny IJHARS/ Graph no 1: The organisational structure of AFQI

Kielcach i Lublinie. Zmiany struktury organizacyjnej laboratoriów, trwające od 2008 roku miały na celu dostosowanie potencjału badawczego do realnych potrzeb i zadań. Restrukturyzacja bazy laboratoryjnej i racjonalne rozdysponowanie środków na specjalizację poszczególnych laboratoriów ma wpływ na sprawną realizację Skoordynowanych Planów Kontroli.

Laboratoria GIJHARS to nowoczesne, wysoko wyspecjalizowane i doskonale wyposażone jednostki badawcze, prowadzące badania na światowym poziomie, które swoim zakresem analitycznym obejmują wszystkie grupy towarowe artykułów rolno-spożywczych.

Odpowiedni potencjał analityczny i szeroki zakres wykonywanych badań umożliwia realizację ustawowych zadań nałożonych na IJHARS. Spełnienie wymagań stawianych przez *Rozporządzenie (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia i dobrostanu zwierząt*, zakres kompetencji potwierdzony przez akredytację zgodnie z normą PN-EN ISO/IEC 17025 oraz wdrożony, ujednoczony i utrzymywany system zarządzania właściwy dla zakresu działalności, zapewnia wysoką jakość wyników badań.

Laboratoria GIJHARS są również doceniane na forum międzynarodowym. Przedstawiciele Laboratorium GIJHARS w Poznaniu są od 2013 r. członkami Rady Ekspertów Komisji Europejskiej. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 grudnia 2014 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w strukturach GIJHARS znajdują się 4 laboratoria właściwe dla określonych przedmiotów i rodzajów badań, pełniące funkcję referencyjnych. Ponadto laboratoria biorą czynny udział w realizacji Skoordynowanych Planów Kontroli, zlecanych przez Komisję Europejską wszystkim krajom członkowskim w tym samym czasie i zakresie. W 2015 r. Polska uczestniczyła w 2 planach kontroli dotyczących badania gatunkowości ryb i ich przetworów oraz autentyczności miodu. Laboratoria GIJHARS badają cechy jakościowe artykułów

rolno-spożywczych na podstawie próbek pobranych podczas urzędowej kontroli, przeprowadzonej w trybie planowym i doraźnym, w ramach współpracy z państwowymi jednostkami organizacyjnymi, realizującymi politykę rolną państwa oraz na wniosek zainteresowanego przedsiębiorcy. Badania laboratoryjne artykułów rolno-spożywczych obejmują ich właściwości organoleptyczne, fizykochemiczne i mikrobiologiczne w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagań wynikających ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania.

Poszczególne laboratoria posiadają od 132 do 493 metodyk akredytowanych, sukcesywnie poszerzając ich zakres, co umacnia specjalizację w poszczególnych grupach towarowych artykułów rolno-spożywczych.

W 2015 r. laboratoria GIJHARS rozszerzyły zakresy akredytacji o kolejne 225 metodyk z obszaru analiz chemii klasycznej i instrumentalnej, w tym wymagających opracowania procedur badawczych i ich walidacji, osiągając ogółem liczbę 1.044 metodyk akredytowanych.

Precyzja, dokładność i biegłość analityczna oznaczeń wykonywanych przez laboratoria GIJHARS weryfikowana jest okresowo poprzez porównanie uzyskanych wyników badań tych samych artykułów rolno-spożywczych z wynikami innych laboratoriów.

W 2015 r. laboratoria GIJHARS uczestniczyły w badaniach w ramach porównań międzylaboratoryjnych, zorganizowanych przez Laboratoria GIJHARS oraz:

- ▶ Laboratoria Kontrolno-Analityczne Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
- ▶ Melisopalinologiczną Grupę Roboczą Międzynarodowej Komisji ds. Miodu (International Honey Commission),
- ▶ SGS Polska Sp. z o.o. – Pracownia Badań Żywności i Produktów Konsumenckich,
- ▶ Nuscana Biotechnika Laboratoryjna,
- ▶ J.S. Hamilton Poland S.A,
- ▶ Laboratorium Celne w Gdyni,
- ▶ Instytut Badawczy Przemysłu Rolno-Spożywczego w Warszawie,
- ▶ Państwową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Bytomiu.

Przedmiotem badań w ramach porównań międzylaboratoryjnych były głównie: przetwory mięsne, zbożowe, owocowo-warzywne oraz mleko i przetwory mleczne.

Centralne Laboratorium w Poznaniu i Laboratoria Specjalistyczne GIJHARS uczestniczyły również w badaniach biegłości, określających zdolności laboratorium do przeprowadzania badań. Analizy w tym zakresie prowadzone były między laboratoriami należącymi do: Food Analysis Performance Assessment Scheme (FAPAS), Instytutu Ogrodnictwa Laboratorium Badania Jakości Produktów Pszczelich w Puławach, NUSCANA, FOODLAB Gdańskiej Fundacji Wody, LGC Standards UK, BIPEA/SGF, Centrum Naukowo-Technicznego A2K CeNT s.c. Przedmiotem badań były głównie: mleko i jego przetwory, przetwory owocowo-warzywne, mięsne, rybne i miód.

Badania biegłości oraz porównania międzylaboratoryjne potwierdziły, że laboratoria GIJHARS są w pełni przygotowane do rzetelnej oceny jakości handlowej żywności.

3.3. Zarządzanie jakością/ Quality management system

W 2015 r. IJHARS po raz kolejny poddana została audytowi nadzorcemu, który został przeprowadzony przez firmę certyfikującą BSI Group Polska sp. z o.o. Wyniki audytu potwierdziły, że system zarządzania jakością spełnia wymagania zawarte w międzynarodowej normie ISO 9001:2008. Jednostka certyfikująca podtrzymała ważność certyfikatu przyznanego po raz pierwszy w 2005 r. Zakres certyfikacji obejmuje: *Nadzór nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji, w tym wywożonych i sprowadzanych z zagranicy, wykonywanie zadań wynikających z polityki rolnej państwa oraz Przeciwdziałanie zagrożeniom korupcyjnym w IJHARS.*

W ramach monitorowania zgodności systemu oraz skuteczności jego wdrożenia i utrzymania w 2015 r. przeprowadzono 9 planowych audytów wewnętrznych w GIJHARS oraz 6 krzyżowych audytów wewnętrznych w WIJHARS, zrealizowanych zgodnie z *Programem krzyżowych audytów wewnętrznych dla IJHARS na lata 2013-2015.*

Wyniki audytów były podstawą podejmowania działań korygujących, zapobiegawczych lub innych działań doskonalących realizowane procesy. W realizację działań doskonalących system zarządzania jakością zaangażowanych było wielu pracowników.

W 2015 r. prowadzono także prace związane z doskonaleniem systemu zarządzania jakością, w tym między innymi dotyczące systematycznego uaktualniania procedur i instrukcji wewnętrznych, określających zasady realizacji poszczególnych zadań IJHARS, w celu ich dostosowania do zmian w przepisach prawnych.

W minionym roku odbyło się również spotkanie pełnomocnika Głównego Inspektora ds. systemów zarządzania jakością z pełnomocnikami ds. zarządzania jakością WIJHARS w celu wymiany doświadczeń i wypracowania działań doskonalących wynikających z ustaleń audytu jednostki certyfikującej.

W związku z funkcjonującym w IJHARS *Systemem Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym* odbyło się spotkanie liderów procesu *zarządzanie systemem antykorupcyjnym* z GIJHARS i WIJHARS z liderami poszczególnych procesów w IJHARS, mające na celu przeprowadzenie kompleksowej analizy ryzyka wystąpienia zagrożeń korupcyjnych dla poszczególnych procesów i obszarów oraz wymianę doświadczeń i poglądów na temat kształtowania systemu przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym w IJHARS. Zgodnie z wymaganiami systemu zarządzania jakością, liderzy poszczególnych procesów na bieżąco monitorowali je pod względem przebiegu zgodnego z wymaganiami, ich skuteczności oraz pod względem wystąpienia nowych zagrożeń korupcyjnych.

Nowych pracowników przeszkolono w zakresie podstawowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania jakością oraz systemu przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym.

Ponadto, w związku z uchwaleniem przez Radę Ministrów *Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2014-2019* zostało przeprowadzone szkolenie dla pracowników IJHARS w zakresie „*Przeciwdziałania korupcji i konfliktowi interesów*”, zgodnie z *Planem realizacji działań*

Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2014-2019 dla GIJHARS.

Pracownicy GIJHARS uczestniczyli również w realizacji projektu „Procesy, cele, kompetencje”, który był koordynowany przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. W ramach projektu zaprezentowano praktyczne zastosowanie narzędzia informatycznego, wykorzystywanego do mapowania procesów.

W 2015 r. w ramach doskonalenia standardów zarządzania w administracji rządowej, wdrożono rozwiązania mające na celu integrację kontroli zarządczej z systemem zarządzania jakością i systemem przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym funkcjonującym w IJHARS, co w znaczący sposób wpłynęło na przybliżenie istoty kontroli zarządczej.

Ocena skuteczności, aktualność polityki jakości oraz weryfikacja osiągniętych celów wyznaczonych na 2015 roku były przedmiotem przeglądu zarządzania przeprowadzonego przez Kierownictwo GIJHARS.

3.4. Rozwój zawodowy pracowników/ Professional development

IJHARS zapewnia swoim pracownikom możliwość stałego doskonalenia i doskonalenia zawodowego, prowadzonego w formie szkoleń, seminariów i kursów języków obcych.

Szkolenia krajowe organizowane były głównie przez GIJHARS, inne jednostki, a także wojewódzkie inspektoraty. Ogółem w 2015 r. umożliwiono 529 pracownikom IJHARS, tj. 82,3% zatrudnionych udział w 277 szkoleniach, przy czym niektóre osoby uczestniczyły w kilku szkoleniach.

Struktura szkoleń obejmowała:

- ▶ 8 szkoleń centralnych (132 miejsca szkoleniowe) dotyczących: kształtowania społecznie preferowanych postaw członków korpusu służby cywilnej w kontaktach z obywatelem, zarządzania w urzędzie, przeciwdziałania korupcji, budżetu zadaniowego,

- ▶ 195 szkoleń powszechnych (817 miejsc szkoleniowych) obejmujących takie zagadnienia jak: kadry i finanse (rachunkowość, księgowość, finanse publiczne, budżet zadaniowy, bankowość elektroniczna, kadry i płace, świadczenia socjalne, ubezpieczenia społeczne, kontrola zarządcza w administracji publicznej, prawo pracy, prawo gospodarcze), stosowanie prawa (zamówienia publiczne, postępowanie administracyjne i egzekucyjne, rozpatrywanie skarg i wniosków, ochrona danych osobowych i informacji niejawnych, system przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym), zarządzanie zasobami ludzkimi (standardy i procedury zarządzania zasobami ludzkimi w administracji, działania antymobbingowe) oraz prowadzenie czynności kancelaryjnych w jednostkach administracji publicznej (w tym z wykorzystaniem EZD), obieg, gromadzenie i archiwizacja dokumentów, udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej, podstawy BHP, e-administracja (e-PUAP, e-dokument), BIP, zadania obronne, informatyczne (w tym bezpieczeństwo teleinformatyczne),
- ▶ 74 szkolenia specjalistyczne (838 miejsc szkoleniowych) służących pogłębieniu i uaktualnieniu wiedzy z zakresu prawa żywnościowego i technologii produkcji żywności oraz ujednoczeniu zasad przeprowadzania i dokumentowania kontroli; tematyka szkoleń specjalistycznych dotyczyła głównie: kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (świeżych owoców i warzyw, mięsa i jego przetworów, win i napojów alkoholowych, towarów paczkowanych), w tym oznakowania produktów, stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1169/2011 oraz metodologii kontroli ex-post, nadzoru nad klasyfikacją tusz w systemie EUROP, systemu ochrony produktów regionalnych i tradycyjnych, a w przypadku pracowników laboratoriów: nowych metod badawczych oraz obsługi nowoczesnego sprzętu i urządzeń do badań laboratoryjnych.

Ponadto, pracownicy laboratoriów GIJHARS uczestniczyli w 241 szkoleniach wewnętrznych.

Pracownicy GIJHARS wzięli również udział w 21 szkoleniach zagranicznych, w tym w 15 szkoleniach, w ramach

projektu szkoleniowego Komisji Europejskiej „Better Training for Safer Food” (BTSF).

Ponadto, 13 pracowników IJHARS uzupełniało kwalifikacje w ramach służby przygotowawczej w Służbie Cywilnej oraz 3 osoby w ramach studiów podyplomowych.

Nauka języków obcych prowadzona była na zajęciach organizowanych przez GIJHARS w formie lektoratów i konwersatoriów. W 2015 r. w zajęciach tych uczestniczyły 73 osoby.

Istotnym elementem mającym wpływ na podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników IJHARS jest udział w licznych krajowych i zagranicznych konferencjach, seminariach i targach. W 2015 r. pracownicy IJHARS uczestniczyli w 67 spotkaniach krajowych i 5 zagranicznych związanych z rynkiem żywności, w tym: 43 konferencjach, 15 seminariach i 11 targach.

II. REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2015 ROKU

Task's performance of AFQI in 2015

1. Podstawowe dane liczbowe

Key figures

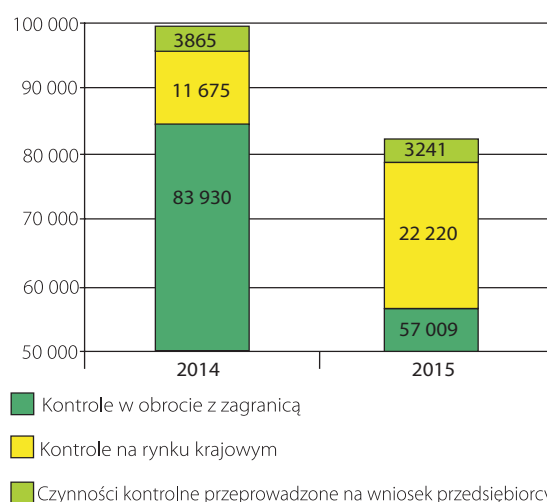
Realizując zadania ustawowe IJHARS w 2015 r. przeprowadziła ogółem 82470 czynności kontrolnych, w tym:

- ▶ 57009 kontroli urzędowych jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą (tj. 69,1%),
- ▶ 22220 planowych i doraźnych kontroli urzędowych w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji rolnej na rynku krajowym, co stanowiło 27,0% ogółu czynności kontrolnych wykonanych w 2015 r.,
- ▶ 3241 czynności kontrolnych wykonanych na wniosek przedsiębiorcy (tj. 3,9%).

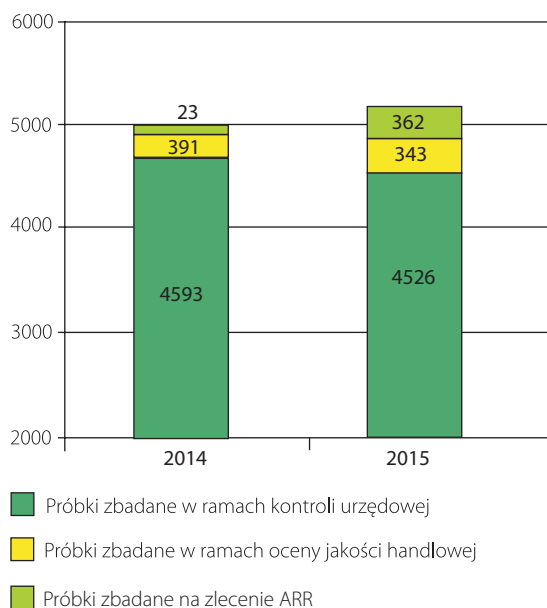
W porównaniu do 2014 r. (rysunek 2) liczba przeprowadzonych czynności kontrolnych ogółem zmniejszyła się o 17000 (tj. o 17,0%), co dotyczyło liczby kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą (o 26921 kontroli, tj. o 32,0%, w konsekwencji embarga rosyjskiego) oraz liczby czynności kontrolnych wykonanych na wniosek przedsiębiorcy (o 624, tj. 16,1%). Odnotowano natomiast wzrost liczby urzędowych kontroli przeprowadzonych na rynku krajowym (o 10545, tj. 90,3%). W ogólnej liczbie kontroli na rynku krajowym uwzględniono przeprowadzenie 15494 kontroli świeżych owoców i warzyw realizowanych, w związku z zakazem ich przywozu z Unii Europejskiej do Federacji Rosyjskiej (w ramach embarga)²³.

²³ kontrole świeżych owoców i warzyw wycofanych z rynku na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 września 2014 r. w sprawie realizacji przez Agencję Rynku Rolnego zadań związanych z ustanowieniem tymczasowych nadzwyczajnych środków wsparcia producentów niektórych owoców i warzyw, w związku z zakazem ich przywozu z Unii Europejskiej do Federacji Rosyjskiej oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 października 2014 r. w sprawie realizacji przez Agencję Rynku Rolnego zadań związanych z ustanowieniem dalszych tymczasowych nadzwyczajnych środków wsparcia producentów niektórych owoców i warzyw, w związku z zakazem ich przywozu z Unii Europejskiej do Federacji Rosyjskiej

RYSUNEK 2.
Liczba kontroli przeprowadzonych przez IJHARS w latach 2014–2015/ Graph no 2: Number of inspections carried out by AFQI in 2014–2015

RYSUNEK 3.
Liczba próbek artykułów rolno-spożywczych zbadanych w laboratoriach GIJHARS w latach 2014–2015/ Graph no 3: Number of samples tested in AFQI's laboratories in 2014–2015

W 2015 r. w ramach kontroli przeprowadzonych ogółem na rynku krajowym oraz w obrocie z zagranicą, inspektorzy IJHARS ocenili prawidłowość oznakowania 13563 partii artykułów rolno-spożywczych. Wstępną oceną objęto 58318 opakowań jednostkowych kontrolowanych wyrobów.

W laboratoriach Głównego Inspektoratu zbadano ogółem 5231 próbek artykułów rolno-spożywczych, wykonując 22341 oznaczeń parametrów jakościowych. Z ogólnej liczby próbek artykułów rolno-spożywczych 4526 próbek zbadano podczas urzędowych (planowych i doraźnych) kontroli jakości handlowej (18761 oznaczeń), 343 próbki w ramach oceny jakości handlowej przeprowadzonej na wniosek producenta (1360 oznaczeń) oraz 362 próbki w ramach zadań delegowanych i powierzonych na zlecenie Agencji Rynku Rolnego (2220 oznaczeń).

W porównaniu do 2014 r. (rysunek 3) liczba próbek artykułów rolno-spożywczych zbadanych ogółem przez laboratoria GIJHARS zwiększyła się o 224 (tj. o 4,5%). W 2015 r. roku odnotowano około szesnastokrotny wzrost liczby próbek dostarczonych przez ARR (o 339 próbek). Zmniejszyła się natomiast o 48 (tj. 12,3%) liczba próbek zbadanych w ramach oceny jakości handlowej oraz o 67 (tj. o 1,4%) liczba próbek pobranych podczas kontroli urzędowych.

Stwierdzone w wyniku kontroli nieprawidłowości w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych lub dotyczące wprowadzania do obrotu nawozów i środków wspomagających uprawę roślin, były podstawą do:

- ▶ wydania 1262 decyzji administracyjnych, w tym:
  - 629 decyzji administracyjnych stwierdzających zafałszowanie żywności bądź brak przestrzegania wymagań jakości handlowej określonych w przepisach lub zadeklarowanych przez producenta; z ogólnej liczby wydanych decyzji 575 dotyczyło towarów na rynku krajowym, 45 towarów w obrocie z zagranicą, 9 wprowadzania do obrotu nawozów bez pozwolenia ministra ds. rynków rolnych; wartość zakwestionowanych artykułów rolno-spożywczych wyniosła 4400,5 tys. zł,

- 633 decyzji administracyjnych nakładających kary pieniężne na kwotę 1389,8 tys. zł; kary pieniężne nałożono ze względu na: wprowadzenie do obrotu artykułów rolno-spożywczych o jakości niezgodnej z przepisami lub deklaracją producenta (352 decyzje) albo zafałszowanych (232 decyzje), brak przestrzegania przepisów ustawy o rolnictwie ekologicznym (22 decyzje), brak realizacji zaleceń pokontrolnych (13 decyzji), niewłaściwą klasyfikację tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP (7 decyzji), ponowne wprowadzenie do obrotu produktu tego samego rodzaju z tą samą wadą (6 decyzji), uniemożliwianie lub utrudnianie kontroli (1 decyzja),

- ▶ ukarania grzywną w drodze mandatu karnego 631 osób na kwotę 125,15 tys. zł,
- ▶ obciążenia 819 przedsiębiorców kosztami kontroli i badań laboratoryjnych na kwotę 250,3 tys. zł, w związku ze stwierdzeniem niewłaściwej jakości handlowej kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ przekazania 1080 przedsiębiorcom zaleceń pokontrolnych obligujących do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w określonym terminie,
- ▶ skierowania 2 wniosków do sądów rejonowych o ukaranie przedsiębiorcy, w związku z odmową przyjęcia mandatu karnego oraz 3 wniosków do organów ścigania, w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa zagrażającego życiu i zdrowiu.

W wyniku realizacji 3241 czynności kontrolnych wykonywanych na wniosek producenta składany do organów IJHARS, wydano:

- ▶ 1729 *świadczeń jakości handlowej*, potwierdzających spełnienie wymagań jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych; posiadanie *świadectwa jakości handlowej* ułatwia eksport polskich wyrobów na rynki zagraniczne oraz ich obrót na rynku krajowym,
- ▶ 1361 *certyfikatów* na chmiel lub produkty chmielowe, potwierdzających spełnienie określonych wymagań jakościowych; posiadanie *certyfikatu* jest warunkiem wprowadzenia chmielu lub jego produktów do obrotu handlowego,
- ▶ 913 decyzji zezwalających na czasowe zastosowanie odstępstw od warunków produkcji ekologicznej, co umożliwia producentom rolnym kontynuację produk-

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2015 ROKU/ Task's performace of AFQI in 2015

- cji, pomimo wystąpienia czasowych problemów z dotrzymaniem wszystkich warunków upraw lub hodowli metodami ekologicznymi,
- ▶ 59 *świadcstw jakości* dla produktów rolnych i środków spożywczych posiadających Chronione Oznaczenie Geograficzne, Chronioną Nazwę Pochodzenia lub będących Gwarantowaną Tradycyjną Specjalnością, potwierdzających zgodność procesu produkcji ze specyfikacją określoną dla produktów regionalnych i tradycyjnych,
  - ▶ 40 decyzji zwalniających podmiot z obowiązku znakowania jaj kierowanych bezpośrednio do przetwórstwa.

2. Najważniejsze ustalenia z realizacji zadań Main findings from tasks' completion

2.1. Kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji/ Marketing quality control of agricultural and food products and means of production

2.1.1. Urzędowa kontrola na rynku krajowym/ Official control on the domestic market

Zasady i tryb kontroli/ Rules and procedure of control

IJHARS sprawuje nadzór nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych poprzez:

- ▶ kontrolę jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w produkcji i obrocie, w tym wywożonych za granicę,
- ▶ kontrolę warunków składowania i transportu artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ kontrolę jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przywożonych spoza państw członkowskich Unii Europejskiej oraz spoza państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), w tym kontrolę graniczną tych artykułów,
- ▶ dokonywanie oceny i wydawanie świadectw w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Jakość handlowa to cechy artykułu rolno-spożywczego dotyczące jego właściwości organoleptycznych, fizykochemicznych i mikrobiologicznych w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania, nieobjęte wymaganiami sanitarnymi, weterynaryjnymi lub fitosanitarnymi.

Celem kontroli jakości handlowej jest sprawdzenie, czy artykuły rolno-spożywcze:

- ▶ spełniają wymagania określone w przepisach o jakości

handlowej oraz deklarowane przez producenta lub wprowadzającego do obrotu,

- ▶ składowane są lub transportowane w sposób zapewniający zachowanie ich właściwej jakości handlowej.

Czynności kontrolne w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych obejmują co najmniej:

- ▶ sprawdzenie dokumentów umożliwiających identyfikację artykułu rolno-spożywczego oraz atestów jakościowych, wyników badań laboratoryjnych i innych dokumentów świadczących o jego jakości handlowej,
- ▶ sprawdzenie opakowania, oznakowania, prezentacji artykułu rolno-spożywczego oraz warunków jego przechowywania i transportu; oznakowanie produktów żywnościowych, stanowi obszar najbardziej istotny dla konsumenta,
- ▶ oględziny artykułu rolno-spożywczego; sprawdzenie cech organoleptycznych (wygląd, smak, zapach, barwa) ma szczególne znaczenie w przypadku artykułów o krótkim okresie przydatności do spożycia,
- ▶ pobranie próbek oraz ich ocenę lub badanie laboratoryjne, pozwalające na ocenę zgodności składu produktu (np. zawartości tłuszczu, białka, skrobi, soli) z określonymi wymaganiami w zakresie jakości handlowej lub deklaracją producenta,
- ▶ ustalenie klasy jakości artykułu rolno-spożywczego,
- ▶ sprawdzenie sposobu produkcji artykułu rolno-spożywczego lub prawidłowości przebiegu procesu technologicznego.

Kontroli IJHARS nie podlegają artykuły rolno-spożywcze wytwarzane na własny użytek lub sprzedawane przez producentów w gospodarstwie bezpośrednio konsumentom oraz materiał siewny roślin.

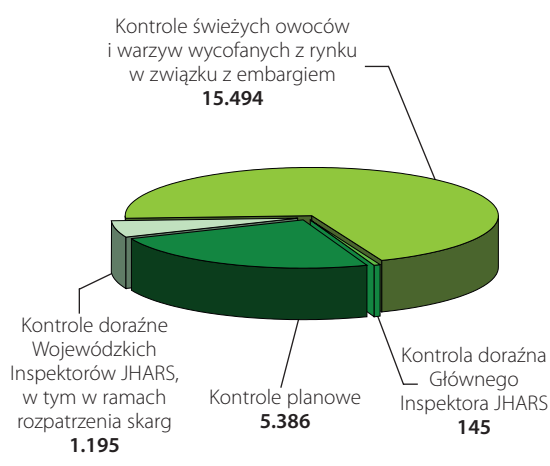
REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2015 ROKU/ Task's performace of AFQI in 2015

Kontrole jakości handlowej realizowane są w trybie (rysunek 4):

- ▶ planowym, tj. zgodnie z tematyką i zakresem określonym w *Rocznym ramowym planie kontroli* na dany rok,
- ▶ doraźnym, tj. wykonywane na polecenie Głównego Inspektora lub wojewódzkich inspektorów w celu skontrolowania jakości handlowej artykułów rolnospożywczych lub przestrzegania wymagań w zakresie wprowadzania do obrotu nawozów; kontrole doraźne podejmowane są na podstawie informacji uzyskanych od innych instytucji, mediów oraz skarg konsumentów.

W 2015 r. IJHARS przeprowadziła na rynku krajowym ogółem 22220 urzędowych kontroli jakości handlowej artykułów rolnospożywczych oraz nawozów i środków wspomagających uprawę roślin, w tym, 5386 kontroli (tj. 24,2%) zrealizowano w trybie planowym, a 16834 (tj. 75,8%) w trybie doraźnym. Z ogólnej liczby kontroli doraźnych – 16689 (99,1%) przeprowadzono na polecenie wojewódzkich inspektorów (w tym 15494 kontroli świeżych owoców i warzyw wycofanych z rynku w związku z embargiem), a 145 (tj. 0,9%) z inicjatywy Głównego Inspektora.

RYSUNEK 4.
Liczba urzędowych kontroli jakości handlowej artykułów rolnospożywczych na rynku krajowym przeprowadzonych w trybie doraźnym i planowym przez IJHARS w 2015 roku/ **Graph no 4: Number of official commercial quality inspections on domestic market carried out by AFQI in 2015 (ad hoc and planned)**

Tematy czynności kontrolnych określone w Rocznym ramowym planie kontroli/ Fields of inspection activities identified in Annual Framework Control Plan

Tematy urzędowych kontroli planowych określa *Roczny ramowy plan kontroli*, opracowywany co roku na podstawie analizy ryzyka uwzględniającej wyniki kontroli z poprzednich lat oraz propozycji zgłaszanych przez MRiRW, instytucje współpracujące z IJHARS i wojewódzkie inspektoraty JHARS. Szczegółowy zakres kontroli realizowanych przez wojewódzkie inspektoraty JHARS, określany jest w *Programach kontroli planowych* zatwierdzanych przez Głównego Inspektora JHARS.

W 2015 r. tematyka kontroli planowych na rynku krajowym obejmowała:

- ▶ jakość handlową jaj (w tym podmiotów zwolnionych ze znakowania jaj), chrzanu, musztard, majonezów, napojów spirytusowych, olejów i oliwy z oliwek, mięsa drobiowego, przetworów mięsnych, rybnych, owocowych i warzywnych, pieczywa, świeżych owoców i warzyw, soków i nektarów owocowych, wyrobów garmazeryjnych i winiarskich,
- ▶ jakość handlową przetworów mlecznych i znakowanie analogów przetworów mlecznych,
- ▶ prawidłowość znakowania wybranych grup artykułów rolnospożywczych: herbaty i herbatki owocowych, kawy, napojów bezalkoholowych, przypraw oraz wyrobów ciastkarskich,
- ▶ zgodność procesu produkcji ze specyfikacją produktów posiadających chronione nazwy pochodzenia, chronione oznaczenia geograficzne lub będących gwarantowanymi tradycyjnymi specjalnościami (kontrole urzędowe i na wniosek producenta),
- ▶ oznakowanie produktów pod względem bezprawnego stosowania odniesień do chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych oraz oznaczeń związanych z rolnictwem ekologicznym,
- ▶ warunki chowu i tuczu gęsi owsianych,
- ▶ prawidłowość wprowadzania do obrotu oraz znakowania nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE”.

Pozostałe zadania ustawowe IJHARS, realizowane przez wojewódzkie inspektoraty, obejmowały:

- ▶ kontrole jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przywożonych do Polski oraz świeżych owoców i warzyw przywożonych i wywożonych z kraju,
- ▶ kontrole jakości handlowej wina produkcji krajowej, w ramach sprawowanego nadzoru nad rynkiem wina,
- ▶ nadzór nad klasyfikacją tusz wołowych i wieprzowych w systemie EUROP, wprowadzanie do obrotu mięsa pochodzącego z bydła w wieku do 12 miesięcy, prawidłowość raportowania przez zakłady ubojowe danych rynkowych dotyczących cen wołowiny,
- ▶ kontrole płatności dokonywanych ze środków EFRG (kontrole ex-post),
- ▶ czynności kontrolne wykonywane na wniosek przedsiębiorcy, w tym: ocenę jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz zwalnianie podmiotów z obowiązku znakowania jaj przeznaczonych bezpośrednio do zakładów przemysłu spożywczego,
- ▶ nadzór nad certyfikacją chmielu oraz wytwarzaniem chmielu i produktów chmielowych,
- ▶ kontrole u producentów ekologicznych w ramach sprawowanego przez IJHARS nadzoru w rolnictwie ekologicznym (obejmujące nadzór nad jednostkami certyfikującymi oraz nadzór nad produkcją ekologiczną).

Wyniki planowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Results of planned marketing quality inspections of agricultural and foof products

W wyniku planowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, przeprowadzonych na rynku krajowym w 2015 r. stwierdzono:

- ▶ 0,9% skontrolowanych partii artykułów rolno-spożywczych nie odpowiadało deklarowanym cechom organoleptycznym; w porównaniu do 2014 r. udział partii nie odpowiadających określonym cechom organoleptycznym zmniejszył się o 0,3 punktu procentowego (w 2014 r. wynosił 1,2%),
- ▶ 11,9% skontrolowanych partii wyrobów zbadanych laboratoryjnie posiadało parametry fizykochemiczne niezgodne z przepisami o jakości handlowej oraz z deklaracją producenta; w porównaniu do 2014 r.

udział partii o parametrach niezgodnych zmniejszył się o 4,2 punktu procentowego (w 2014 r. wynosił 16,1%),

- ▶ 15,5% partii świeżych owoców i warzyw było niewłaściwie oznakowanych, a 2,4% partii nie spełniało wymagań jakościowych określonych w standardach UE; w porównaniu do 2014 r. udział partii nieprawidłowo oznakowanych zwiększył się o 3,3 punktu procentowego (w 2014 r. wynosił 12,2%), a udział partii nie spełniających wymagań jakościowych pozostał na tym samym poziomie (w 2014 r. również wynosił 2,4%),
- ▶ 25,7% skontrolowanych partii artykułów rolno-spożywczych było nieprawidłowo oznakowanych; w porównaniu do 2014 r. udział partii nieprawidłowo oznakowanych zwiększył się o 1,9 punktu procentowego (w 2014 r. wynosił 23,8%).

Oznakowanie kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych kwestionowano najczęściej w przypadku takich grup towarowych jak:

analogi przetworów mlecznych – nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

- ▶ wymienienia w wykazie składników „oleju roślinnego” bez oznaczenia jego źródła roślinnego (np. bez dookreślenia „rzepakowy”),
- ▶ użycia w nazwie wyrobu seropodobnego określenia „Gouda” powszechnie kojarzonego przez konsumentów z serami podpuszczkowymi,
- ▶ podanie wyłącznie nazwy fantazyjnej, uniemożliwiającej konsumentowi rozpoznanie charakteru produktu (tj. wskazującej, że jest to wyrób seropodobny),
- ▶ braku podania ilościowej zawartości składnika podkreślonego w nazwie, tj. sera twarogowego i tłuszczu roślinnego pomimo zastosowania w nazwie opisowej produktu sformułowania „... z sera twarogowego i tłuszczu roślinnego”,

pieczywo – nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

- ▶ używania jedynie nazwy fantazyjnej produktu (np. chleb zwykły, chleb krojony, chleb wiejski) uniemożliwiającej konsumentowi rozpoznanie rodzaju i właściwości pieczywa ze względu na rodzaj zastosowanych mąk (np. mieszane, pszenne, żytnie),
- ▶ nieprawidłowego podania składu, tj. braku w wykazie składników wszystkich surowców użytych do produk-

- cji (w tym alergenów) lub podania w wykazie składników surowców, które nie były faktycznie stosowane (np. płatków owsianych, sezamu, mąki kukurydzianej),
- ▶ braku podkreślenia nazwy składnika powodującego alergię lub reakcje nietolerancji za pomocą pisma wyraźnie odróżniającego od reszty wykazu składników (np. mąki pszennej, mączki sojowej, sezamu, serwatki),
  - ▶ braku procentowej zawartości składnika wymienionego w nazwie pieczywa (np. „ziaren” w chlebie żytnim z ziarnami, „żurawiny i śliwki” w chlebie żytnim ze śliwką i żurawiną),
  - ▶ używania określeń typu „wiejski”, „staropolska receptura”, „tradycyjny smak” przy jednoczesnym stosowaniu gotowych półproduktów i dodatków,

wyroby garmażeryjne – nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

- ▶ nieprawidłowego podania składu, tj. braku w wykazie składników wszystkich surowców użytych do produkcji (w tym m.in. alergenów i składników składnika złożonego, np. bulionu wołowego) lub podania w wykazie składników surowców, które nie były faktycznie stosowane (np. marchwi, śmietany, sera twarogowego),
- ▶ podania niepełnych nazw składników,
- ▶ braku podkreślenia nazwy składnika powodującego alergię lub reakcje nietolerancji za pomocą pisma wyraźnie odróżniającego od reszty wykazu składników,
- ▶ braku informacji o procentowej zawartości składnika występującego w nazwie/grafice lub kojarzonego z nazwą (np. mięsa wieprzowego i wołowego w „pierogach z mięsem”) lub podanie zawartości niezgodnych z rzeczywistością użytą ilością danego składnika,

przetwory rybne – nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

- ▶ nieprawidłowego podania składu, tj. braku w wykazie składników wszystkich surowców użytych do produkcji (w tym alergenów i składników mieszanek funkcjonalnych) lub podania w wykazie składników surowców, które nie były faktycznie stosowane (np. zioła, glukoza),
- ▶ braku podania w nazwie wyrobu gotowego informacji o dodanej wodzie,
- ▶ braku informacji o postaci oferowanego wyrobu (np. glazurowanie, mrożenie, panierowanie, pieczenie),
- ▶ braku podkreślenia nazwy składnika powodującego alergię lub reakcje nietolerancji za pomocą pisma wyraźnie odróżniającego od reszty wykazu składników,

- ▶ stosowania wyłącznie nazwy fantazyjnej bez podania informacji o rodzaju produktu, tj. „ryby marynowane w oleju rzepakowym”,
- ▶ użycia określenia „po wiejsku” przy jednoczesnym stosowaniu do produkcji wyrobu sacharyny, benzoianu sodu i sorbinianu potasu,
- ▶ podania w sposób nieczytelny wykazu składników, **napoje bezalkoholowe** – nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

- ▶ podania nazwy nieadekwatnej do składu wyrobu (np. „herbata brzoskwiniowa niegazowana” zamiast „napój niegazowany o smaku herbaty i brzoskwini”),
- ▶ podania deklaracji „bez konserwantów”, podczas gdy wyniki badań laboratoryjnych wykazały obecność substancji konserwujących (z dokumentacji zakładowej wynikało, że były one obecne w stosowanych składnikach złożonych),
- ▶ podania w oznakowaniu kwasu chlebowego oraz podpiwka określeń typu „tradycyjny”, „staropolski” przy stosowaniu nowoczesnej technologii polegającej na połączeniu gotowych składników (w tym m.in. dodatków i aromatów) z wodą oraz nasyceniu dwutlenkiem węgla, z pominięciem procesu fermentacji,
- ▶ wydłużenia daty minimalnej trwałości o 3 miesiące w stosunku do okresu przechowywania zadeklarowanego w specyfikacji wyrobu gotowego,

chrzan – nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

- ▶ braku wyróżnienia składników alergicznych w składzie produktu (np. mleka),
- ▶ wymienienia w wykazie składników „oleju roślinnego” bez oznaczenia jego źródła roślinnego (np. bez dookreślenia „rzepakowy”),
- ▶ używania określeń typu „staropolski” i „sarmacki” przy jednoczesnym stosowaniu gotowych półproduktów i dodatków,

wyroby ciastkarskie – nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

- ▶ braku podkreślenia nazwy składnika powodującego alergię lub reakcje nietolerancji za pomocą pisma wyraźnie odróżniającego od reszty wykazu składników (np. mąki pszennej, białka jaja, mleka w proszku),
- ▶ braku w wykazie składników wszystkich surowców użytych do produkcji (w tym alergenów) lub podania w wykazie składników surowców, które nie były faktycznie stosowane (np. jaj, cukru waniliowego),

- ▶ podania w wykazie składników jedynie nazwy składnika złożonego z pominięciem jego składu (np. kremu czekoladowego, nadzienia żelowego),
- ▶ podania niepełnej nazwy wyrobu, uniemożliwiającej rozpoznanie rodzaju i właściwości produktu (np. „Muszelki”),
- ▶ podania nazwy nieadekwatnej do składu wyrobu gotowego (np. „ciastka serowe”, podczas gdy do produkcji użyto wyrobu seropodobnego),
- ▶ używania określeń typu „domowe” i „babuni” dla produktów wyprodukowanych z udziałem substancji dodatkowych, tj. barwników, emulgatorów, substancji żelujących oraz przy zastosowaniu gotowych półproduktów.

Jakość handlową świeżych owoców i warzyw kwestionowano najczęściej z powodu nieprawidłowości w zakresie:

- ▶ znakowania, w tym głównie ze względu na:
  - brak informacji o kraju pochodzenia lub podanie błędnej informacji w tym zakresie,
  - brak informacji o klasie jakości oraz nazwie odmiany wprowadzanych do obrotu świeżych owoców i warzyw - w przypadku produktów objętych normami szczegółowymi,
  - umieszczanie niepełnych informacji o produkcji w dokumentacji towarzyszącej lub jej całkowitego braku,
- ▶ spełnienia wymagań jakościowych określonych w normach handlowych UE, stwierdzając:
  - niespełnienie wymagań minimalnych, według których produkty powinny być: całe, czyste, zdrowe, bez objawów gnicia lub zepsucia, wolne od szkodników oraz uszkodzeń spowodowanych przez szkodniki,
  - niespełnienie wymagań dotyczących deklarowanej klasy jakości – w przypadku produktów objętych szczegółowymi normami handlowymi.

Tematyka i wyniki doraźnych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zleconych przez Głównego Inspektora JHARS/ Scope and results of ad hoc inspections commissioned by the Chief Inspektor of Agricultural and Food Quality

W 2015 r. Główny Inspektor JHARS zlecił przeprowadzenie 145 kontroli doraźnych w tym:

- ▶ na wniosek urzędów centralnych kontrolą objęto jakość handlową: wódki (na wniosek Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi), analogów przetworów mlecznych i przetworów rybnych (na wniosek Inspekcji Weterynaryjnej),
- ▶ na wniosek administracji innego kraju UE - Irlandii i Holandii, kontrolą objęto jaja w zakresie znakowania oraz serdelki drobiowe z indyka,
- ▶ w ramach Systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach (RASFF) kontrolą na zawartość niedeklarowanego alergenu objęto przetwory mięsne i przetwory jajeczne,
- ▶ na wniosek administracji innego państwa w ramach Krajowego Punktu Kontaktowego ds. oszustw żywnościowych kontrolą objęto jakość handlową mrożonych filetów z mintaja, masła, ryb wędzonych, mięsa typu kebab, mięsa mielonego, mięsa wołowego bez kości, przetworów mięsnych, pasztetu, słoniny, proszku jajecznego, kakao w proszku, czekolady oraz kaszki mleczno-ryżowej,
- ▶ w ramach wyjaśnienia zagadnień zgłoszonych przez konsumentów lub producentów żywności kontrolą objęto jakość handlową: jaj, masła, świeżych owoców i warzyw, przetworów mięsnych i warzywnych, napojów bezalkoholowych oraz prawidłowość wprowadzania do obrotu nawozów.

W wyniku urzędowych kontroli doraźnych zleconych przez Głównego Inspektora JHARS w 2015 r., na wniosek polskich urzędów centralnych oraz służb kontrolnych innych państw członkowskich UE potwierdzono jeden przypadek występowania zgłoszonych nieprawidłowości (co dotyczyło 1 z 3 skontrolowanych partii wyrobów alkoholowych).

Wyniki kontroli doraźnych zleconych przez Głównego Inspektora JHARS realizowanych w związku z powiadomieniami w ramach systemu RASFF, w ramach Krajowego Punktu Kontaktowego ds. oszustw żywnościowych, w ramach skarg konsumenckich opisano w dalszych częściach sprawozdania dotyczących realizacji tych zadań.

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2015 ROKU/ Task's performace of AFQI in 2015

Tematyka i wyniki doraźnych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zleconych przez wojewódzkich inspektorów JHARS/ Scope and results of ad hoc inspections commissioned by Voivodeship Inspectors of Agricultural and Food Quality

Wojewódzcy inspektorzy JHARS w 2015 r. zlecieli przeprowadzenie 16689 kontroli doraźnych, w tym 95 w ramach rozpatrzenia skarg konsumenckich, w zakresie:

- ▶ jakości handlowej przetworów: świeżych owoców i warzyw, ryb i przetworów rybnych, przetworów mlecznych, w tym lodów, przetworów mięsnych, w tym wędlin, przetworów warzywnych, przetworów zbożowych, wyrobów garmażeryjnych i cukierniczych, koncentratów spożywczych, makaronów, pieczywa, bułki tartej, jaj (w zakresie znakowania datą),
- ▶ prawidłowości wprowadzania do obrotu nawozów,
- ▶ jakości handlowej świeżych owoców i warzyw wycofywanych z rynku w związku z zakazem ich przywozu z Unii Europejskiej do Federacji Rosyjskiej.

W wyniku urzędowych kontroli doraźnych zleconych przez Wojewódzkich Inspektorów JHARS w 2015 r. (z wyłączeniem kontroli świeżych owoców i warzyw wycofanych z rynku w związku z embargiem rosyjskim), stwierdzono:

- ▶ 53,3% skontrolowanych partii artykułów rolno-spożywczych zbadanych laboratoryjnie, posiadało para-

metry fizykochemiczne niezgodne z przepisami o jakości handlowej oraz z deklaracją producenta,

- ▶ 33,4% skontrolowanych partii artykułów rolno-spożywczych było nieprawidłowo oznakowanych.

W trakcie kontroli świeżych owoców warzyw przeprowadzonych w związku z zakazem ich przywozu z Unii Europejskiej do Federacji Rosyjskiej, w ramach realizacji zapisów przyjętych przez Komisję Europejską rozporządzeń, ustanawiających tymczasowe środki wsparcia dla producentów niektórych owoców i warzyw, w terminie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r. WIJHARS przeprowadziły 15494 kontrole, którymi objęto łącznie 21175 partii świeżych owoców i warzyw oraz wydały 20975 Świadectw zgodności z normami handlowymi UE dla świeżych owoców i warzyw, potwierdzając spełnienie przez partie objęte kontrolą wymagań określonych w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 543/2011 z dnia 7 czerwca 2011 r. *ustanawiającym szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do sektora owoców i warzyw oraz sektora przetworzonych owoców i warzyw*, a także 33 *Protokoły niezgodności z normami handlowymi UE dla świeżych owoców i warzyw* dla partii niespełniających wymagań. Kontrole objęły cały III etap wsparcia (w terminie od 1 stycznia do 30 czerwca 2015 r.) oraz początek etapu IV (w terminie od 2 listopada do 31 grudnia 2015 r.), który będzie realizowany do 30 czerwca 2016 r. (tabela 1).

TABELA 1.

Liczba partii świeżych owoców i warzyw przeznaczonych na wycofanie z rynku, skontrolowanych przez WIJHARS w ramach III oraz IV etapu oraz liczba dokumentów wydanych w ramach tych kontroli (w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku)/ **Table no 1: Number of fresh fruit and vegetables batches intended for the withdrawal from the market checked by Voivode Inspectorates during the III and IV stage of the inspection and number of issued documents (the period from 1 January to 31 December 2015)**

III etap			IV etap			RAZEM		
Liczba partii skontrolowanych	Liczba wydanych Świadectw zgodności	Liczba wydanych Protokołów niezgodności	Liczba partii skontrolowanych	Liczba wydanych Świadectw zgodności	Liczba wydanych Protokołów niezgodności	Liczba partii skontrolowanych	Liczba wydanych Świadectw zgodności	Liczba wydanych Protokołów niezgodności
10778	10763	15	10397	10212	18	21175	20975	33

2.1.2. Urzędowa kontrola w obrocie z zagranicą/ Official control at import and export stage

Zasady i tryb kontroli/ Rules and procedure of control

Urzędowej kontroli jakości handlowej podlegają:

- ▶ artykuły rolno-spożywcze wymienione w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 stycznia 2013 r. w sprawie wykazu artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy oraz ich minimalnych ilości podlegających kontroli jakości handlowej,
- ▶ importowane oraz przeznaczone na eksport świeże owoce i warzywa objęte wymaganiami norm handlowych UE.

Kontrola pozostałych artykułów rolno-spożywczych wywożonych z kraju jest dobrowolna i odbywa się w trybie oceny jakości handlowej, wykonywanej na wniosek przedsiębiorcy.

Urzędowa kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą może być dokonywana:

- ▶ na przejściach granicznych, wskazanych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 kwietnia 2015 r. w sprawie wykazu przejść granicznych, na których dokonywana jest kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych sprowadzanych z zagranicy,
- ▶ w oddziałach WIJHARS, zgodnie z art. 20 ust. 4 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Urzędowa kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą przeprowadzana jest według tych samych zasad i trybu, co kontrole na rynku krajowym. O doborze czynności kontrolnych decydują specyficzne cechy kontrolowanego produktu, warunki techniczne kontroli oraz kompletność dołączonej dokumentacji przewozowej. Niezbędne czynności wykonywane są w miejscu przeprowadzenia kontroli, po otwarciu środka transportu przewożącego produkty luzem lub na podstawie opakowań jednostkowych. Próbkę kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych przekazywane są do laboratoriów GIJHARS.

Wyniki kontroli w obrocie z zagranicą/ Results of inspections at import and export stage

W 2015 r. przeprowadzono 57.009 kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą, w tym:

- ▶ 29522 (51,8%) kontroli artykułów rolno-spożywczych wywożonych z kraju,
- ▶ 27487 (48,2%) kontroli artykułów rolno-spożywczych przywożonych do kraju.

Zgodnie z przepisami regulującymi zasady obrotu artykułów rolno-spożywczych z zagranicą, kontroli jakości handlowej w 2015 r. podlegało:

- ▶ 744,9 tys. t importowanych artykułów rolno-spożywczych, w tym głównie:
  - nasiona roślin oleistych – 202,7 tys. t (Kazachstan, Rosja, Turcja, Ukraina),
  - ryby i przetwory rybne – 119,2 tys. t (Chiny, Rosja, Stany Zjednoczone, Wietnam),
  - zboża i ich przetwory – 57,4 tys. t (Kazachstan, Rosja, Stany Zjednoczone, Ukraina),
  - kawa 39,3 tys. t (Brazylia, Indie, Kolumbia, Peru),
  - herbata i herbatki 38,4 tys. t (Chiny, Indie, Sri Lanka, Wietnam),
  - przyprawy 10,0 tys. t (Brazylia, Chiny, Indie, Indonezja, Sri Lanka, Turcja, Wietnam),
- ▶ 202,6 tys. hl importowanych napojów alkoholowych i wina (Argentyna, Chile, Gruzja, Mołdawia, RPA, Ukraina),
- ▶ 82,1 tys. hl importowanych nektarów, soków owocowych i warzywnych oraz napojów bezalkoholowych (Azerbejdżan, Tajlandia, Ukraina).

Urzędową kontrolą zgodności z normami handlowymi objęto również 545,3 tys. t świeżych owoców i warzyw, w tym:

- ▶ 513,7 tys. t przeznaczonych na eksport świeżych owoców (głównie jabłka, gruszki, śliwki, truskawki, wiśnie i czereśnie) i warzyw (cebula, kapusta, marchew, pieczarki, ogórki, pomidory i papryka słodka), wywożonych do Białorusi, Kazachstanu, Mołdawii, Serbii i Ukrainy,
- ▶ 6,7 tys. t importowanych bananów, przywożonych głównie z Ekwadoru i Kostaryki oraz 24,9 tys. t świeżych owoców i warzyw pochodzących głównie z Białorusi, Chin, Izraela, Turcji i Ukrainy.

2.2. Zadania realizowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej/ Tasks performed in the framework of the Common Agricultural Policy

2.2.1. Kontrola i certyfikacja w rolnictwie ekologicznym/ Control and certification in organic farming

W styczniu 2015 r. weszły w życie zmiany do ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. *o rolnictwie ekologicznym* (Dz. U. z 2009 r. nr 116, poz. 975), wprowadzone ustawą z dnia 5 grudnia 2014 r. *o zmianie ustawy o rolnictwie ekologicznym* (Dz.U. z dnia 13 stycznia 2015 r., poz. 55). Od dnia uchwalenia ustawy *o rolnictwie ekologicznym* w 2009 r., była to pierwsza jej zmiana. Celem nowelizacji było przede wszystkim wprowadzenie ułatwień dla rolników ekologicznych, powiązanie systemu kontroli rolnictwa ekologicznego z systemem dopłat do produkcji ekologicznej oraz usprawnienie i wzmocnienie nadzoru nad jednostkami certyfikującymi.

Zmieniona ustawa zawiera nowe rozwiązania dotyczące egzaminów na inspektorów rolnictwa ekologicznego. Zniesiony został obowiązek odnawiania uprawnień inspektora rolnictwa ekologicznego po upływie 3 lat od zdania poprzedniego egzaminu. W zamian, inspektor rolnictwa ekologicznego jest zobowiązany do podnoszenia wiedzy z zakresu rolnictwa ekologicznego.

Nowelizacja ustawy sprecyzowała tryb postępowania w przypadku utraty upoważnienia przez jednostkę certyfikującą. Usprawnienie trybu w ramach tego postępowania wynikało z doświadczeń GIJHARS związanych z odebraniem upoważnienia jednej z jednostek w 2013 r.

Zmianie uległ także zakres danych przekazywanych przez jednostki certyfikujące Głównemu Inspektorowi JHARS. Od 2015 r. jednostki certyfikujące przekazują również do GIJHARS, wykaz producentów spełniających wymagania w zakresie produkcji ekologicznej za dany rok do celów realizacji wniosków o przyznanie płatności rolnośrodowi-

skowych, który to wykaz jednostki przekazywały do 2014 r. wyłącznie Prezesowi Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Pozostałe zmiany ustawy *o rolnictwie ekologicznym* dotyczyły w szczególności:

- ▶ wymiany informacji w przypadku zmiany jednostki certyfikującej przez producenta ekologicznego,
- ▶ zapewnienia jednostkom certyfikującym oraz Głównemu Inspektorowi JHARS dostępu do bazy danych ARiMR,
- ▶ możliwości wyznaczenia przez MRiRW laboratoriów urzędowych i referencyjnych,
- ▶ sposobu ponoszenia kosztów związanych z wykonywaniem analiz próbek produktów rolnictwa ekologicznego pobieranych przez jednostki certyfikujące.

Należy zaznaczyć, iż w związku z wejściem w życie rozporządzenia *w sprawie laboratoriów urzędowych i referencyjnych oraz zakresu analiz wykonywanych przez te laboratoria* oraz rozporządzenia *w sprawie danych dotyczących wyników przeprowadzonych analiz*, doprecyzowany został obszar zlecenia przez jednostki certyfikujące badań produktów ekologicznych pod kątem pozostałości pestycydów niedozwolonych w produkcji ekologicznej oraz trybu przekazywania przez laboratoria urzędowe i referencyjne wyników tych badań do GIJHARS, który je gromadzi oraz przetwarza.

System kontroli i certyfikacji w rolnictwie ekologicznym/ Control and certification system in organic farming

Zgodnie z przepisami obowiązującymi na terenie Unii Europejskiej, wszystkie państwa członkowskie zobowiązane zostały do stworzenia systemu kontroli w rolnictwie ekologicznym, który ma zagwarantować konsumentom, że zakupione przez nich produkty, oznaczone jako ekologiczne, podlegały na każdym etapie produkcji, przygotowania i dystrybucji procedurze, która potwierdziła spełnienie wymagań określonych przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego. Ponadto system ten ma za zadanie zagwarantować uczciwą konkurencję oraz skuteczne funkcjonowanie rynku wewnętrznego produktów ekologicznych.

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2015 ROKU/ Task's performace of AFQI in 2015

W Polsce, podobnie jak w większości państw UE, przyjęty został system kontroli oparty na prywatnych jednostkach certyfikujących, uznawanych oraz nadzorowanych przez wyznaczone organy państwowe.

W ramach nadzoru nad jednostkami certyfikującymi Główny Inspektor JHARS:

- ▶ przeprowadza analizy danych dostarczanych przez jednostki certyfikujące,
- ▶ przeprowadza audyty i dokonuje inspekcji jednostek certyfikujących, między innymi w zakresie stosowania przez nie procedur kontrolnych,
- ▶ przekazuje jednostkom certyfikującym wnioski kontrolne,
- ▶ nakazuje wykonanie odpowiednich działań naprawczych związanych z funkcjonowaniem jednostek certyfikujących,
- ▶ może żądać od jednostek certyfikujących wszelkich dodatkowych informacji i danych związanych z wykonywanym nadzorem.

Zgodnie z ustawą o rolnictwie ekologicznym Główny Inspektor JHARS w ramach sprawowanego nadzoru po-

wierzył część zadań wojewódzkim inspektorom JHARS, w tym:

- ▶ prowadzenie audytów i inspekcji jednostek certyfikujących w zakresie stosowania przez nie procedur kontrolnych, posiadanych środków technicznych i kwalifikacji osób prowadzących kontrole oraz sprawdzenia dokumentów dotyczących kontroli,
- ▶ sprawdzenie u producentów ekologicznych prawidłowości kontroli przeprowadzonych przez jednostki certyfikujące i zgodności prowadzonej produkcji ekologicznej z przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego.

Ponadto, na wniosek ministra właściwego do spraw rolnictwa, Główny Inspektor JHARS przeprowadza działania sprawdzające oraz wydaje opinię dotyczącą spełniania przez podmiot ubiegający się o upoważnienie do działania, jako jednostka certyfikująca, wymagań określonych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 834/2007.

W 2015 r. w Polsce w rolnictwie ekologicznym działało 10 jednostek certyfikujących, (tabela 2).

TABELA 2.
Wykaz jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym, wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r./ **Table no 2: List of certifying bodies in organic farming in 2015 (as at 31st December 2015)**

Nazwa upoważnionej jednostki certyfikującej	Numer identyfikacyjny nadany w upoważnieniu jednostce certyfikującej	Zakres upoważnienia do przeprowadzania kontroli oraz wydawania i cofania certyfikatów zgodności w rolnictwie ekologicznym					
		Uprawa roślin i utrzymanie zwierząt	Zbiór ze stanu naturalnego	Pszczelarstwo	Produkty z akwakultury i wodorosty morskie	Przetwórstwo produktów, produkcja pasz i drożdży	Wprowadzanie produktów na rynek w tym importowanych z państw trzecich
EKO GWARANCJA PTRE	PL-EKO-01	X	X	X	X	X	X
PNG	PL-EKO-02	X	X	X	X	X	X
COBICO	PL-EKO-03	X	X	X	-	X	X
BIOEKSPERT	PL-EKO-04	X	-	-	-	X	X
BIOCERT MAŁOPOLSKA.	PL-EKO-05	X	X	X	X	X	X
PCBC S.A.	PL-EKO-06	X	X	X	X	X	X
AGRO BIO TEST	PL-EKO-07	X	-	X	-	X	X
TÜV Rheinland Polska	PL-EKO-08	X	X	X	X	X	X
Centrum Jakości AgroEko	PL-EKO-09	X	X	X	X	X	X
SGS Polska	PL-EKO-10	X	X	-	-	X	X*

* z wyłączeniem wprowadzania do obrotu produktów rolnictwa ekologicznego importowanych z krajów trzecich

Wyniki audytów przeprowadzonych w jednostkach certyfikujących/ Results of audits carried out in authorized certifying bodies

W 2015 r. przeprowadzono planowe audyty wszystkich, tj. 10 jednostek certyfikujących oraz inspekcje w 3 jednostkach certyfikujących. Na podstawie przeprowadzonych audytów stwierdzono między innymi nieprawidłowości polegające na:

- ▶ braku podejmowania działań mających na celu wyeliminowanie nieprawidłowości wskazanych przez Głównego Inspektora JHARS we wnioskach pokontrolnych,
- ▶ braku uregulowania w dokumentacji systemowej trybu postępowania podczas obejmowania producentów kontrolą,
- ▶ braku przeprowadzenia u producenta ekologicznego rocznej kontroli,
- ▶ przeprowadzaniu kontroli niezgodnie z obowiązującymi przepisami (np. za pośrednictwem osoby nieposiadającej uprawnień do kontroli w zakresie danej specjalizacji oraz brak stosowania procedur, właściwych wzorów formularzy systemowych związanych z kontrolą i certyfikacją, pobierania próbek we wszystkich kontrolowanych przez jednostkę kategoriach działalności),
- ▶ nierzetelnym sporządzaniu dokumentów dotyczących kontroli i certyfikacji producentów ekologicznych,
- ▶ utrzymywaniu ekologicznego statusu produktu, w przypadku stwierdzenia w jego próbce pozostałości niedozwolonych środków ochrony roślin,
- ▶ braku nakładania sankcji w przypadku stwierdzenia u producentów ekologicznych nieprawidłowości,
- ▶ nieprzekazywaniu przez jednostkę do GIJHARS oraz do pozostałych jednostek certyfikujących informacji o odmowie wydania certyfikatu producentowi,
- ▶ przekazywaniu właściwym organom wykazów producentów ekologicznych zawierających nieprawdziwe lub niekompletne dane.

W ramach przeprowadzonych audytów nie stwierdzono rażących nieprawidłowości, skutkujących koniecznością skierowania do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi wniosku o odebranie jednostce w części lub w całości, upoważnie-

nia do przeprowadzania kontroli oraz wydawania i cofania certyfikatów w rolnictwie ekologicznym.

Monitoring stron internetowych jednostek certyfikujących/ Monitoring websites of authorised certifying bodies'

W ramach oceny prawidłowości działań prowadzonych przez jednostki certyfikujące w zakresie udzielonych im upoważnień, przeprowadzono monitoring stron internetowych wszystkich jednostek certyfikujących w zakresie rzetelności zamieszczanych na nich wykazów, obejmujących dane o skontrolowanych producentach ekologicznych. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, dotyczącymi danych zamieszczonych na stronach internetowych, Główny Inspektor JHARS nakazał wszystkim jednostkom certyfikującym wykonanie odpowiednich działań naprawczych.

Wyniki kontroli sprawdzających w ekologicznych gospodarstwach rolnych/ Results of follow up checks in ecological agricultural holdings

Kontrole sprawdzające przeprowadzono w 187 ekologicznych gospodarstwach rolnych (tj. ok. 0,8% ogólnej liczby gospodarstw), w tym u 3 producentów prowadzących jednocześnie działalność w kategorii pszczelarstwa. W ramach 187 kontroli przeprowadzono 32 kontrole nadzorowane (tj. wykonane przez jednostki certyfikujące pod nadzorem WIJHARS).

Stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości wynikały z nieprzestrzegania zasad:

- ▶ przeprowadzania kontroli przez inspektora rolnictwa ekologicznego na rzecz jednostki certyfikującej, w tym:
  - brak odnotowania w protokole kontroli informacji o występujących nieprawidłowościach m.in. w zakresie niekompletnej dokumentacji dotyczącej produkcji roślinnej i zwierzęcej, ewidencji towarowej, dokumentacji finansowej, ewidencji działań transportowych, nieposiadania aktualnego opisu jednostki produkcyjnej lub działalności, o których mowa w art. 63 ust. 1 rozporządzenia Komisji (WE) nr 889/2008, nieposiadania opisu środków ostrożności podejmowanych w celu ograniczenia zagrożenia

zanieczyszczenia niezatwierdzonymi substancjami lub produktami oraz środków podjętych w celu zachowania czystości, a także w zakresie równoległej ekologicznej i nieekologicznej produkcji roślin tych samych odmian, zastosowania materiału siewnego lub wegetatywnego materiału rozmnożeniowego bez zgody WIORiN,

- pomijanie niektórych zagadnień podlegających kontroli (np. posiadanie deklaracji, o której mowa w art. 63 ust. 2 rozporządzenia Komisji (WE) nr 889/2008 i oświadczenia sprzedawcy o tym, że zakupiony materiał siewny nie został wytworzony z GMO lub przy jego użyciu),
  - zamieszczanie w protokołach kontroli nieprawdziwych informacji dotyczących m.in.: potwierdzenia prawidłowego prowadzenia ewidencji towarowej i dokumentacji finansowej, potwierdzenia spełnienia wymagań dotyczących pomieszczeń przeznaczonych dla drobiu,
  - nierzetelne wypełnienie protokołów z kontroli (m. in. nieodnotowanie informacji o działkach konwencjonalnych wchodzących w skład gospodarstwa, podanie w protokole sprzecznych informacji).
- ▶ prowadzenia działalności przez producenta, w tym:
- brak powiadomienia jednostki certyfikującej o zmianach opisu jednostki produkcyjnej,
  - brak powiadomienia jednostki certyfikującej o zmianie w harmonogramie produkcji produktów i upraw w rozbiu na działki,
  - nieprawidłowe prowadzenie dokumentacji dotyczącej produkcji roślinnej, zwierzęcej, ewidencji towarowej i dokumentacji finansowej,
  - prowadzenie upraw niezgodnie z harmonogramem produkcji produktów i upraw,
  - zastosowanie nieekologicznego materiału siewnego lub wegetatywnego materiału rozmnożeniowego bez zgody WIORiN lub niezgodnie z nią,
  - stosowanie bez zgody WIJHARS odstępstw od warunków produkcji ekologicznej,
  - brak pełnego opisu jednostki, obiektów i działalności,
  - brak spełnienia wymagań dotyczących chowu zwierząt,
- brak rejestru czyszczenia,
  - użycie nawozu niedozwolonego w rolnictwie ekologicznym,
  - brak trwałego oznakowania zwierząt gospodarskich,
  - brak w opisie jednostki lub działalności wykazu podwykonawców lub umowy, na podstawie której będą oni podlegali systemowi kontroli,
  - przechowywanie w gospodarstwie nawozów niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym,
  - zastosowanie w gospodarstwie środków ochrony roślin niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym,
  - niewłaściwe przechowywanie produktów ekologicznych (tj. bez rozdzielania od produktów nieekologicznych) lub składowanie tych produktów w sposób utrudniający ich identyfikację,
  - niewykonanie zaleceń pokontrolnych jednostki certyfikującej.

W laboratoriach GIJHARS zbadano próbki produktów, pobrane w ramach kontroli sprawdzających, na obecność niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin oraz GMO. Inspektorzy WIJHARS pobrali łącznie 57 próbek produktów w ekologicznych gospodarstwach rolnych, w tym 55 próbek w celu zbadania obecności niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin i 2 próbki w celu wykrycia obecności GMO. W wyniku analizy próbek pobranych do badań laboratoryjnych w jednej próbce stwierdzono obecność niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin. Produkt nie został wprowadzony na rynek, a decyzją jednostki certyfikującej certyfikat producenta ekologicznego został zawieszony.

W żadnej z dwóch próbek, badanych w celu wykrycia GMO, nie stwierdzono jego obecności.

***Wyniki kontroli sprawdzających w przetwórnictwach ekologicznych i ich podwykonawców, u importerów produktów ekologicznych oraz u producentów ekologicznych prowadzących zbiór ze stanu naturalnego/
Results of follow up checks carried out in organic processing operators and their subcontractors, importers of organic products and operators harvesting wild plant products for commercial purposes***

Kontrole sprawdzające przeprowadzono u 50 producentów ekologicznych w tym: 48 w przetwórnictwach ekologicznych oraz u ich podwykonawców, 4 u importerów produktów ekologicznych. Przeprowadzono również 1 kontrolę nadzorowaną (tj. przeprowadzoną przez jednostkę certyfikującą pod nadzorem inspektorów WIJHARS).

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły głównie nieprzestrzegania przez producentów prawa dotyczącego rolnictwa ekologicznego. Kwestionowano między innymi:

- ▶ brak przekazania jednostce certyfikującej informacji o korzystaniu z usług podwykonawcy w zakresie chłodzenia produktów ekologicznych,
- ▶ brak weryfikacji certyfikatów dostawców,
- ▶ brak udokumentowania weryfikacji nieprawidłowości pakowania oraz prawidłowości oznakowania przyjętych produktów ekologicznych z kraju trzeciego,
- ▶ brak deklaracji, o której mowa w art. 63 ust.1 i 2 rozporządzenia Komisji (WE) nr 889/2008, zobowiązującej producenta do m.in.: wykonywania czynności zgodnie z zasadami produkcji ekologicznej,
- ▶ brak prowadzenia ewidencji czyszczenia linii technologicznej,
- ▶ niekompletność świadectw kontroli,
- ▶ brak trwałego zamknięcia produktów gotowych uniemożliwiającego podmianę ich zawartości,
- ▶ brak przekazania jednostce certyfikującej informacji o planowanym przywozie przesyłki z kraju trzeciego.

W 2015 r. WIJHARS pobrały łącznie 4 próbki przetworzonych produktów rolnych, w celu zbadania obecności niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin oraz 2 próbki pod kątem obecności GMO. W wyniku badań w 1 próbce stwierdzono obecność niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin.

Ponadto, w 2015 r. WIJHARS na zlecenie Głównego Inspektora JHARS przeprowadziły 12 kontroli doraźnych w ramach nadzoru w rolnictwie ekologicznym. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości dotyczących naruszenia wymagań dla rolnictwa ekologicznego, wojewódzcy inspektorzy JHARS wydali 8 decyzji administracyjnych wymierzających nieuczciwym podmiotom kary pieniężne.

Wyniki kontroli znakowania produktów/ Results of labeling checks

Znakowanie produktów nieekologicznych w zakresie bezprawnego stosowania odniesień do rolnictwa ekologicznego sprawdzono w ramach planowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz u 18 producentów, w związku z podejrzeniem wykorzystywania w nazwie firmy, nazwie produktu, znaku towarowym lub w innych elementach oznakowania artykułu rolno-spożywczego nie spełniającego wymagań określonych w przepisach dotyczących rolnictwa ekologicznego, określenia: *ekologiczny*, *bio*, *eko*, sugerującego ekologiczną metodę produkcji.

Wyniki kontroli znakowania nawozów/ Results of checks on fertilizers labeling

W 2015 r. wojewódzkie inspektoraty JHARS przeprowadziły 70 kontroli planowych oraz 34 kontrole doraźne w zakresie prawidłowości wprowadzania do obrotu nawozów i środków wspomagających uprawę roślin, w ramach których sprawdzano m.in. czy oznakowanie nawozów lub ww. środków nieprzeznaczonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym, zawiera terminy takie jak *ekologiczny*, *bio* lub *eko*, sugerujące możliwość ich stosowania w rolnictwie ekologicznym. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie znakowania nawozów z powołaniem na rolnictwo ekologiczne.

Udostępnianie informacji o producentach w rolnictwie ekologicznym/ Sharing information on organic farming producers

W 2015 r. Główny Inspektor JHARS rozpatrzył pozytywnie 172 wnioski o udostępnienie informacji odnośnie producentów ekologicznych i produkcji ekologicznej, w tym 155 wniosków dotyczących udostępnienia wykazu producentów ekologicznych i 17 wniosków o udostępnienie danych statystycznych z zakresu rolnictwa ekologicznego w Polsce. Wykazy udostępniono zarówno osobom prywatnym jak i przedstawicielom firm, głównie w celu nawiązania współpracy z producentami produktów rolnictwa ekologicznego, natomiast opraco-

wania danych statystycznych udostępniono organom administracji, instytucjom naukowym, szkołom wyższym oraz studentom.

Dopuszczanie do swobodnego obrotu produktów rolnictwa ekologicznego importowanych z krajów trzecich/ Release for free circulation of organic products imported from third countries

W 2015 r. odbyły się 303 kontrole graniczne przeprowadzone przez WIJHARS w zakresie dopuszczania do obrotu produktów rolnictwa ekologicznego importowanych z krajów trzecich. Kontroli, o której mowa powyżej, podlegały produkty rolnictwa ekologicznego importowane z 29 krajów trzecich (Albania, Azerbejdżan, Białoruś, Brazylia, Burkina Faso, Chile, Chiny, Egipt, Etiopia, Filipiny, Indie, Indonezja, Japonia, Kanada, Kazachstan, Kolumbia, Maroko, Mołdawia, Pakistan, Paragwaj, Peru, Serbia, Sri Lanka, USA, Tunezja, Turcja, Ukraina, Uzbekistan, Wietnam). W 2015 r. zgłoszenia przesyłki do WIJHARS w celu dopuszczenia jej do swobodnego obrotu dokonało 35 importerów. Łączna ilość produktów ekologicznych, importowanych z krajów trzecich do Polski wyniosła ok. 4,7 tys. ton, z czego 69,6 % stanowiły produkty importowane z Ukrainy (55,8%) i Mołdawii (13,8%).

Zezwolenia na odstępstwa od zasad produkcji metodami ekologicznymi/ Granting of exceptions from the organic production rules

Decyzje administracyjne zezwalające na zastosowanie przewidzianych prawem odstępstw od warunków produkcji metodami ekologicznymi wydawane są na podstawie wniosków producentów ekologicznych, składanych do wojewódzkich inspektorów JHARS, właściwych ze względu na miejsce prowadzenia działalności lub Głównego Inspektora JHARS.

W 2015 r. wojewódzcy inspektorzy JHARS wydali ogółem 944 decyzje administracyjne dotyczące odstępstw od zasad produkcji metodami ekologicznymi, w tym 913 decyzji administracyjnych zezwalających i 31 decyzji administracyjnych odmawiających zastosowania odstępstw.

W 2015 r. wpłynął do Głównego Inspektora JHARS 1 wniosek o odstępstwo od zasad produkcji ekologicznej. W ramach wnioskowanego odstępstwa, została wydana decyzja odmawiająca producentowi zastosowania w produkcji ekologicznej glikozydów stewiolowych.

Prowadzenie rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego/ Maintaining the register of organic farming inspectors

Kontrole u producentów ekologicznych mogą przeprowadzać wyłącznie osoby wpisane do rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego. Warunkiem wpisu do rejestru jest posiadanie wiedzy niezbędnej do przeprowadzenia kontroli u producentów ekologicznych, potwierdzonej egzaminem zdanym przed komisją kwalifikacyjną, powołaną przez Głównego Inspektora JHARS.

W 2015 r. Główny Inspektor JHARS zorganizował 3 egzaminy, umożliwiając osobom ubiegającym się o wpis do rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego sprawdzenie wiedzy z zakresu 6 specjalizacji. Każdy z terminów egzaminu obejmował wszystkie rodzaje specjalizacji (tabela 3).

REALIZACJA ZADAŃ JHARS W 2015 ROKU/ Task's performance of AFQI in 2015

TABELA 3.

Liczba egzaminów przeprowadzonych w zakresie poszczególnych specjalizacji oraz liczba osób, które zdały egzamin w zakresie poszczególnych specjalizacji rolnictwa ekologicznego w 2015 r./ **Table no 3: Number of exams performed in selected specialisations of organic farming and number of candidates who passed the exams in 2015**

Lp.	Rodzaj specjalizacji	Liczba egzaminów w zakresie specjalizacji	Liczba inspektorów wpisanych do rejestru
1.	Ekologiczna uprawa roślin i utrzymanie zwierząt	3	56
2.	Przetwórstwo produktów ekologicznych oraz produkcja pasz lub drożdży		24
3.	Wprowadzanie na rynek produktów ekologicznych, w tym importowanych z państw trzecich		21
4.	Zbiór ze stanu naturalnego		18
5.	Pszczelarstwo		16
6.	Produkty akwakultury i wodorosty morskie		8

W wyniku egzaminów zdający uzyskali łącznie 143 uprawnienia do kontroli oraz do rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego wpisano 43 nowych inspektorów.

Według stanu na dzień 31.12.2015 r. do rejestru wpisanych było 505 inspektorów rolnictwa ekologicznego.

2.2.2. Kontrola produktów regionalnych i tradycyjnych/ **Control of regional and traditional products**

Zasady kontroli i certyfikacji produktów regionalnych i tradycyjnych/ *Rules for control and certification of regional and traditional products*

Organami i jednostkami organizacyjnymi właściwymi w sprawach kontroli i certyfikacji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających chronioną nazwę pochodzenia (ChNP), chronione oznaczenie geograficzne (ChOG) lub będących gwarantowaną tradycyjną specjalnością (GTS) są:

- ▶ minister właściwy ds. rynków rolnych – upoważniająca jednostki certyfikujące, do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów potwierdzających zgodność procesu produkcji ze specyfikacją,
- ▶ Główny Inspektor JHARS – sprawujący nadzór nad jednostkami certyfikującymi,

- ▶ wojewódzki inspektor JHARS – przeprowadzający kontrolę zgodności procesu produkcji ze specyfikacją oraz wydający świadectwa jakości potwierdzające zgodność procesu produkcji ze specyfikacją,
- ▶ jednostki certyfikujące przeprowadzające kontrole oraz wydające i cofające certyfikaty zgodności.

Stosowanie oznaczeń pozwala na łatwiejszą identyfikację produktów, ich ochronę przed bezprawnym używaniem zarejestrowanych nazw oraz promocję produktów o specyficznych cechach i określonym pochodzeniu. Jednym z podstawowych elementów zapewnienia ochrony jest skuteczny system kontroli, na który składa się kontrola zgodności procesu produkcji ze specyfikacją oraz kontrola urzędowa, sprawdzająca przestrzeganie przepisów w zakresie ochrony produktów posiadających ChNP, ChOG lub GTS. Kontrole mają na celu ochronę zarejestrowanych nazw przed pośrednim lub bezpośrednim ich wykorzystywaniem na potrzeby komercyjne, nadużywaniem, imitacją lub przywoływaniem oraz przed stosowaniem wszelkich określeń lub praktyk mogących wprowadzić w błąd konsumenta, co do rzeczywistego pochodzenia produktu lub jego charakterystyki. Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. w rejestrze chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych prowadzonym przez Komisję Europejską było wpisanych 37 polskich nazw.

Nadzór nad jednostkami certyfikującymi/ Supervision of authorised certifying bodies

IJHARS sprawuje nadzór nad jednostkami certyfikującymi, które są akredytowane zgodnie z PN-EN ISO/IEC 17065 i upoważnione przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów potwierdzających zgodność procesu produkcji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających ChNP, ChOG, GTS ze specyfikacją. W 2015 r. funkcjonowało 5 jednostek certyfikujących (tabela 4). W grudniu 2015 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi stwierdził wygaśnięcie decyzji w sprawie upoważnienia jednostki certyfikującej TÜV Rheinland Sp. z o.o. do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów potwierdzających zgodność procesu produkcji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających ChNP, ChOG lub GTS ze specyfikacją. Decyzja w tej sprawie została wydana na wniosek jednostki.

Cztery jednostki certyfikujące tj.: COBICO, PNG, BIOCERT MAŁOPOLSKA oraz TÜV Rheinland (przed wygaśnięciem upoważnienia) przeprowadziły kontrole na wniosek producentów, wydając ogółem 445 certyfikatów na takie produkty jak: *truskawka kaszubska, wiśnia nadwiślanka, miód drahimski, miód kurpiowski, fasola wrzawska, jabłka grójeckie, suska sechłońska, kabanosy, kielbasa myśliwska, kielbasa jałowcowa, obwarzanek krakowski.*

TABELA 4.

Wykaz jednostek certyfikujących upoważnionych do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów zgodności procesu produkcji produktów regionalnych i tradycyjnych ze specyfikacją, wg stanu na 31 grudnia 2015 r./ Table no 4: List of certifying bodies authorised to carry out inspections, issue and revoke certificates of conformity of production process of regional and traditional products with the specification (as at 31st December 2015)

Lp.	Upoważniona jednostka certyfikująca	Siedziba
1.	Polskie Centrum Badań i Certyfikacji	Warszawa
2.	COBICO.	Przebieczany
3.	Jednostka Certyfikująca PNG	Cisów
4.	BIOCERT MAŁOPOLSKA	Kraków
5.	TÜV Rheinland Polska	Warszawa

Główny Inspektor JHARS w ramach nadzoru nad jednostkami certyfikującymi dokonuje kontroli w siedzibach tych jednostek. Kontrola ma na celu sprawdzenie, czy jednostka certyfikująca:

- ▶ posiada i stosuje właściwe procedury kontroli i certyfikacji produktów,
- ▶ posiada biuro wyposażone w odpowiednie środki techniczne,
- ▶ dysponuje odpowiednio wykwalifikowanymi inspektorami,
- ▶ przeprowadza czynności kontrolne w sposób rzetelny, skuteczny i obiektywny.

Podstawowym celem kontroli u producentów jest sprawdzenie, czy jednostka certyfikująca przeprowadza kontrole zgodności procesu produkcji produktów posiadających zarejestrowane nazwy jako ChNP, ChOG, GTS ze specyfikacją w sposób rzetelny, skuteczny i zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zatwierdzonymi przez Głównego Inspektora JHARS planami kontroli.

W 2015 r. zrealizowano 9 kontroli, w tym 2 w siedzibach jednostek certyfikujących oraz 7 kontroli sprawdzających u producentów *miodu drahimskiego, suski sechłońskiej i wiśni nadwiślanki*, w zakresie prawidłowości kontroli zgodności procesu produkcji ze specyfikacją przeprowadzonych przez upoważnione jednostki certyfikujące.

Stwierdzone nieprawidłowości związane z przeprowadzaniem kontroli przez inspektorów jednostek certyfikujących dotyczyły między innymi:

- ▶ postępowania kontrolnego,
- ▶ nieprzestrzegania zasad przeprowadzania kontroli (braku odnotowania w protokole kontroli informacji o występujących nieprawidłowościach dotyczących np.: niekompletnych rejestrów produkcyjnych lub rejestrów obrotu towarowego).

Nieprawidłowości odnoszące się do producentów dotyczyły między innymi braku zapewnienia odpowiedniej identyfikowalności produktu (tj. brak dokumentacji dotyczącej wielkości produkcji i sprzedaży umożliwiającej określenie ilości produktu wprowadzonego do obrotu).

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2015 ROKU/ Task's performace of AFQI in 2015

Kontrole zgodności procesu produkcji produktów regionalnych i tradycyjnych ze specyfikacją/ Verification of compliance with specifications of the production processes of regional and traditional products

Kontrola zgodności procesu produkcji ze specyfikacją przeprowadzana jest w celu zapewnienia wysokiej jakości produktów regionalnych i tradycyjnych. Kontrola przeprowadzana jest na wniosek producenta, który wytwarza produkt zgodnie ze specyfikacją i zamierza znakować go symbolem ChNP, ChOG lub GTS. Koszty związane z czynnościami kontrolnymi pokrywane są przez producenta.

Kontrola nie wybiega poza wymagania specyfikacji i polega na zweryfikowaniu poszczególnych etapów produkcji oraz ocenie, czy spełnione są wszystkie wymagania decydujące o szczególnych właściwościach produktów posiadających ChNP, ChOG lub GTS. W trakcie kontroli sprawdzana jest również dokumentacja prowadzona przez producenta, w tym rejestry pozwalające na odtworzenie poszczególnych etapów procesu produkcji.

W przypadku produktów regionalnych (ChNP i ChOG) weryfikowany jest dowód pochodzenia potwierdzający związek produktu z danym regionem oraz sprawdzane jest, czy produkcja odbywa się na obszarze geograficznym wskazanym w specyfikacji. W przypadku produktów tradycyjnych (GTS) sprawdzane są wymagania, jakie produkt musi spełnić, aby został potwierdzony jego specyficzny charakter.

W 2015 r. organy IJHARS zrealizowały 59 Wniosków o dokonanie kontroli zgodności procesu produkcji produktu regionalnego lub tradycyjnego ze specyfikacją, złożonych przez producentów. W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 59 świadectw jakości potwierdzających zgodność procesu produkcji ze specyfikacją u producentów 13 produktów rolnych i środków spożywczych zarejestrowanych jako ChNP, ChOG lub GTS.

Ogółem według stanu na 31 grudnia 2015 r. (tabela 5), w systemie ChNP, ChOG, GTS było ważnych 749 dokumentów, w tym 246 świadectw jakości i 503 certyfikaty zgodności. Część z tych dokumentów została wydana

w latach poprzednich na okres dłuższy niż rok, dzięki czemu w 2015 r. były one nadal ważne. Utrzymanie zgodności potwierdziły kontrole doraźne, realizowane w ramach nadzoru nad producentami.

TABELA 5.
Liczba ważnych świadectw i certyfikatów potwierdzających zgodność procesu produkcji produktów regionalnych (ChNP, ChOG) i tradycyjnych (GTS) ze specyfikacją w 2015 r./ **TABLE no 5:** Number of valid certificates of conformity of production process of regional products (PDO and PGI) and traditional (TSG) with the specification in 2015

Lp.	Nazwa produktu	Oznaczenie	Liczba świadectw i certyfikatów ważnych w 2015 r.
1.	Andruty kaliskie	ChOG	2
2.	Bryndza podhalańska	ChNP	7
3.	Cebularz lubelski	ChOG	6
4.	Chleb prądnicki	ChOG	1
5.	Fasola wrzawska	ChNP	10
6.	Jabłka grójeckie	ChOG	376
7.	Jabłka łączkie	ChOG	7
8.	Kabanosy	GTS	2
9.	Kiełbasa jałowcowa	GTS	1
10.	Kiełbasa lisecka	ChOG	9
11.	Kiełbasa myśliwska	GTS	2
12.	Kołacz śląski	ChOG	16
13.	Miód drahimski	ChOG	5
14.	Miód kurpiowski	ChOG	11
15.	Miód pitny czwórniak	GTS	1
16.	Miód pitny trójniak	GTS	1
17.	Miód wrzosowy z Borów Dolnośląskich	ChOG	1
18.	Miód z Sejneńszczyzny	ChNP	2
19.	Obwarzanek krakowski	ChOG	11
20.	Olej rydzowy	GTS	1
21.	Oscypek	ChNP	41
22.	Pierekaczewnik	GTS	2
23.	Podkarpacki miód spadziowy	ChNP	1
24.	Redykołka	ChNP	14
25.	Rogal świętomarciński	ChOG	108
26.	Ser koryciński swojski	ChOG	12
27.	Suska sechłońska	ChOG	9

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2015 ROKU/ Task's performace of AFQI in 2015

28.	Truskawka kaszubska	ChOG	50
29.	Wielkopolski ser smażony	ChOG	4
30.	Wiśnia nadwiślańska	ChNP	36
Świadectwa jakości			246
Certyfikaty zgodności			503
Razem			749

Kontrole urzędowe produktów regionalnych i tradycyjnych/ Official controls of regional and traditional products

Kontrole urzędowe w zakresie ochrony produktów posiadających ChNP, ChOG lub GTS, mają na celu:

- ▶ sprawdzenie przestrzegania przez producentów wymagań specyfikacji w produkcji produktów posiadających zarejestrowaną chronioną nazwę pochodzenia (ChNP), chronione oznaczenie geograficzne (ChOG) lub będących gwarantowaną tradycyjną specjalnością (GTS),
- ▶ wyeliminowanie z rynku produktów niespełniających wymagań specyfikacji, a znakowanych zarejestrowanymi nazwami lub nazwami imitującymi nazwy chronione.

W 2015 r. wojewódzcy inspektorzy JHARS przeprowadzili 20 kontrole w ramach nadzoru nad producentami, w trakcie ważności świadectw jakości wystawionych w latach poprzednich. W 2015 r. ważnych było 187 świadectw jakości wystawionych w latach poprzednich.

Ponadto podczas kontroli w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wojewódzcy inspektorzy IJHARS przeprowadzają również kontrole w zakresie ochrony produktów posiadających ChNP, ChOG lub GTS, które mają na celu:

- ▶ sprawdzenie przestrzegania przez producentów wymagań specyfikacji w produkcji produktów posiadających zarejestrowaną chronioną nazwę pochodzenia (ChNP), chronione oznaczenie geograficzne (ChOG) lub będących gwarantowaną tradycyjną specjalnością (GTS),
- ▶ wyeliminowanie z rynku produktów bezprawnie oznakowanych zarejestrowanymi nazwami lub na-

zwami imitującymi nazwy chronione (celem tej kontroli jest zapewnienie, że zarejestrowane nazwy są chronione przed wykorzystywaniem ich w celach komercyjnych, przed zawłaszczeniem, imitacją oraz wszelkimi innymi praktykami mogącymi wprowadzić w błąd konsumentów co do prawdziwego pochodzenia produktu).

Kontrole pod kątem bezprawnego wykorzystywania zarejestrowanych nazw obejmowały zarówno produkty polskie, jak i produkty zagraniczne.

2.2.3. Kontrola ex-post/ Ex-post control

Kontrole ex-post obejmują przedsiębiorców otrzymujących płatności z Unii Europejskiej w ramach uczestnictwa w mechanizmach Wspólnej Polityki Rolnej (WPR), administrowanych przez agencje płatnicze. Kontrola ex-post realizowana jest przez IJHARS na zasadach określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013, zgodnie z trybem określonym w ustawie o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Zadania Głównego Inspektora JHARS w zakresie kontroli ex-post obejmują między innymi:

- ▶ sprawowanie nadzoru i koordynowanie kontroli ex-post realizowanych przez WIJHARS,
- ▶ przekazywanie protokołów kontroli wraz z dokumentacją kontrolną do Biura Kontroli w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Kontrole ex-post realizowane są zgodnie z programem kontroli przekazanym przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, który zawiera wykaz podmiotów wytypowanych do kontroli na podstawie analizy ryzyka.

Inspektorzy WIJHARS przeprowadzają kontrole beneficjentów otrzymujących płatności z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG), w obszarze mechanizmów WPR administrowanych przez ARR (dopłaty do przetwórstwa, dopłaty do promocji produktów rolno-spożywczych, interwencyjny zakup i sprzedaż, dopłaty do składowania oraz wycofywania z rynku, a także limi-

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2015 ROKU/ Task's performace of AFQI in 2015

towania produkcji) i mechanizmów administrowanych przez ARiMR (np. pomoc finansowa dla grup producenckich).

Informacje zebrane przez IJHARS w wyniku kontroli chronione są tajemnicą służbową i nie mogą być ujawnione osobom nieupoważnionym. Protokoły kontroli przekazywane są za pośrednictwem Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi do agencji płatniczych, według właściwości rzeczowej administrowanych mechanizmów WPR. W przypadku stwierdzonych nieprawidłowości finansowych agencje płatnicze podejmują odpowiednie środki przewidziane w polskim prawie.

W 2015 r. przeprowadzono łącznie 346 kontroli, w tym 113 planowych i 233 krzyżowych, z których 1 zrealizowano na wniosek Niemiec, tj. organu kontrolnego państwa Unii Europejskiej.

Największą liczbę kontroli ex-post łącznie planowych i krzyżowych (rysunek 5) wykonały WIJHARS w: Bydgoszczy (46), Lublinie (32) i Warszawie (91).

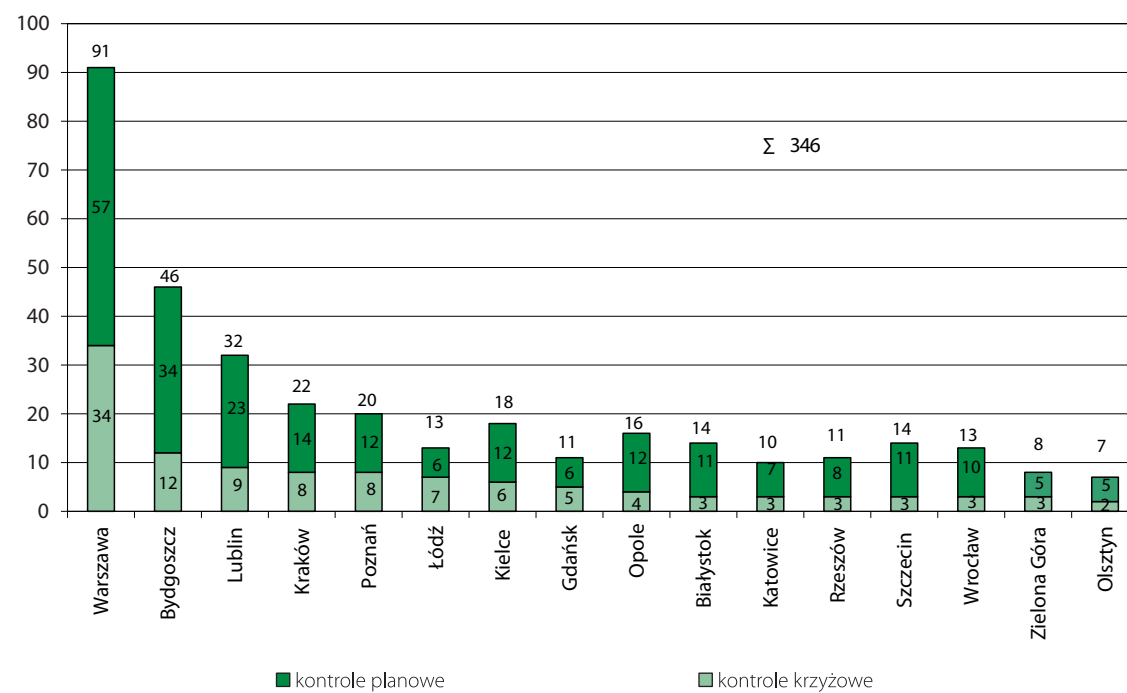
W 2015 r. liczba kontroli planowych zwiększyła się o 5 (tj. 4,6%). Przedsiębiorcy, u których w 2015 r. przeprowadzono kontrolę ex-post, otrzymali z EFRG płatności na ogólną kwotę ponad 151 mln euro, tj. o ok. 11 mln euro więcej niż w 2014 r.

Kontrole przeprowadzone w 2015 r. dotyczyły głównie takich mechanizmów WPR, jak:

- ▶ *Pomoc finansowa dla wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw* – 163 kontrole, w tym 56 planowych i 107 krzyżowych,
- ▶ *Program „Owoce w szkole”* – 40 kontroli, w tym 8 planowych i 32 krzyżowe,
- ▶ *Program „Owoce w szkole” i Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych* – 39 kontroli, w tym 19 planowych i 20 krzyżowych,

RYSUNEK 5.

Liczba kontroli ex-post planowych i krzyżowych przeprowadzonych przez poszczególne WIJHARS w 2015 r./ Graph no 5: Number of ex-post inspections carried out by Voivodeship Inspectorates in 2015 (planned inspections and cross-checks)

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2015 ROKU/ Task's performance of AFQI in 2015

- ▶ *Wsparcie rynku produktów pszczelich* – 35 kontroli, w tym 11 planowych i 24 krzyżowe,
- ▶ *Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej* – 26 kontroli, w tym 8 planowych i 18 krzyżowych,
- ▶ *Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych* – 22 kontrole, w tym 8 planowych i 14 krzyżowych,
- ▶ *Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych* – 14 kontroli, w tym 2 planowe i 12 krzyżowych,
- ▶ *Kwotowanie produkcji mleka* – 5 kontroli krzyżowych,
- ▶ *Pomoc finansowa dla wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw i Program „Owoce w szkole”* – 2 kontrole, w tym 1 planowa i 1 krzyżowa.

W wyniku przeprowadzonych w 2015 r. kontroli ex-post stwierdzono nieprawidłowości finansowe u beneficjentów, którzy otrzymali środki finansowe z EFRG w roku budżetowym 2012/2013 i 2013/2014, w zakresie 4 mechanizmów WPR tj.:

- ▶ *Pomoc finansowa dla wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw* (10 nieprawidłowości),
- ▶ *Program „Owoce w szkole”* (7 nieprawidłowości),
- ▶ *Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych* (2 nieprawidłowości),
- ▶ *Wsparcie rynku produktów pszczelich* (2 nieprawidłowości).

Kontrola dokumentacji wykazała ponadto:

- ▶ braki lub nierzetelne sporządzanie przez kontrolowanych dokumentacji,
- ▶ niedopełnienie przez kontrolowanych części obowiązków wynikających z umów, planów, porozumień,
- ▶ nieprzestrzeganie przez kontrolowanych przepisów, regulaminów, instrukcji, wytycznych,
- ▶ niedopełnienie przez kontrolowanych formalności w zakresie aktualizacji danych w dokumentacji.

Wyniki kontroli ex-post przekazano agencjom płatniczym, według właściwości nadzorowanych przez nie mechanizmów WPR.

2.2.4. Zadania delegowane i zadania powierzone przez Agencję Rynku Rolnego/ Delegated tasks and tasks entrusted by the Agricultural Market Agency

Zadania delegowane, realizowane przez IJHARS na podstawie umowy zawartej z Agencją Rynku Rolnego, obejmują mechanizmy WPR administrowane przez agencję, w tym:

- ▶ dopłaty do prywatnego przechowywania (odtłuszczone mleko w proszku, masło),
- ▶ interwencyjny zakup i sprzedaż odtłuszczonego mleka w proszku,
- ▶ monitorowanie produkcji i opłaty na rynku cukru,
- ▶ dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych.

W ramach zadań delegowanych w 2015 r. Laboratoria GIJHARS wykonały badania laboratoryjne 168 próbek pobranych przez kontrolerów Sekcji Kontroli Technicznych Oddziałów Terenowych ARR, w zakresie 5 mechanizmów WPR, w tym:

- ▶ 101 próbek w mechanizmie *Interwencyjny zakup i sprzedaż odtłuszczonego mleka w proszku* (Iomp),
- ▶ 32 próbki w mechanizmie *Dopłaty do prywatnego przechowywania odtłuszczonego mleka w proszku*,
- ▶ 26 próbek w mechanizmie *Dopłaty do prywatnego przechowywania masła* (Pma),
- ▶ 8 próbek w mechanizmie *Monitorowanie produkcji i opłaty na rynku cukru* (Mcu),
- ▶ 1 próbkę w mechanizmie *Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych* (Dsmi).

Celem badania laboratoryjnego próbek jest potwierdzenie zgodności jakości produktu z deklaracją producenta i wymaganiami ARR w danym mechanizmie. Badania wykonuje się przed dokonaniem wypłat środków finansowych, a uzyskane wyniki stanowią podstawę właściwej realizacji zasad określających przyznawanie dopłat z unijnych funduszy.

Zadania powierzone, wykonywane przez IJHARS na podstawie umowy zawartej z Agencją Rynku Rolnego, dotyczą realizacji zadań w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Ppż.

W ramach zadań powierzonych w 2015 r. Laboratoria GIJHARS wykonały badania laboratoryjne 194 próbek artykułów spożywczych zgodnie z *Wymaganiami jakościowymi dla artykułów spożywczych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020* w danym podprogramie.

2.2.5. Potwierdzenie pochodzenia mięsa wołowego z dorosłego bydła płci męskiej/ Confirmation of origin of bovine meat from adult male cattle

Świadectwa potwierdzające pochodzenie mięsa wołowego z dorosłego bydła płci męskiej wydawane są przez IJHARS na wniosek podmiotów eksportujących mięso wołowe do krajów trzecich. W oparciu o wyżej wymienione świadectwa eksporterzy mogą ubiegać się o specjalne refundacje wywozowe, w ramach mechanizmów WPR *Handel zagraniczny na rynku wołowiny i cielęciny*.

Zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 859/2012 z dnia 20 września 2012 r. *ustalającym refundacje wywozowe do wołowiny i cielęciny* (Dz. Urz. UE L 255 z 21.09.2012 r. s. 21) stawki refundacji wywozowych zostały ustalone na poziomie 0 zł i takie obowiązywały również w 2015 r.

W związku z powyższym w 2015 r. do WIJHARS nie wpłynął ani jeden wniosek o wystawienie *Świadectwa potwierdzającego pochodzenie wołowiny z dorosłego bydła z płci męskiej*.

2.2.6. Kontrola wprowadzania do obrotu mięsa z bydła w wieku do 12 miesięcy/ Control of marketing of bovine meat from cattle aged less than twelve months

Kontrola wprowadzania do obrotu mięsa pochodzącego z bydła w wieku do 12 miesięcy polega na sprawdzaniu prawidłowości:

- ▶ oznakowania przez zakłady ubojowe tusz wołowych kategoriami wiekowymi,
- ▶ oznaczania mięsa wołowego przez zakłady przetwórcze informacją o wieku zwierzęcia w chwili uboju, sto-

sowania określonego opisu handlowego, pod którym mięso jest sprzedawane,

- ▶ prowadzenia przez te zakłady rejestrów bydła i rejestrów mięsa, zgodnie z wymaganym zakresem informacji.

W 2015 r. przeprowadzono kontrole w 41 podmiotach prowadzących ubój i rozbiór tusz na elementy mięsa, podczas których zweryfikowano prawidłowość oznakowania tusz wołowych, w tym:

- ▶ 64788 sztuk w kategorii V, tj. w wieku do 8 miesięcy włącznie, w tym 26398 sztuk w rzeźniach nadzorowanych,
- ▶ 7409 sztuk w kategorii Z, tj. w wieku od powyżej 8 miesięcy do 12 miesięcy włącznie, w tym 5.051 sztuk w rzeźniach nadzorowanych.

Kontrola nie wykazała nieprawidłowości w oznakowaniu tusz kategoriami V i Z (oznakowanie było zgodne z informacjami zawartymi w paszporcie zwierzęcia) oraz w zakresie prowadzenia rejestrów bydła i mięsa przez zakłady.

2.2.7. Kontrola raportowania danych rynkowych z rynku wołowiny/ Control of prices reporting on the beef market

Kontrola raportowania danych rynkowych z rynku wołowiny prowadzona jest w celu zapewnienia prawidłowej, jednolitej rejestracji cen oraz wielkości obrotów na rynku wołowiny i cielęciny. Kontrolę podlegają przedsiębiorcy zobowiązani przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do nieodpłatnego przekazywania danych z rynku wołowiny.

Obowiązkowi przekazywania danych rynkowych do Zintegrowanego Systemu Informacji Rynkowej podlegały w I półroczu 2015 r. - 42 ubojnie bydła, a w II półroczu 2015 r. - 48 ubojni bydła.

W 2015 r. przeprowadzono 182 kontrole prawidłowości raportowania danych rynkowych z rynku wołowiny, sprawdzając 1.153 sztuki bydła pod kątem prawidłowości wyliczania ceny zakupu, która była raportowana do Zin-

tegowanego Sytemu Informacji Rynkowej. Prawidłowo wyliczoną cenę zakupu bydła stwierdzono w przypadku 1113 sztuk, tj. 96,5% wszystkich kontrolowanych.

Kontrola wykazała nieprawidłowości polegające na:

- ▶ nieprawidłowym korygowaniu masy tusz o prezentacji zakładowej do prezentacji wzorcowej UE,
- ▶ nieaktualnej kalkulacji kosztów transportu zwierząt,
- ▶ nieprawidłowym przeliczaniu masy tusz z masy poubojowej ciepłej na masę poubojową schłodzoną,
- ▶ nieprawidłowym wyliczeniu średniej ceny dla klasy z trzech podklas,
- ▶ nieprawidłowym wyliczeniu kosztów transportu dla całej partii transportowanych zwierząt.

2.2.8. Wydawanie opinii w zakresie przyznania znaku jakości *Poznaj Dobrą Żywność* (PDŻ)/ **Issuing opinions on products to be awarded with the Try Fine Food logo (TFF)**

Program *Poznaj Dobrą Żywność* jest częścią polityki Unii Europejskiej służącej podniesieniu jakości oraz zwiększaniu różnorodności żywności na rynku wewnętrznym. Jego celem jest ułatwienie konsumentom dokonania wyboru produktów żywnościowych poprzez promowanie żywności o wysokiej i stabilnej jakości.

Znak *Poznaj Dobrą Żywność* przyznawany jest przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi artykułom rolno-spożywczym charakteryzującym się specyficznymi cechami lub wymaganiami jakości handlowej, w szczególności w zakresie sposobu produkcji, składu lub właściwości organoleptycznych. Nadanie znaku PDŻ wymaga między innymi uzyskania opinii Głównego Inspektora JHARS, dotyczącej jakości handlowej produktu zgłoszonego do programu.

Uwzględniając kryteria jakościowe określone przez Kolegium Naukowe ds. jakości produktów żywnościowych, w 2015 r. Główny Inspektor JHARS wydał 203 opinie w sprawie przyznania znaku jakości PDŻ (tabela 6). Wydane opinie dotyczyły przede wszystkim jakości handlowej przetworów mlecznych.

TABELA 6.
Liczba opinii w sprawie przyznania znaku jakości PDŻ według grup towarowych w 2015 r./ **Table no 6: AFQI's opinions issued for products to be awarded with the Try Fine Food logo in 2015 – by commodity groups**

Lp.	Rodzaj artykułu	Liczba wydanych opinii
1.	Przetwory mleczne	70
2.	Przetwory mięsne	27
3.	Napoje alkoholowe	20
4.	Świeże owoce i warzywa	18
5.	Przetwory owocowe i warzywne	17
6.	Soki i nektary	14
7.	Miód	8
8.	Jaja	8
9.	Przetwory zbożowe	6
10.	Wyroby garmażeryjne	4
11.	Wyroby ciastkarskie	3
12.	Wyroby piekarskie	3
13.	Sosy	3
14.	Herbatki	1
15.	Przetwory rybne	1
Razem		203

2.3. Zadania w ramach nadzoru sprawowanego przez IJHARS/ **Tasks within AFQI's supervision**

2.3.1. Nadzór nad rynkiem wina/ **Supervision of wine market**

W ramach nadzoru nad rynkiem wina IJHARS przeprowadza kontrole w podmiotach produkujących wino z winogron pochodzących z upraw winorośli położonych na terenie kraju, z przeznaczeniem do obrotu handlowego. Podmioty wyrabiające wino przeznaczone do obrotu, mają obowiązek zgłoszenia prowadzonej działalności Prezesowi Agencji Rynku Rolnego. W 2015 r. w ewidencji Prezesa ARR zarejestrowane były 103 podmioty zlokalizowane na terenie 14 województw (tabela 7).

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2015 ROKU/ Task's performance of AFQI in 2015

TABELA 7.

Liczba podmiotów produkujących wino z winogron pochodzących z upraw winorośli położonych na terenie Polski/ Table no 7: Number of entities producing wine from grapes which wine-growing area is situated within Polish territory

Lp.	Województwo	Liczba podmiotów wpisanych do ewidencji ARR w latach:	
		2014/2015	2015/2016
1.	Dolnośląskie	7	10
2.	Kujawsko-pomorskie	-	4
3.	Lubelskie	8	9
4.	Lubuskie	15	18
5.	Mazowieckie	4	4
6.	Małopolskie	12	17
7.	Opolskie	1	1
8.	Podkarpackie	13	18
9.	Podlaskie	1	1
10.	Pomorskie	1	1
11.	Śląskie	6	5
12.	Świętokrzyskie	6	8
13.	Wielkopolskie	1	4
14.	Zachodniopomorskie	1	3
Razem		76	103

W 2015 r. przeprowadzono kontrole w zakresie jakości handlowej wina, sprawdzając między innymi:

- ▶ wymagania formalno-prawne,
- ▶ prawidłowość prowadzenia rejestrów przychodu i rozchodu produktów winiarskich,
- ▶ opracowanie i wdrożenie systemu kontroli wewnętrznej wyrobu i rozlewu wina,
- ▶ parametry fizykochemiczne próbek wyrobów winiarskich; do badań laboratoryjnych pobrano próbki z 14 partii win, o łącznej objętości 70,2 hl,
- ▶ oznakowanie wina przeznaczonego do obrotu handlowego (15 partii win, o łącznej objętości 71,0 hl),
- ▶ prawidłowość przeprowadzenia procesów enologicznych,
- ▶ prawidłowość procesu usunięcia produktów ubocznych powstałych przy wyrobie wina, w przypadku 10 podmiotów wyrabiających powyżej 25 hl wina w roku gospodarczym; badaniom laboratoryjnym poddano ogółem 18 próbek produktów ubocznych (tj. 10 próbek osadu drożdżowego z partii o łącznej objętości 54,6 hl oraz 8 próbek wytlóków z partii o łącznej masie 19136 kg).

W wyniku kontroli stwierdzono:

- ▶ zawyżoną zawartość alkoholu,
- ▶ nieprawidłowe oznakowanie w zakresie rzeczywistej objętościowej zawartości alkoholu,
- ▶ zaniżoną zawartości alkoholu.

Certyfikacja wina z określonego rocznika i wina z określonej odmiany winorośli/ Certification procedure for particular vintage year and wines from specific grape varieties

Możliwość umieszczania rocznika i nazwy odmiany winorośli w prezentacji i etykietowaniu wina jest dozwolona w przypadku, gdy zostanie ono poddane certyfikacji w tym zakresie.

Organem właściwym dla zapewnienia procedury certyfikacji jest wojewódzki inspektor JHARS właściwy ze względu na miejsce wyrobu wina. Certyfikację wina przeprowadza się na wniosek producenta, składany na dany rok gospodarczy w terminie do 15 sierpnia. Procedura certyfikacji obejmuje kontrolę przeprowadzaną przez:

- ▶ organy Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, w zakresie uprawy winorośli oraz odmian winorośli, z których winogrona przeznaczone są do wyrobu przedmiotowych win,
- ▶ właściwych miejscowo wojewódzkich inspektorów JHARS w zakresie sprawdzenia procesu wyrobu win z określonego rocznika oraz win z określonej odmiany winorośli, w tym zgodności ze stanem faktycznym informacji zawartych w dokumentacji związanej z produkcją przedmiotowych win.

Procedurę certyfikacji kończy wydanie decyzji nadającej numer identyfikacyjny każdej partii wina z określonego rocznika lub wina z określonej odmiany winorośli.

W 2015 r. kontrole związane z certyfikacją wina przeprowadziło 11 WIJHARS, tj.: w Białymstoku, Bydgoszczy, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Wrocławiu i Zielonej Górze. W wyniku tych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Ogółem w 2015 r. wojewódzcy inspektorzy JHARS wydali 108 decyzji o nadaniu numeru identyfikacyjnego, w tym:

- ▶ 3 decyzje dla win z określonego rocznika,
- ▶ 105 decyzji dla win z określonego rocznika i określonej odmiany winorośli.

Wielkość partii win certyfikowanych wyniosła łącznie 1144,38 hl, w tym:

- ▶ win z określonego rocznika – 60,15 hl,
- ▶ win z określonego rocznika i określonej odmiany winorośli – 1084,23 hl.

2.3.2. Nadzór nad rynkiem chmielu/ Supervision of hops and hop products market

Zadania realizowane przez IJHARS na rynku chmielu mają zapewniać, że chmiel wprowadzany do obrotu jest jednolity odmianowo, a jego jakość jest zgodna z przepisami. W 2015 r. nadzorowi IJHARS podlegały plantacje chmielu zgłoszone do ewidencji, należące do 638 plantatorów (tabela 8); 93,0% stanowiły plantacje z rejonu lubelskiego, 6,5% z rejonu wielkopolskiego i 0,5% z rejonu dolnośląskiego.

Sprawując nadzór nad rynkiem chmielu i produktów chmielowych w 2015 r.:

- ▶ skontrolowano 126 plantacji – w ramach kontroli jednolitości odmianowej,
- ▶ pobrano próbki dla 1253 partii chmielu zgłoszonych do certyfikacji o masie 1975,35 t.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ całkowita powierzchnia plantacji chmielu wyniosła 1444,10 ha, w tym:
  - upraw z odmianami goryczkowymi – 824,67 ha, co stanowiło 57,1 %,
  - upraw z odmianami aromatycznymi – 619,43 ha, co stanowiło 42,9 %,
- ▶ wielkość plantacji wynosiła średnio – 1,04 ha,
- ▶ wszystkie plantacje objęte kontrolą były jednolite odmianowo,
- ▶ wymagania jakościowe spełniło 1975,3 t chmielu, na który wojewódzcy inspektorzy wydali 1253 certyfikaty, w tym:

TABELA 8.
Plantacje chmielu objęte nadzorem IJHARS w 2015 r./ **Table no 8: Data on market of hop and hops products under supervision of AFQI in 2015**

Wyszczególnienie	Region uprawy chmielu				
	Lubelski	Dolnośląski	Wielkopolski	Ogółem	
Liczba plantatorów	613	3	22	638	
Liczba plantacji	1289	7	93	1389	
Powierzchnia plantacji /ha/	ogółem, w tym	1298,67	24,34	121,09	1444,10
	goryczkowe	723,47	16,58	84,62	824,67
	aromatyczne	575,20	7,76	36,47	619,43
Plantacje objęte kontrolą jednolitości	liczba	78	4	44	126
	ha	111,76	16,29	55,87	183,92

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2015 ROKU/ Task's performance of AFQI in 2015

- w rejonie lubelskim – 1174 certyfikaty na chmiel o masie 1784,0 t (tj. 90,3% ogólnej masy chmielu certyfikowanego),
- w rejonie wielkopolskim – 72 certyfikaty na chmiel o masie 167,5 t (tj. 8,5%),
- w rejonie dolnośląskim – 7 certyfikatów na chmiel o masie 23,8 t (tj. 1,2%),
- ▶ 327 partii chmielu o masie 490,6 t (tj. 25,0%), ze względu na podwyższony poziom zawartości nasion, certyfikowano jako chmiel zaziarniony (podwyższony poziom zawartości nasion),
- ▶ wymagania jakościowe spełniało 480,0 t produktów chmielowych, na które inspektorzy wydali 108 certyfikatów, w tym:
  - na granulaty typ 45 – 15 certyfikatów na partie o masie 63,1 t,
  - na granulaty typ 90 – 74 certyfikaty na partie o masie 359,2 t,
  - na ekstrakt chmielowy CO₂ – 19 certyfikatów na partie o masie 57,7 t.

2.3.3. Nadzór nad rynkiem mięsa – klasyfikacja tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP/ Supervision of meat market – Classification of carcasses in the EUROP system

System klasyfikacji EUROP zapewnia rzetelną ocenę jakości tusz, wpływa także na zwiększenie przejrzystości rynku w zakresie handlu tuszami wieprzowymi i wołowymi oraz właściwemu ustalaniu cen w notowaniach na terenie UE. Obowiązek stosowania klasyfikacji tusz wieprzowych i wołowych w Polsce dotyczy wszystkich rzeźni, które w ostatnim roku ubiły:

- ▶ powyżej 10400 szt. trzody chlewnej (tj. powyżej 200 szt. tygodniowo średnio w roku),
- ▶ powyżej 3900 szt. bydła (tj. powyżej 75 szt. tygodniowo średnio w roku).

Czynności nadawania klas jakości handlowej tuszom wieprzowym i wołowym w systemie EUROP mogą dokonywać tylko osoby, które posiadają uprawnienia rzeczoznawcy w zakresie klasyfikacji. W Polsce rzeczoznawcy najczęściej są pracownikami rzeźni.

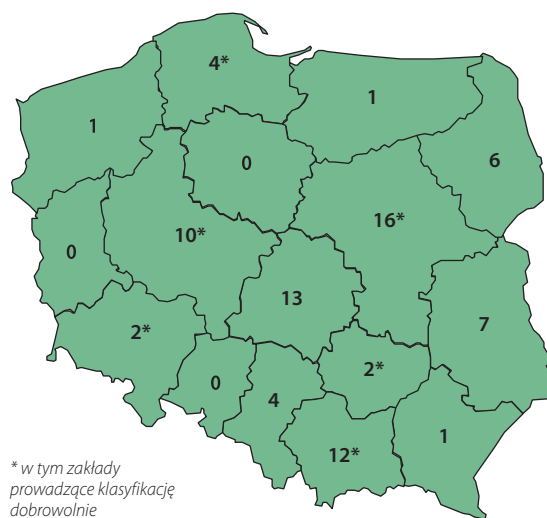
Nadzór nad klasyfikacją tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP prowadzi IJHARS. Zadania IJHARS w tym zakresie obejmują między innymi sprawdzenie: poprawności klasyfikacji oraz znakowania tusz wołowych i wieprzowych, prawidłowości dokumentowania czynności ustalania klas jakości tusz, zgodności dokumentacji wystawionej dostawcom żywca rzeźnego z dokumentacją zakładową (w zakresie kategorii, klasy jakości oraz masy tusz), posiadania uprawnień przez osoby dokonujące klasyfikacji, stosowania do pomiaru miłośności tusz wieprzowych zatwierdzonych urządzeń (choirometrów).

Klasyfikacja tusz wołowych/ Classification of bovine carcasses

W 2015 r. nadzorem IJHARS objęto 79 ubojni bydła, w tym 69 podlegających obowiązkowi klasyfikowania tusz wołowych oraz 10 zakładów, które dobrowolnie uczestniczą w systemie klasyfikacji (rysunek 6).

Zakłady ubojowe objęte w 2015 r. nadzorem IJHARS stanowiły 30,2% ogółu ubojni działających na terenie kraju (262).

RYSUNEK 6.
Liczba zakładów podlegających nadzorowi w zakresie klasyfikacji tusz wołowych w systemie EUROP, wg stanu na 31 grudnia 2015 r./ Graph no 6: Number of facilities supervised by AFQI as regards classification of bovine carcasses in the EUROP system in 2015 (as at 31st December)

* w tym zakłady prowadzące klasyfikację dobrowolnie

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2015 ROKU/ Task's performance of AFQI in 2015

W 2015 r. przeprowadzono 618 wizyt kontrolnych w zakładach ubojowych, w tym 572 (tj. 92,6%) w zakładach podlegających obowiązkowi klasyfikowania tusz wołowych i 46 kontrole w ubojniach klasyfikujących tusze wołowe dobrowolnie. W trakcie wizyt kontrolnych sprawdzono poprawność klasyfikacji przeprowadzonej przez 130 rzeczoznawców (tj. 66,0% wszystkich uprawnionych do klasyfikacji tusz wołowych) na podstawie 25,5 tys. szt. tusz wołowych. Według stanu na 31 grudnia 2015 r. w rejestrach prowadzonych przez IJHARS wpisanych było 197 rzeczoznawców ds. klasyfikacji tusz wołowych, przy czym czynnie przeprowadzana jest przez 167 osób, tj. 84,8% wszystkich uprawnionych.

Ubój bydła w 2015 r. wyniósł 1769,9 tys. szt., w tym 1.627,6 tys. szt. w zakładach objętych nadzorem IJHARS, co stanowiło 92,0% całkowitego uboju dokonanego na terenie kraju. Klasy jakości handlowej nadano 1587,6 tys. szt. tusz wołowych, tj. 97,5% wszystkich tusz uzyskanych z uboju bydła w zakładach nadzorowanych (o 0,2 p.p. mniej niż w 2014 r.).

Liczba tusz wołowych objętych nadzorem w 2015 r. wynosiła 25,5 tys. szt., w tym 24,1 tys. szt. (tj. 94,4%) skontrolowano w ubojniach obowiązkowo uczestniczących w systemie klasyfikacji (tabela 9).

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ klasyfikację tusz wołowych podjęto we wszystkich zakładach,
- ▶ liczba tusz prawidłowo sklasyfikowanych przez rzeczoznawców pod względem uformowania wynosiła 19,5 tys. szt.,
- ▶ nieprawidłowa ocena uformowania dotyczyła 6,0 tys. szt. tusz,

- ▶ nieprawidłowa ocena otłuszczenia dotyczyła 7,3 tys. szt. tusz,
- ▶ nieprawidłowa obróbka lub prezentacja dotyczyła 423 szt. tusz,
- ▶ nieprawidłowe znakowanie klasą jakości handlowej dotyczyło 66 szt. tusz,
- ▶ dokumentowanie czynności ustalania klas jakości tusz wołowych było nieprawidłowe w 1 zakładzie,
- ▶ informacje o wynikach klasyfikacji nie były dostarczane dostawcom żywca rzeźnego w 2 ubojniach,
- ▶ informacje przekazywane dostawcom były zgodne z dokumentacją zakładową we wszystkich kontrolowanych zakładach.

Klasyfikacja tusz wieprzowych/ Classification of porcine carcasses

W 2015 r. nadzorem IJHARS, objęto 228 ubojni trzody chlewnej (tj. o 9 mniej niż w 2014 r.), w tym 9 dobrowolnie uczestniczących w systemie klasyfikacji tusz wieprzowych (rysunek 7).

Zakłady ubojowe objęte w 2015 r. nadzorem IJHARS stanowiły 43,2% ogółu ubojni trzody działających na terenie kraju (528).

W 2015 r. przeprowadzono ogółem 1.825 wizyt kontrolnych w zakładach prowadzących ubój trzody chlewnej. W trakcie wizyt kontrolnych sprawdzono poprawność klasyfikacji przeprowadzonej przez 346 rzeczoznawców (tj. 72,1% wszystkich uprawnionych do klasyfikacji tusz wieprzowych) na podstawie 75,8 tys. szt. tusz wieprzowych. Według stanu na 31 grudnia 2015 r.

TABELA 9.
Zestawienie danych w zakresie klasyfikacji tusz wołowych w latach 2014 – 2015/ Table no 9: Data on classification of bovine carcasses in 2014 – 2015

Wyszczególnienie	2014 r.	2015 r.	Zmiana %
Liczba ubojni bydła w kraju (szt.)	266	262	-1,5
Liczba ubojni bydła objętych nadzorem (szt.)	76	79	+3,9
Ubojnie klasyfikujące tusze dobrowolnie (szt.)	8	10	+25,0
Liczba przeprowadzonych kontroli	738	618	-16,3
Średnia liczba kontroli przeprowadzonych w 1 ubojni	9,7	7,8	-19,6
Średnia liczba tusz wołowych skontrolowanych podczas 1 kontroli	41,4	41,2	-0,5

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2015 ROKU/ Task's performace of AFQI in 2015

RYSUNEK 7.
Liczba zakładów podlegających nadzorowi w zakresie klasyfikacji tusz wieprzowych w systemie EUROP, wg stanu na 31 grudnia 2015 r./ **Graph no 7: Number of facilities supervised by AFQI as regards classification of porcine carcasses in the EUROP system in 2015 (as at 31st December)**

* w tym zakłady prowadzące klasyfikację dobrowolnie

w rejestrach prowadzonych przez IJHARS wpisanych było 480 rzeczoznawców ds. klasyfikacji tusz wieprzowych, przy czym czynnie przeprowadzana była przez 408 osób, tj. 85,0% wszystkich uprawnionych.

Ubój trzody chlewnej w 2015 r. wyniósł 21,4 mln. szt., w tym w zakładach ubojowych objętych nadzorem IJHARS 20,2 mln szt. trzody chlewnej, co stanowiło 94,1% uboju całkowitego dokonanego w zakładach na terenie kraju. Klasy jakości handlowej nadano 19,4 mln. szt. tusz wieprzowych, tj. 96,1% wszystkich tusz wieprzowych uzyskanych z uboju trzody chlewnej w zakładach nadzorowanych, tj. o 0,1 p.p. więcej niż w 2014 r. (tabela 10).

Liczba tusz wieprzowych skontrolowanych podczas wizyt kontrolnych w 2015 r. wynosiła 75,8 tys. szt.

W wyniku kontroli ustalono:

- ▶ klasyfikację tusz wieprzowych podjęto we wszystkich nadzorowanych zakładach,
- ▶ choirometry posiadało 205 zakładów,
- ▶ ocenę tusz wieprzowych metodą ZP (dwóch punktów) stosowały 23 zakłady,
- ▶ uprawnionych rzeczoznawców zatrudniało 228 zakładów,
- ▶ klasyfikację tusz wieprzowych w 2015 r. podjęło 7 zakładów ubojowych,
- ▶ nieaktualne cechy legalizacji wag kolejowych, używanych do ustalania masy tusz wieprzowych stwierdzono w 3 zakładach,
- ▶ nieprawidłowe dokumentowanie czynności ustalania klas jakości tusz wieprzowych stwierdzono w 3 zakładach ubojowych,
- ▶ nieprawidłowy czas przechowywania dokumentacji z klasyfikacji tusz wieprzowych,
- ▶ nieprawidłowy pomiar mięsności,
- ▶ nieprawidłowe znakowanie klasą jakości handlowej,
- ▶ brak oznakowania klasą jakości,
- ▶ nieprawidłowa obróbka lub prezentacja.

2.3.4. Nadzór nad rynkiem mięsa drobiowego/ Supervision of poultry meat market

Zadania IJHARS realizowane w ramach nadzoru nad rynkiem drobiu mają zapewnić przestrzeganie przepisów w zakresie jakości handlowej mięsa drobiowego, w tym określających poziom zawartości wody w mięsie drobiowym po przeprowadzonym procesie technologicznym.

TABELA 10.
Liczba ubojni trzody chlewnej oraz liczba przeprowadzonych kontroli w latach 2014–2015/ **Table no 10: Number of pig slaughterhouses and number of inspections carried out in 2014–2015**

Wyszczególnienie	2014 r.	2015 r.	Zmiana %
Liczba ubojni trzody w kraju (szt.)	554	528	-4,7
Liczba ubojni trzody objętych nadzorem (szt.)	237	228	-3,8
Liczba przeprowadzonych kontroli	1.913	1.825	-4,6
Średnia liczba kontroli przeprowadzonych w 1 ubojni	8,1	8,0	-1,2
Średnia liczba tusz wieprzowych skontrolowanych podczas 1 kontroli	41,7	41,5	-0,5

W 2015 r. nadzorem IJHARS objęto 55 podmiotów zajmujących się produkcją i wprowadzaniem do obrotu mięsa drobiowego (tj. 26,2% podmiotów znajdujących się w ewidencji WIJHARS).

W trakcie kontroli podmiotów produkujących i wprowadzających do obrotu mięso drobiowe:

- ▶ zbadano zawartość wody wchłoniętej na podstawie próbek pobranych z 80 partii mięsa drobiowego (z kurczaków i indyków) o masie 111,5 t; w wyniku kontroli w 10 próbkach mięsa drobiowego stwierdzono wyższą zawartość wody oznaczonej od ilości wody technologicznie uzasadnionej,
- ▶ oceniono organoleptycznie 119 partii mięsa drobiowego i podrobów drobiowych o masie 210,3 t, nie stwierdzając w tym zakresie nieprawidłowości,
- ▶ sprawdzono prawidłowość znakowania mięsa drobiowego i podrobów drobiowych na podstawie 122 partii o łącznej masie 196,8 t; kontrola wykazała nieprawidłowe znakowanie polegające między innymi na umieszczeniu danych podmiotu odpowiedzialnego za informacje na temat żywności, które były niezgodne z Centralną Ewidencją i Informacją o Działalności Gospodarczej, braku klasy jakości mięsa drobiowego; nie stwierdzono nieprawidłowo oznakowanych partii podrobów drobiowych.

2.3.5. Warunki produkcji gęsi owsianych/ Young Polish Oats-Fed Geese – Production conditions

Wojewódzkie inspektoraty JHARS w III kwartale 2015 r. przeprowadziły 166 kontroli warunków chowu i tuczu gęsi zadeklarowanych przez producentów w 165 fermach (tj. 20,6% ferm zgłoszonych do WIJHARS) oraz 32 kontrole w 11 zakładach drobiarskich prowadzących działalność na terenie kraju (tj. 5,4% zakładów zgłoszonych do WIJHARS).

Parametry warunków produkcji gęsi owsianych sprawdzono na zgodność z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 543/2008 i regulaminie znaku wspólnego towarowego KRD-IG „Młodej polskiej gęsi owsianej”. Skontrolowane warunki chowu gęsi spełniały parametry warunków produkcji zadeklarowane przez producentów.

W toku kontroli stwierdzono nieprawidłowości na 2 fermach dotyczące:

- ▶ prowadzenia tuczu gęsi pszenicą zamiast owsem,
- ▶ braku wizyty kontrolnej rzeczoznawcy oraz protokołu z ustalenia sposobu produkcji gęsi.

W skontrolowanych zakładach drobiarskich nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie uboju gęsi, pakowania i znakowania mięsa gęsięgo.

W wyniku przeprowadzonych kontroli w zakresie warunków produkcji gęsi owsianych nie zastosowano sankcji karnych.

2.3.6. Nadzór nad rynkiem nawozów/ Supervision of fertilisers market

W ramach nadzoru nad rynkiem nawozów 2015 r. przeprowadzono kontrolę prawidłowości wprowadzania do obrotu oraz znakowania nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE”. Kontrolą objęto nawozy mineralne oznaczone znakiem „NAWÓZ WE” w formie stałej i płynnej.

Kontrolę przeprowadzono w 70 podmiotach wprowadzających do obrotu wymienione środki, w tym u dystrybutorów.

Kontrolą objęto ogółem 213 partii nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” o masie 16397,5 t i objętości 94,4 m³.

W wyniku kontroli ustalono wprowadzenie do obrotu:

- ▶ nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” o masie 292,4 t i objętości 2,2 m³ niezgodnych z typami nawozów oraz wymaganiami określonymi w załączniku I do rozporządzenia (WE) nr 2003/2003,
- ▶ nawozów o masie 98,2 t i objętości 14,3 m³, które były niewłaściwie oznakowane,
- ▶ nawozów o masie 338,3 t i objętości 3,1 m³ o zaniżonej zawartości składników pokarmowych.

2.4. Zadania kontrolne związane z działalnością gospodarczą przedsiębiorcy/ Control tasks related to entrepreneur's business activity

2.4.1. Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Evaluation of marketing quality of agricultural and food products

Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przeznaczonych na rynek krajowy lub zagraniczny realizowana jest przez IJHARS na wniosek przedsiębiorcy. Wydane przez IJHARS *Świadectwo jakości handlowej* jest gwarancją spełnienia wymagań jakości handlowej przez oceniany artykuł rolno-spożywczy, co ułatwia eksport polskich wyrobów na rynki zagraniczne oraz ich obrót na rynku wewnętrznym (unijnym).

Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przeprowadzana jest również dla podmiotów realizujących przedsięwzięcia inwestycyjne w zakresie nowych technologii w rolnictwie, zapewniających wysoką jakość produktu (tzw. kredyt NT). Zgodnie z zasadami udzielania dopłat do oprocentowania kredytów przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, wydane przez IJHARS *Świadectwo jakości handlowej* jest niezbędnym dokumentem otrzymania tych dopłat. O uzyskanie *Świadectwa jakości handlowej* wnoszą także przedsiębiorcy zaopatrujący jednostki wojskowe w artykuły rolno-spożywcze.

W 2015 r. wydano ogółem 1.729 *Świadectw jakości handlowej*, w tym:

- ▶ 1.135 świadectw dla artykułów rolno-spożywczych wywożonych z Polski (tj. 65,6% ogółu wydanych), w tym: 86 świadectw w ramach reeksportu obejmujących głównie kawę (724,4 t) oraz wyroby cukiernicze i ciastkarskie (14,3 t); w ramach eksportu oceną objęto głównie: przetwory drobiowe (9168,9 t), wyroby cukiernicze i ciastkarskie (2783 t), przetwory mleczne (2624,2 t), przetwory owocowe i warzywne (1267,9 t i 324,9 hl), ziemniaki (558,0 t), warzywa suszone (494,0 t), mięso i przetwory mięsne (396,6 t), owoce i warzywa mrożone (251,0 t), zioła i przyprawy (146,5 t), herbatę i herbatki (9,7 t) oraz soki i napoje bezalkoho-

lowe (985,0 hl), napoje spirytusowe (940,8 hl) i piwo (400,0 hl) przeznaczone do Algierii, Azerbejdżanu, Białorusi, Bośni i Hercegowiny, Mongolii, Nowej Zelandii, Rosji, Ukrainy i Zjednoczonych Emiratów Arabskich,

- ▶ 306 świadectw na wnioski producenta zainteresowanego modernizacją produkcji rolnej i otrzymaniem na ten cel kredytu NT (tj. 17,7% ogółu wydanych); przedmiotem oceny były głównie: ziarno zbóż (11668 t), owoce i warzywa świeże (5188,6 t), ziemniaki (270,0 t), nasiona rzepaku (215,0 t), mleko (37426,6 hl), półtusze wieprzowe (38,4 tys. szt.) oraz jaja spożywcze (108,0 tys. szt.),
- ▶ 244 świadectwa dla towarów wyprodukowanych w kraju (tj. 14,1% ogółu wydanych); oceną objęto głównie: ziarno zbóż (1823,3 t), nasiona rzepaku (1434,3 t), przetwory mięsne (124,3 t), przetwory drobiowe (75,8 t), wino (277,3 hl) oraz mleko i jego przetwory (1,6 t i 1541,4 hl),
- ▶ 35 świadectw potwierdzających prawidłową jakość badanej żywności przeznaczonej dla wojska (tj. 2,0% ogółu wydanych); przedmiotem oceny były przetwory mięsne (0,2 t) oraz pieczywo i wyroby ciastkarskie (0,1 t),
- ▶ 9 świadectw dla towarów importowanych z przeznaczeniem na rynek krajowy (tj. 0,6% ogółu wydanych); przedmiotem oceny były głównie: ryby, przetwory rybne oraz owoce morza (3,8 t) z Chin, Indii i Wietnamu.

2.4.2. Zwalnianie podmiotów z obowiązku znakowania jaj kierowanych bezpośrednio z miejsca produkcji do zakładów przemysłu spożywczego/ Granting exemptions from the marking obligations for eggs intended for processing to operators

Zwalnianie podmiotów z obowiązku znakowania jaj dostarczanych do zakładów przemysłu spożywczego bezpośrednio z miejsca produkcji następuje w drodze decyzji administracyjnej wydawanej na wniosek przedsiębiorcy. Obowiązkiem przedsiębiorcy jest prowadzenie ewidencji jaj nieoznakowanych oraz przekazywanie wojewódzkiemu inspektorowi JHARS pisemnej informacji o zamiarze ich dostawy do odbiorców w innych państwach członkowskich UE, na 14 dni przed każdą planowaną wysyłką. Brak wypełniania obowiązków przez przedsiębiorcę

skutkuje cofnięciem zwolnienia w drodze decyzji administracyjnej, wydawanej przez wojewódzkiego inspektora JHARS. Obowiązek przekazywania informacji o zamiarze wysyłki nie dotyczy jaj nieoznakowanych, kierowanych do przemysłu spożywczego na terenie Polski.

Główny Inspektor JHARS:

- ▶ przekazuje właściwym organom zainteresowanych państw członkowskich UE informacje o podmiotach, które uzyskały przedmiotowe zwolnienie,
- ▶ prowadzi wykaz podmiotów, które uzyskały zwolnienie z obowiązku znakowania jaj.

W 2015 r. obowiązywało 60 decyzji administracyjnych, zwalniających podmioty z obowiązku znakowania jaj, wydanych na wnioski złożone do 6 WIJHARS przez 45 podmiotów.

Jaja zwolnione ze znakowania kierowano do zakładów przemysłu spożywczego na terenie Polski oraz do innych krajów UE, tj. Włoch, Francji, Niemiec i Holandii (tabela 11).

2.4.3. Nadawanie uprawnień rzeczoznawcom/ Licencing quality assessors

Uprawnienia do pobierania próbek, ustalania klas jakości oraz sposobu produkcji określonych artykułów rolno-spożywczych, oprócz pracowników IJHARS, mogą posiadać również rzeczoznawcy. Działalność rzeczoznawców, oparta na posiadanej wiedzy teoretycznej i praktycznej, zapewnia rzetelną i obiektywną kontrolę artykułów rolno-spożywczych, a tym samym wspiera pracowników IJHARS w realizacji ustawowych zadań. Spełnienie tych wymagań potwierdzone jest co 3 lata zdaniem egzaminu przed komisją kwalifikacyjną, powołaną przez Głównego Inspektora JHARS. Wojewódzki inspektor JHARS jest upoważniony do nadawania i cofania uprawnień rzeczoznawcom.

Rzeczoznawca zobowiązany jest do przestrzegania przepisów dotyczących wykonywanych czynności, tj. pobierania próbek, ustalania klas jakości, ustalania sposobu produkcji określonych artykułów rolno-spożywczych oraz wypełniania powierzonych obowiązków z należytą starannością i bezstronnością.

TABELA 11.

**Zestawienie liczby podmiotów, decyzji zwalniających podmioty z obowiązku znakowania jaj i zaplanowanych do wysyłki jaj w 2015 r./
Table no 11: Number of facilities, number of decisions on exemption from marking obligations for eggs and numer of eggs scheduled for shipment in 2015**

Lp.	Organ wydający decyzję	Liczba podmiotów (szt.)	Liczba decyzji (szt.)	Kraj wysyłki	Liczba jaj zaplanowanych do wysyłki (szt.)	Liczba transportów (szt.)
1.	Opolski Wojewódzki Inspektor JHARS	2	2	Włochy	104328.000	345
				Francja	8164800	27
2.	Wielkopolski Wojewódzki Inspektor JHARS	14	18	Włochy	37497600	124
				Niemcy	3326400	11
				Holandia	51710400	171
3.	Lubuski Wojewódzki Inspektor JHARS*	10	12	Polska	0	0
4.	Łódzki Wojewódzki Inspektor JHARS*	10	15	Polska	0	0
5.	Dolnośląski Wojewódzki Inspektor JHARS*	3	4	Polska	0	0
6.	Mazowiecki Wojewódzki Inspektor JHARS*	6	9	Polska	0	0
RAZEM		45	60		205027200	678

*jaja nieoznakowane kierowane do zakładów przetwórstwa spożywczego na terenie kraju

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2015 ROKU/ Task's performace of AFQI in 2015

TABELA 12.

Liczba osób które uzyskały uprawnienia rzeczoznawcy w poszczególnych specjalizacjach w 2015 r./ Table no 12: Number of quality assessors licenced by AFQI in 2015 – by particular specialisations

Lp.	Nazwa specjalizacji objętej egzaminem na rzeczoznawcę	Liczba rzeczoznawców
1.	Pobieranie próbek ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów oraz nasion roślin oleistych	237
2.	Klasyfikacja tusz wieprzowych w systemie EUROP	111
3.	Ustalanie klas jakości handlowej owoców i warzyw świeżych oraz pobieranie próbek owoców i warzyw świeżych	108
4.	Pobieranie próbek mleka i jego przetworów	84
5.	Pobieranie próbek buraków cukrowych i ich przetworów	73
6.	Klasyfikacja tusz wołowych w systemie EUROP	70
7.	Pobieranie próbek owoców i warzyw świeżych, ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych oraz nasion roślin oleistych	50
8.	Ustalanie klas jakości handlowej owoców i warzyw świeżych	44
9.	Pobieranie próbek piwa i surowców browarniczych	16
10.	Pobieranie próbek owoców i warzyw świeżych, ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych, nasion roślin oleistych oraz ziół i przypraw	14
11.	Pobieranie próbek mięsa i jego przetworów oraz drobiu i jego przetworów	14
12.	Pobieranie próbek nasion roślin oleistych	11
13.	Pobieranie próbek ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów	11
14.	Pobieranie próbek chmielu i produktów chmielowych	8
RAZEM		851

W 2015 r. przeprowadzono 53 egzaminy, w zakresie 14 specjalizacji, do których przystąpiło 868 osób. Uprawnienia rzeczoznawcy uzyskało 851 osób, tj. 98,0% ogółu przystępujących do egzaminu (tabela 12).

3. Współpraca z innymi instytucjami Cooperation with other authorities and organisations

3.1. Współpraca z instytucjami międzynarodowymi/ Cooperation with international organisations

3.1.1. Współpraca z Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO/ Cooperation with the FAO/WHO Codex Alimentarius Commission (CAC)

GIJHARS pełni rolę Punktu Kontaktowego Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski (KKŻ FAO/WHO), do zadań którego należy szeroko rozumiana koordynacja prac kodeksowych na szczeblu krajowym, opracowywanie stanowisk Polski, współpraca z innymi państwami członkowskimi, realizacja zadań wynikających z pełnienia roli instytucji wiodącej dla Grupy Roboczej Rady UE ds. *Codex Alimentarius*, Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, Komitetu Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO ds. Zasad Ogólnych, Regionalnego Komitetu Koordynacyjnego KKŻ FAO/WHO dla Europy, a także uczestnictwo w spotkaniach.

W 2015 roku Punkt Kontaktowy KKŻ FAO/WHO koordynował:

- ▶ przygotowania do:
  - 12 sesji Komitetów KKŻ FAO/WHO oraz 1 sesji Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, w których udział wzięło 12 delegatów z Polski, w tym 5 przedstawicieli Inspekcji. Przedstawiciele Polski wzięli udział w 9 sesjach kodeksowych, w tym przedstawiciele Inspekcji w 4 sesjach, a w 2 sesjach przedstawiciele ambasad,
  - 17 spotkań Grupy Roboczej Rady UE ds. *Codex Alimentarius* w Brukseli, w których uczestniczyło 21 delegatów, w tym 13 przedstawicieli Inspekcji,
- ▶ udział polskich ekspertów w pracach:
  - 13 elektronicznych grup roboczych KKŻ FAO/WHO,
  - 5 fizycznych grup roboczych KKŻ FAO/WHO.

Ponadto, Punkt Kontaktowy KKŻ FAO/WHO:

- ▶ opracował w porozumieniu z ekspertami współpracującymi i przekazał do Sekretariatu Rady UE ds. *Codex Alimentarius* szereg komentarzy Polski dotyczących m.in.: zarządzania pracami kodeksowymi, oleju rybnego, wymagań opcjonalnych dla przetworów rybnych, świeżych owoców i warzyw (kiwi, ziemniak jadalny, daktyl) i sera topionego (kwestie techniczne),
- ▶ koordynował przygotowania polskich ekspertów do bezpośredniego reprezentowania kraju na forum KKŻ FAO/WHO oraz grup roboczych Rady UE ds. *Codex Alimentarius* i innych spotkań poświęconych zagadnieniom KKŻ FAO/WHO,
- ▶ przeprowadził aktualizację list ekspertów z instytucji współpracujących,
- ▶ pozyskał nowych ekspertów współpracujących w ramach prac kodeksowych dla szerszego procesu opiniowania tworzonych dokumentów (stowarzyszenia branżowe, środowiska akademickie),
- ▶ promował działalność Punktu Kontaktowego KKŻ FAO/WHO poprzez publikację artykułów w prasie branżowej, zamieszczanie informacji na stronie internetowej Inspekcji oraz rozpowszechnianie broszur informacyjnych.

Główne wydarzenia na forum KKŻ w 2015 roku/ Main events at the CAC forum in 2015

- ▶ Reaktywacja Komitetu ds. Zbóż i Roślin Strączkowych.
- ▶ Przyjęcie na tzw. 5 stopniu procedury (tj. do dalszych technicznych konsultacji) projektu normy dla serów topionych z zastrzeżeniem, że prace nad tym zagadnieniem zostaną przerwane, jeśli do następnego posiedzenia Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO nie uda się opracować ostatecznego dokumentu.
- ▶ Zatrzymanie na 8 stopniu procedury najwyższych dopuszczalnych pozostałości (MRL) dla somatotropiny bydlęcej, hormonu wzrostu stosowanego

w celu zwiększenia mleczności krów. Temat zostanie jednak wprowadzony do agendy kolejnych sesji KKŻ FAO/WHO z myślą o wypracowaniu konsensusu w przyszłości.

- ▶ Rozpoczęcie prac nad przeglądem zarządzania pracami Komisji Kodeksu Żywnościowego.
- ▶ Rozpoczęcie prac nad rewizją *Ogólnych zasad higieny żywności* i systemu HACCP.
- ▶ Wybór Norwegii na nowego członka Komitetu Wykonawczego z regionu Europy (po kadencji Francji) oraz reelekcja Holandii na Regionalnego Koordynatora dla Europy.

3.1.2. Współpraca z Europejską Komisją Gospodarczą ONZ/ Cooperation with the United Nations Economic Commission for Europe (UN/ECE)

Celem Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ jest m.in.:

- ▶ działanie na rzecz podnoszenia aktywności ekonomicznej państw członkowskich,
- ▶ tworzenie norm prawa międzynarodowego regulującego liczne dziedziny obrotu międzynarodowego,
- ▶ podtrzymywanie i rozwój więzów gospodarczych między krajami członkowskimi i innymi krajami świata.

Wśród organów roboczych EKG znajduje się Komitet ds. Handlu, w którym działa Grupa Robocza ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych (WP.7), odpowiedzialna za wypracowanie zharmonizowanych norm jakości handlowej dla produktów rolnych. W pracach Grupy Roboczej, oprócz państw członkowskich EKG, mogą uczestniczyć kraje niebędące jej członkami, a także międzynarodowe bądź regionalne organizacje branżowe związane z obrotem produktami będącymi przedmiotem jej prac.

GIJHARS prowadzi Polski Sekretariat Współpracy z Grupą Roboczą ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych EKG/ONZ (WP.7), w tym:

- ▶ pełni funkcję łącznika pomiędzy Sekretariatem WP.7 EKG/ONZ a Polską,
- ▶ koordynuje działalność dotyczącą WP.7 w kraju, współpracując z krajowymi jednostkami,

- ▶ rozpowszechnia wiedzę o pracach grupy i wypracowanych normach WP.7 EKG/ONZ.

W 2015 roku Sekretariat koordynował:

- ▶ krajowe przygotowania do 4 sesji w ramach EKG/ONZ (3 sesji Sekcji Branżowych i 1 sesji WP.7), w 3 posiedzeniach udział wzięło łącznie 10 delegatów, w tym 5 pracowników GIJHARS oraz 5 przedstawicieli instytucji współpracujących,
- ▶ udział polskich ekspertów w spotkaniach zorganizowanych w ramach EKG/ONZ, w tym:
  - Sekcji Branżowej ds. Standaryzacji Świeżych Owoców i Warzyw (21–24 kwietnia 2015 r., Genewa),
  - Sekcji Branżowej ds. Standaryzacji Mięsa (29–30 września 2015 r., Genewa),
  - Grupy Roboczej ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych EKG/ONZ (WP.7) (2-4 listopada 2015 r., Genewa),
  - 30. Międzynarodowym Spotkaniu nt. Kontroli Jakości Owoców i Warzyw, (9–11 marca 2015 r., Bonn),
  - symposium międzynarodowym *Public meets/Meats private*, (29 września 2015 r., Genewa),
  - konferencji międzynarodowej na temat identyfikowalności produktów rolnych, (3 listopada 2015 r., Genewa).

Najważniejsze wydarzenia na forum EKG/ONZ/ Significant events at the UN/ECE forum

Podczas 71. Sesji Grupy Roboczej EKG/ONZ ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych (WP.7) ponownie wybrano przedstawicielkę Polski na wiceprzewodniczącą grupy WP.7 (głównego specjalistę w Biurze Kontroli Jakości Handlowej w GIJHARS).

Szczególnie istotną decyzją podjętą podczas 24. Sesji Sekcji Branżowej ds. Standaryzacji Mięsa Grupy Roboczej EKG/ONZ ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych było podjęcie decyzji o kontynuowaniu prac, pod przewodnictwem polskich ekspertów, nad przygotowaniem modelu i utworzeniem wspólnego systemu oceny jakości kulinarnej na ogólnodostępnej platformie elektronicznej.

Ponadto, Polska potwierdziła gotowość udziału w pracach nad rewizją normy na jaja i produkty jajeczne.

Z punktu widzenia Polski szczególnie ważną kwestią, podczas 63. Sesji Sekcji Branżowej ds. Standaryzacji Świeżych Owoców i Warzyw była propozycja uproszczenia listy odmian dla jabłek oraz dostosowania jej do potrzeb obecnego rynku. Ostatecznie w drodze konsensusu, utworzono listę zawierającą 83 odmiany zaproponowane przez członków sekcji. Przedstawiciel Polski, jako uczestnik Grupy Roboczej ds. identyfikowalności utworzonej w ramach prac Systemu OECD, wspólnie z delegatem Francji zaprezentowali tematykę związaną ze śledzeniem informacji o kraju pochodzenia partii świeżych owoców i warzyw w świetle obowiązujących przepisów UE.

3.1.3. Współpraca z organami Unii Europejskiej/ Cooperation with the European Union bodies

Aktualnie 20 pracowników Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych pełni rolę ekspertów w 8 ciałach pomocniczych współpracujących z Komisją Europejską w ramach procedury komitologii oraz 25 przedstawicieli GIJHARS w pracach 11 Grup Roboczych Rady UE zajmujących się zagadnieniami objętymi zakresem kompetencji Inspekcji.

W 2015 roku przedstawiciele Inspekcji uczestniczyli w następujących posiedzeniach ciał pomocniczych organów UE:

- ▶ Spotkaniu Grupy Roboczej Rady UE ds. Codex Alimentarius (12 spotkań),
- ▶ Spotkaniu Grupy Ekspertów KE ds. Analiz Mięsa Drobiowego (2 spotkania),
- ▶ Spotkaniu KE z punktami kontaktowymi państw członkowskich UE ds. oszustw związanych z żywnością (2 spotkania),
- ▶ Posiedzeniu Komitetu Regulacyjnego ds. Rolnictwa Ekologicznego KE (1 spotkanie),
- ▶ Posiedzeniu Komitetu Regulacyjnego ds. Produkcji Ekologicznej przy Komisji Europejskiej – RCOP (2 spotkania).

3.1.4. Współpraca w ramach systemu OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw/ Cooperation with the OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) within the Scheme for the Application of International Standards for Fruit and Vegetables

W ramach współpracy z OECD, GIJHARS koordynował krajowe przygotowania do 74. Posiedzenia Plenarnego Systemu OECD Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw, które odbyło się w dniach 8–9 grudnia 2015 r. w Paryżu. W spotkaniu wzięł udział przedstawiciel GIJHARS. Podczas spotkania został zatwierdzony raport z działalności Sekretariatu OECD i wykonania budżetu za 2015 r. Omówiony został również *Program Prac na lata 2017-2018*, dokument dotyczący wytycznych w zakresie kontroli oraz zatwierdzono 5 broszur interpretacyjnych (jabłka, winogrona stołowe, gruszki, śliwki, cykorii). W zakresie prac nad identyfikowalnością Sekretariat OECD przedstawił propozycję utworzenia dobrowolnego programu pilotażowego dotyczącego specjalnego znakowania etykietami OECD w celu śledzenia wybranych partii świeżych owoców i warzyw. Grupa robocza ds. identyfikowalności, w skład której wchodzi m.in. Polska, przedstawi aktualny raport na temat prowadzonych prac podczas zaplanowanego w dniach 12-14 października 2016 r. spotkania Szefów Krajowych Służb Kontrolnych w ramach Systemu Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw OECD we Włoszech.

3.1.5. Współpraca z Komisją Europejską w ramach Punktu Kontaktowego ds. oszustw związanych z żywnością/ Cooperation with the European Commission in the frame of the Food Fraud Contact Points' Network

Od czerwca 2013 r. decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w Głównym Inspektoracie JHARS działa Punkt Kontaktowy ds. oszustw związanych z żywnością, który odpowiada za koordynację działań związanych z oszustwami żywnościowymi w Polsce i stanowi organ łącznikowy krajowych służb kontrolnych z Komisją Eu-

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2015 ROKU/ Task's performace of AFQI in 2015

ropejską w powyższym zakresie. W 2015 r. do Krajowego Punktu Kontaktowego ds. oszustw żywnościowych w ramach systemu AAC wpłynęło 37 zgłoszeń, natomiast spraw ogólnych – 83 (tabela 13).

TABELA 13.
Zgłoszenia w systemie AAC z podziałem na państwa, których dotyczyły/ **Table no 13: Notifications in the system AAC by country**

Państwo, którego dotyczyło zgłoszenie	Liczba zgłoszeń w systemie AAC
Czechy	12
Słowacja	4
Rosja	4
Słowenia	2
Belgia	2
Niemcy	2
Rumunia	2
Litwa	2
Łotwa	1
Francja	1
Szwecja	1
Grecja	1
Włochy	1
Norwegia	1
Wielka Brytania	1
Razem	37

Spośród 37 zgłoszeń, które wpłynęły w systemie AAC, 29 zgłoszeń (78%) zostało już zakończonych – ustalenia zostały przesłane do zgłaszających Punktów Kontaktowych Państw Członkowskich UE, w pozostałych 8 sprawach PK oczekuje na ustalenia organów kontrolnych w zakresie zgłoszonych nieprawidłowości. (tabela 14)

TABELA 14
Zgłoszenia z podziałem na kategorie, których dotyczyły/ **Table no 14: Notifications by category**

Grupa artykułów rolno-spożywczych / nazwa kategorii	Liczba zgłoszeń w systemie AAC	% w całkowitej ilości zgłoszeń
Mięso i przetwory mięsne	10	27,0
Ryby i przetwory rybne	5	13,5
Mleko i przetwory mleczne	3	8,1
Suplementy diety	3	8,1
Jaja	3	8,1
Certyfikaty fitosanitarne / owoców morza	2	5,4

Produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego	2	5,4
Wyroby cukiernicze	2	5,4
Dania dla dzieci	2	5,4
Kakao	1	2,7
Napoje alkoholowe	1	2,7
Czekolada i wyroby czekoladowe	1	2,7
Zafalszowanie paszportów końskich	1	2,7
Nieuprawnione użycie znaku weterynaryjnego	1	2,7
Razem	37	100

Punkt Kontaktowy koordynuje również działania w zakresie zapytań krajów członkowskich UE dotyczących jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wyprodukowanych w Polsce oraz zakwestionowanych w innych państwach członkowskich. Punkt współpracuje z Komisją Europejską nad założeniami kolejnych skoordynowanych planów kontroli.

3.1.6. Współpraca dwustronna i wielostronna/ Bilateral and multilateral cooperation

- ▶ W dniu 20 kwietnia 2015 r. odbyły się w Pradze polsko-czeskie konsultacje międzyrządowe pod przewodnictwem premierów obu państw. Jednym z istotnych z punktu widzenia IJHARS zagadnień omówionych podczas spotkania był problem prowadzenia przez stronę czeską negatywnej kampanii skierowanej przeciwko polskiej żywności. W związku z powyższym GIJHARS przygotował wkład do tekstu porozumienia o współpracy podpisanego przez premierów. Podczas spotkania strony uzgodniły, że konieczne jest wzmocnienie współpracy służb kontrolnych Polski i Czech celem skuteczniejszej walki z nadużyciami i zwiększenia poziomu ochrony konsumentów.
- ▶ Dnia 28 kwietnia 2015 r. Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych gościł w swojej siedzibie przedstawicieli Chińskiej Republiki Ludowej, którym przewodniczył Dyrektor Generalny Głównego Urzędu ds. Nadzoru Jakości, Inspekcji i Kwarantanny (AQSIQ). W składzie sześciuosobowej delegacji z Chin znaleźli się przedstawiciele rządo-

wych instytucji zajmujących się kwestiami inspekcji, nadzoru, akredytacji oraz certyfikacji, a także jednostek prywatnych uznawanych przez AQISQ. Wizyta odbyła się na prośbę strony chińskiej i miała na celu omówienie zadań realizowanych przez IJHARS oraz przybliżenie systemu urzędowej kontroli żywności w Polsce.

- ▶ W dniach 26–27 sierpnia 2015 r. odbyło się w Czeskich Budziejowicach spotkanie ministrów rolnictwa Grupy Wyszehradzkiej. Jednym z tematów rozmów była problematyka dotycząca oszustw i nadużyć w produkcji i obrocie artykułami żywnościowymi. Uczestnicy spotkania omówili między innymi najpoważniejsze i najczęściej występujące oszustwa, metody walki z nadużyciami oraz sposoby poprawy współpracy transgranicznej między organami kontrolnymi. Państwa uczestniczące w spotkaniu wskazały na potrzebę przyjęcia odpowiednich regulacji prawnych na poziomie UE, wprowadzających definicje oszustwa i katalogu niedozwolonych praktyk.
- ▶ W dniu 25 listopada 2015 r. w Ostrawie odbyło się spotkanie polskich oraz czeskich służb kontrolnych w zakresie bezpieczeństwa i jakości żywności, w tym przedstawiciele GIJHARS i WIJHARS. Uczestnicy spotkania potwierdzili, że należy podjąć dodatkowe działania w zakresie bezpieczeństwa i jakości żywności będącej w obrocie w obu państwach członkowskich, jak również wyraziły chęć dalszej współpracy. W ramach tej współpracy strona polska wyraziła chęć zorganizowania spotkania służb kontrolnych obu państw w Polsce w I kwartale 2016 r.

3.2. Współpraca z instytucjami krajowymi/ Cooperation with Polish authorities and institutions

Realizując zadania ustawowe IJHARS współpracowała w 2015 r. z urzędami centralnymi i innymi instytucjami działającymi w obszarze kontroli żywności.

**Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW)/
The Ministry of Agriculture and Rural Development**

Główny Inspektor w 2015 r. przekazał do MRiRW informacje dotyczące realizacji zadań ustawowych IJHARS, w tym: wyniki 19 planowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji przeprowadzonych na terenie całego kraju, a także sprawozdania dotyczące rolnictwa ekologicznego i produkcji ekologicznej oraz produktów regionalnych i tradycyjnych.

W ramach współpracy z MRiRW przedstawiciele GIJHARS uczestniczyli w 3 spotkaniach resortowych dotyczących:

- ▶ oceny systemów kontroli substancji dodatkowych i aromatów dymu wędzarniczego w produktach i przetworach mięsnych,
- ▶ identyfikowalności i marnowania żywności oraz omówienia norm jakościowych dla produktów rolnych EKG/ONZ (2 spotkania),

Zakres współpracy obejmował również:

- ▶ przygotowanie dokumentacji związanej z planowaniem kontroli ex-post (*Harmonogram kontroli ex-post IJHARS na rok kontrolny 2014/2015*, programy kontroli dla inspektorów WIJHARS) oraz koordynację krzyżowych kontroli ex-post, przeprowadzanych na wniosek innych służb kontrolnych, w tym z krajów członkowskich,
- ▶ organizację szkoleń oraz opiniowanie projektów 60 aktów prawnych, w tym: 7 ustaw, 34 rozporządzeń krajowych oraz 19 rozporządzeń UE.

Ministerstwo Finansów/ The Ministry of Finance

Współpraca w 2015 r. dotyczyła głównie Departamentu Kontroli Celno-Akcyzowej i Kontroli Gier, który zgodnie z porozumieniem zawartym w dniu 12 maja 2009 r. pomiędzy Ministerstwem Finansów i Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi zajmuje się zagadnieniami dotyczącymi kontroli wydatków finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji oraz Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej.

W ramach współpracy przedstawiciele służb kontrolnych, tj. GIJHARS oraz Izby Celnych realizujących zadania określone w rozporządzeniu Rady (WE) Nr 1306/2013 uczest-

niczyli w cyklicznych naradach organizowanych przez wyżej wymieniony Departament Ministerstwa Finansów. Na naradach omawiano wyniki realizacji zadań wynikających z wyżej wymienionego rozporządzenia.

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Inspekcja Handlowa/ The Office of Competition and Consumer Protection

Celem współpracy z Inspekcją Handlową, określonej w porozumieniu z dnia 21 grudnia 2009 r. jest poprawa skuteczności działań kontrolnych obu instytucji w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Informacje dotyczące niewłaściwej jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, przekazane przez Inspekcję Handlową w 2015 r. były podstawą przeprowadzenia przez IJHARS 76 kontroli, w tym głównie dotyczących przetworów rybnych i mięsnych oraz wyrobów piekarskich.

W wyniku przeprowadzonych kontroli IJHARS zastosowała sankcje w odniesieniu do 30 przedsiębiorców. IJHARS przekazała Inspekcji Handlowej 76 informacji o nieprawidłowościach dotyczących jakości handlowej produktów znajdujących się w obrocie detalicznym.

Współpraca z Inspekcją Handlową obejmowała również zagadnienia dotyczące prawidłowości znakowania produktów rolnictwa ekologicznego oraz produktów regionalnych i tradycyjnych w obrocie handlowym.

Agencja Rynku Rolnego (ARR)/ The Agricultural Market Agency

Zakres współpracy z ARR określa umowa z dnia 16 grudnia 2013 r. w sprawie realizacji zadań delegowanych, w zakresie mechanizmów WPR administrowanych przez Agencję. Zadania IJHARS obejmują wykonywanie badań laboratoryjnych próbek artykułów rolno-spożywczych przekazanych przez pracowników Sekcji Kontroli Technicznych Oddziałów Terenowych ARR.

W 2015 r. IJHARS realizowała zadania delegowane w zakresie 5 mechanizmów WPR, tj.:

- ▶ *Interwencyjnego zakupu i sprzedaży odtłuszczonego mleka w proszku,*
- ▶ *Dopłat do prywatnego przechowywania masła,*
- ▶ *Monitorowania produkcji i opłat na rynku cukru,*
- ▶ *Dopłat do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych,*
- ▶ *Dopłat do prywatnego przechowywania odtłuszczonego mleka w proszku.*

Badania próbek miały na celu potwierdzenie zgodności jakości produktu z deklaracją producenta i wymaganiami ARR w danym mechanizmie.

W ramach zadań powierzonych przez Agencję Rynku Rolnego na mocy umowy z dnia 20 listopada 2014 r. wykonywano badania próbek laboratoryjnych w ramach mechanizmu „Realizacja zadań w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020”.

Ponadto w ramach porozumień z dnia 8 września i 29 października 2014 r. oraz 16 lutego 2015 r. określono zasady współpracy przy wykonywaniu kontroli jakości handlowej świeżych owoców i warzyw przeznaczonych do wycofania z rynku, w związku z ustanowieniem tymczasowych, nadzwyczajnych środków wsparcia producentów owoców i warzyw, wynikających z rosyjskiego embarga.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR)/ The Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture

Współpracę z ARiMR określa porozumienie z dnia 19 grudnia 2011 r. oraz 28 lipca 2015 r. zawarte w celu zapewnienia sprawnego i skutecznego wykonywania obowiązków w zakresie rolnictwa ekologicznego, w tym dotyczących płatności z tytułu prowadzenia produkcji rolnej metodami ekologicznymi w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) oraz przekazywania danych rynkowych.

Realizując zadania określone zakresem współpracy IJHARS przekazała ARiMR w 2015 r. dane dotyczące rolników ekologicznych wraz z ustaleniami z przeprowadzonych kontroli zgodności w ramach nadzoru nad produkcją ekologiczną.

Współpraca obejmowała również zadania związane z udzielaniem przez ARiMR dopłat do oprocentowania kredytów na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie nowych technologii w rolnictwie, zapewniających wysoką jakość produktu (tzw. kredyt NT). W ramach współpracy w 2015 r. wydano 306 *Świadectw jakości handlowej* związanych z uzyskaniem kredytu NT.

Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza/ The National Agrochemical Station

Zakres współpracy IJHARS z Krajową Stacją Chemiczno-Rolniczą, określony porozumieniem zawartym w dniu 1 marca 2004 r., obejmuje ocenę jakości wprowadzanych do obrotu nawozów, wyprodukowanych w kraju lub w innych krajach UE oraz importowanych z krajów trzecich, w tym głównie:

- ▶ wykonywanie przez laboratoria analityczne Okręgowych Stacji Chemiczno-Rolniczych badań próbek nawozów pobranych przez pracowników IJHARS w toku prowadzonych kontroli,
- ▶ wymianę informacji o negatywnych zjawiskach stwierdzonych w toku kontroli oraz współdziałanie przy ich eliminacji.

Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego im. prof. Wacława Dąbrowskiego/ The Institute of Agricultural and Food Biotechnology

Współpracę z Instytutem reguluje porozumienie z dnia 5 kwietnia 2013 r. w sprawie organizacji szkoleń w zakresie klasyfikacji tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP, w tym:

- ▶ prowadzenie teoretycznych i praktycznych szkoleń dla pracowników IJHARS,
- ▶ prowadzenie szkoleń dla kandydatów na rzeczoznawców w zakresie klasyfikacji tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP oraz udział w pracach Komisji Kwalifikacyjnych dla osób starających się o status rzeczoznawcy.

W 2015 r. w ramach współpracy zorganizowano 10 szkoleń, w tym: 6 dla kandydatów na rzeczoznawców ds. klasyfikacji tusz wieprzowych, 3 szkolenia dla osób prowadzących kontrole prawidłowości klasyfikacji tusz wołowych

oraz 1 szkolenie dla pracowników IJHARS, prowadzących kontrole prawidłowości klasyfikacji tusz wieprzowych w systemie EUROP.

Ponadto w 2015 r. odbyło się 12 egzaminów w zakresie klasyfikacji tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP, w wyniku których uprawnienia rzeczoznawcy otrzymało ogółem 181 osób, w tym: 111 osób w zakresie klasyfikacji tusz wieprzowych oraz 70 osób w zakresie klasyfikacji tusz wołowych.

Polski Komitet Normalizacyjny (PKN)/ The Polish Committee for Standardization

Zakres współpracy z PKN określa ustawa o *normalizacji*, na podstawie której 11 pracowników IJHARS uczestniczy w opracowywaniu Polskich Norm i innych dokumentów normalizacyjnych.

W 2015 r. przedstawiciele IJHARS wzięli udział w pracach 7 Komitetów Technicznych ds.:

- ▶ Przetworów Owocowo-Warzywnych,
- ▶ Kawy i Herbaty,
- ▶ Ryb i Przetworów Rybnych,
- ▶ Mięsa i Przetworów Mięsnych,
- ▶ Żywności Mrożonej,
- ▶ Upraw Roli i Roślin Polowych,
- ▶ Nasion Roślin Oleistych, Tłuszczów Roślinnych i Zwierzęcych oraz ich Produktów.

Polskie Centrum Akredytacji (PCA)/ The Polish Centre for Accreditation

Zakres współpracy z PCA określa porozumienie z dnia 16 października 2015 r., którego przedmiotem jest zacieśnienie współpracy i wymiany informacji dotyczących ustaleń poczynionych podczas ocen/kontroli prowadzonych w upoważnionych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi i akredytowanych przez PCA jednostkach certyfikujących, działających w zakresie rolnictwa ekologicznego i artykułów rolno-spożywczych posiadających zarejestrowane chronione nazwy pochodzenia, chronione oznaczenia geograficzne, albo będących gwarantowanymi tradycyjnymi specjalnościami.

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2015 ROKU/ Task's performance of AFQI in 2015

Inspekcja Weterynaryjna (IW)/ The Veterinary Inspection

Zakres współpracy z IW określa porozumienie z dnia 18 lutego 2010 r. dotyczące realizacji zadań związanych z nadzorem Głównego Inspektora JHARS sprawowanym nad jednostkami certyfikującymi i produkcją ekologiczną, w tym głównie odnośnie wymiany informacji o producentach ekologicznych oraz wynikach kontroli wytwarzania i stosowania pasz na zgodność z ustawą o rolnictwie ekologicznym.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORIN)/ Państwowa Inspekcja Sanitarna (PIS)/Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska (PIOŚ)/ The State Plant Health and Seed Inspection, The State Sanitary Inspection, The State Inspectorate for Environmental Protection

Zakres współpracy z PIORIN określa porozumienie:

- ▶ z dnia 20 stycznia 2015 r. w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej produktów pochodzenia roślinnego,
- ▶ z dnia 1 lipca 2010 r. dotyczące realizacji zadań związanych z nadzorem Głównego Inspektora JHARS sprawowanym nad jednostkami certyfikującymi i produkcją ekologiczną, w tym głównie odnośnie przeprowadzania kontroli u producentów wytwarzających wegetywny materiał rozmnożeniowy i nasiona do celów uprawy.

W 2015 r. współpraca z wymienionymi instytucjami dotyczyła głównie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej produktów pochodzenia roślinnego oraz udzielania informacji o podmiotach i produktach roślinnych eksportowanych do Federacji Rosyjskiej oraz odnośnie wydanych pozwoleń na zastosowanie w rolnictwie ekologicznym materiału siewnego, nasion i wegetywnego materiału nasadzeniowego, który nie był wyprodukowany materiałami ekologicznymi. Ponadto współdziałano z Inspekcją Sanitarną w ramach systemu wczesnego ostrzeżenia o niebezpiecznej żywności.

Okręgowe Inspektoraty Rybołówstwa Morskiego/ The District Sea Fisheries Inspectorates

Współdziałanie Okręgowych Inspektorów Rybołówstwa Morskiego oraz IJHARS, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie sposobu i form współdziałania okręgowych inspektorów rybołówstwa morskiego oraz IJHARS przy dokonywaniu kontroli produktów rybnych polega m.in. na :

- ▶ organizowaniu wspólnych kontroli zakładów przetwórczych, magazynów oraz innych pomieszczeń służących do przechowywania lub przetwarzania produktów rybnych,
- ▶ wzajemnym udostępnianiu dokumentów zgromadzonych podczas kontroli, w tym protokołów i decyzji,
- ▶ wzajemnym przekazywaniu informacji o naruszeniu przepisów o organizacji rynku rybnego i możliwości wystąpienia takiego zagrożenia.

Zgodnie z przepisami ustawy o organizacji rynku rybnego kontrola produktów rybnych, zgodnych z definicją art. 1 tiret drugi rozporządzenia nr 104/2000, jest dokonywana przez:

- ▶ okręgowych inspektorów rybołówstwa morskiego – w szczególności przy wyładunku i pierwszej sprzedaży produktów rybnych pochodzących z połowów morskich,
- ▶ wojewódzkich inspektorów jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych – w zakresie, trybie i na zasadach określonych w ustawie o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Rada ds. Racjonalnego Wykorzystania Żywności przy Federacji Polskich Banków Żywności/The Council for Rational Use of Food at Polish Federation of Food Banks

Przedstawiciele IJHARS uczestniczą w pracach grup roboczych ds. edukacji oraz legislacji funkcjonujących w ramach Rady ds. Racjonalnego Wykorzystania Żywności przy Federacji Polskich Banków Żywności.

Celem pracy grup roboczych jest między innymi działanie na rzecz wdrażania systemowych rozwiązań dotyczących ograniczania marnowania żywności oraz propagowanie wiedzy w tym zakresie wśród konsumentów, przedsiębiorców branży spożywczej i administracji publicznej.

W 2015 r. przedstawiciel GIJHARS wziął udział w trzech posiedzeniach Rady oraz jednym spotkaniu grupy roboczej do spraw edukacji. Podczas posiedzeń Rady omawiane były możliwości wykorzystania żywności niespełniającej wymagań jakości handlowej w świetle przepisów prawa żywnościowego. Podczas spotkania grupy roboczej ds. edukacji omawiano kwestie marnowania żywności w szkole.

Ponadto, Federacja Polskich Banków Żywności wraz z pięcioma partnerami zainaugurowała projekt „EFEKT”. Założeniem projektu jest opracowanie innowacyjnej platformy internetowej, zawierającej treści informacyjne i edukacyjne w celu podniesienia świadomości na temat ilości odpadów spożywczych oraz zachęcania obywateli do aktywnego zmniejszania skali marnowania żywności.

Inne instytucje/ Other institutions

W 2015 r. współpraca IJHARS z innymi instytucjami działającymi w obszarze kontroli żywności i środków produkcji rolnej obejmowała:

▶ Inspekcję Sanitarną – w zakresie wymiany informacji o podmiotach i produktach roślinnych eksportowanych z Rzeczypospolitej Polskiej do Federacji Rosyjskiej,

- ▶ Krajową Unię Producentów Soków – w zakresie udziału w pracach Komitetu Technicznego,
- ▶ Główny Urząd Miar – w zakresie wymiany informacji o podmiotach prowadzących działalność gospodarczą w zakresie paczkowania,
- ▶ Główny Urząd Statystyczny – w zakresie przekazywania danych statystycznych dotyczących krajowych gospodarstw rolnych prowadzących produkcję metodami ekologicznymi,
- ▶ Policję – w zakresie przekazywania informacji dotyczących przeprowadzonych czynności kontrolnych w niektórych podmiotach oraz zgłoszenia przez podmioty działalności gospodarczej w zakresie produkcji, składowania, konfekcjonowania i obrotu artykułami rolno-spożywczymi,
- ▶ Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie i Wrocławiu – w zakresie opracowania nowych metodyk analitycznych prowadzących do wykrywania zafałszowań artykułów rolno-spożywczych oraz organizacji praktyk studenckich we współpracy z Wydziałem Nauk o Żywności.

III. FUNKCJONOWANIE IJHARS W 2015 ROKU

Functioning of AFQI in 2015

1. Nadzór Głównego Inspektora nad realizacją zadań

The Chief Inspector supervision of tasks performance

1.1. Kontrola wewnętrzna/ **Internal control**

W ramach koordynacji i nadzoru nad działalnością IJHARS, sprawowanego przez Głównego Inspektora na podstawie ustawy *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych*, prowadzone są kontrole wewnętrzne w komórkach organizacyjnych GIJHARS oraz w wojewódzkich inspektoratach JHARS. Czynności te wykonują pracownicy Biura Kontroli Wewnętrznej, działający na podstawie upoważnień kontroli wydawanych przez Głównego Inspektora JHARS.

Kontrole prowadzone są w trybie planowym, na podstawie programów zatwierdzanych przez Dyrektora Biura Kontroli Wewnętrznej, jak również doraźnie, w przypadku konieczności rozpatrzenia spraw wynikających z bieżącej działalności IJHARS.

W 2015 r. przeprowadzono ogółem 9 planowych kontroli wewnętrznych w wojewódzkich inspektoratach JHARS.

Tematyka planowej kontroli wewnętrznej związana była z nadzorem i koordynacją działań kontrolnych w wojewódzkich inspektoratach JHARS oraz ich wpływu na prawidłowość realizacji zadań ustawowych.

Zakres planowej kontroli wewnętrznej obejmował w szczególności zagadnienia dotyczące:

- ▶ zasad i trybu nadzoru sprawowanego przez kierownictwo WIJHARS,
- ▶ wydawania zaleceń pokontrolnych w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w toku kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz sposobu monitorowania ich wykonania przez przedsiębiorców,

- ▶ postępowania z informacjami przesyłanymi do WIJHARS przez inne instytucje kontrolne.

Zgodnie z zasadami kontroli wewnętrznej, podczas przeprowadzania czynności kontrolnych sprawdzono wykonanie zaleceń pokontrolnych wydanych przez Głównego Inspektora JHARS w wyniku poprzednich kontroli wewnętrznych.

Kontrolowane jednostki zobowiązane zostały do pełnej realizacji zaleceń pokontrolnych zawartych w wystąpieniach pokontrolnych, wydanych przez Głównego Inspektora JHARS. Wnioski z kontroli wykorzystano do zwiększenia skuteczności działań prowadzonych przez WIJHARS w zakresie postępowania kontrolnego i administracyjnego.

1.2. Audyty wewnętrzny/ **Internal audit**

Audyty wewnętrzny ma na celu:

- ▶ badanie systemów zarządzania i kontroli w jednostce, w tym ocenę kontroli zarządczej, w wyniku których kierownik jednostki uzyskuje obiektywną i niezależną ocenę adekwatności, efektywności i skuteczności tych systemów,
- ▶ prowadzenie czynności doradczych, w tym składanie wniosków, mających na celu usprawnienie funkcjonowania jednostki.

Audyty wewnętrzny przeprowadzany jest na podstawie rocznego planu audytu wewnętrznego jednostki sektora finansów publicznych (JSFP), zwanego „planem audytu”. Zadania audytu w GIJHARS wykonuje pracownik zatrudniony na stanowisku audytora wewnętrznego, spełniający wymogi ustawy *o finansach publicznych*.

W 2015 r. zrealizowano zadania audytorskie w zakresie:

- ▶ oceny i analizy procesu likwidacji środków trwałych, ewidencji mienia,
- ▶ prawidłowości funkcjonowania gospodarki kasowej,
- ▶ oceny nadzoru nad kontrolą tusz wołowych i wieprzowych w procesie klasyfikacji.

Ponadto, Audytor Wewnętrzny w 2015 r. wykonywał poza planem audytu zadania doradcze i opiniodawcze na potrzeby Kierownictwa GIJHARS dotyczące analizy uregulowań wewnętrznych. Efektem prowadzonych prac była identyfikacja i analiza ryzyka, zwiększenie bezpieczeństwa zasobów i efektywności oraz skuteczności kontroli zarządczej.

1.3. Rozpatrywanie skarg/ **Complaints handling**

W 2015 r. do organów IJHARS wpłynęło 351 skarg, z których bezpośrednio rozpatrzono 227 skarg (w tym: 48 skarg rozpatrzył Główny Inspektor, a 179 skarg wojewódzcy inspektorzy JHARS), 106 przekazano do innych instytucji, a 18 pozostawiono bez rozpoznania z uwagi na ich anonimowość.

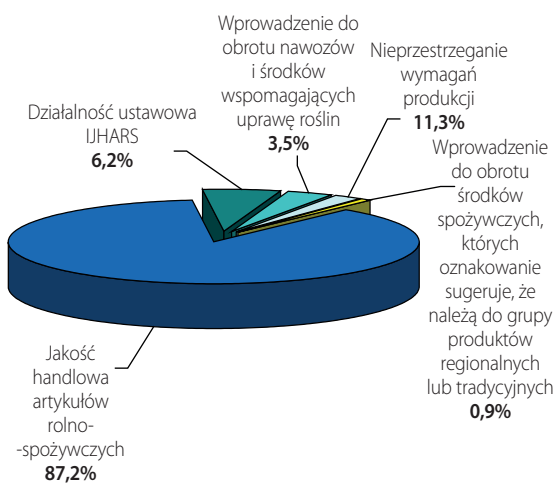
Zagadnienia zgłoszone w 227 skargach rozpatrzonych bezpośrednio przez organy IJHARS w 2015 r. dotyczyły (rysunek 8):

- ▶ jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, co zgłoszono w 198 skargach (tj. 87,2% ogółu rozpatrzonych); najczęściej kwestionowano jakość handlową,
- ▶ działalności IJHARS – 14 skarg (tj. 6,2% ogółu rozpatrzonych),

- ▶ wprowadzania do obrotu nawozów i środków wspomagających uprawę roślin – 8 skarg (tj. 3,5% ogółu rozpatrzonych),
- ▶ nieprzestrzegania wymagań produkcji ekologicznej – 5 skarg (tj. 2,2% ogółu rozpatrzonych),
- ▶ wprowadzania do obrotu środków spożywczych, których oznakowanie sugeruje, że należą do grupy produktów regionalnych lub tradycyjnych – 2 skargi (tj. 0,9% ogółu rozpatrzonych).

W porównaniu do 2014 r. liczba skarg rozpatrzonych bezpośrednio przez organy IJHARS w 2015 r. zwiększyła się o 25 (tj. z 202 do 227 skarg).

RYSUNEK 8.
Tematyka skarg rozpatrzonych przez IJHARS w 2015 r./ **Graph no 8:**
Subjects of complaints considered by AFQI in 2015

2. Działalność informacyjna

Information and communication

Prowadzenie rzetelnej polityki informacyjnej jest ważnym elementem działalności IJHARS, kierowanej zarówno do producentów i przedsiębiorców sektora rolno-spożywczego, jak i konsumentów. Rozpowszechnianie informacji jest wielopłaszczyznowe i odbywa się przede wszystkim poprzez współpracę z mediami, działalność prasową i wydawniczą oraz komunikację wewnętrzną.

Mając na celu wykreowanie własnej, aktywnej i rzetelnej polityki informacyjnej IJHARS stara się dotrzeć do jak największej liczby odbiorców, którymi są zarówno pracownicy IJHARS jak i osoby z zewnątrz. Relacje z ważnych spotkań, w których uczestniczyli pracownicy IJHARS publikowane były na stronie www.ijhars.gov.pl oraz jako artykuły w Biuletynie *Wiedza i Jakość*. W 2015 r. systematycznie opracowywano komunikaty prasowe na temat działalności IJHARS w ujęciu kwartalnym i rocznym oraz przeprowadzano comiesięczną analizę publikacji prasowych.

2.1. Strona internetowa IJHARS/ AFQI's website

Podstawowym źródłem informacji o działaniach IJHARS jest strona internetowa www.ijhars.gov.pl. Na stronie zamieszczone są m.in.: informacje o bieżących działaniach IJHARS, informacje o aktualnych wynikach kontroli, wykaz przepisów prawnych, wzory formularzy i wniosków, informacje dotyczące współpracy z innymi organizacjami.

Zamieszczane informacje dotyczyły głównie aktualnych wiadomości branżowych dla rolników (rolnictwo ekologiczne, obowiązek zgłaszania działalności, aktualizacja przepisów, wzory druków, wydawanie świadectw jakości handlowej), ale także informacji dotyczących wdrożenia systemu przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym

oraz kampanii informacyjnej w zakresie racjonalnego gospodarowania nawozami.

Zgodnie z przepisami prowadzony jest również Biuletyn Informacji Publicznej (BIP) www.ijhars.gov.pl/bip. W ramach BIP publikowane są informacje określone w ustawie o dostępie do informacji publicznej.

2.2. Współpraca z mediami/ Cooperation with the media

Priorytetem współpracy jest bieżące informowanie mediów o działalności IJHARS oraz przekazywanie informacji na temat przeprowadzanych kontroli artykułów rolno-spożywczych.

Informacje przekazywano w formie:

- ▶ komunikatów prasowych dystrybuowanych wśród mediów,
- ▶ wywiadów z przedstawicielami IJHARS,
- ▶ artykułów opracowywanych na życzenie zainteresowanych redakcji,
- ▶ komentarzy i opinii do prasy,
- ▶ bieżących kontaktów z poszczególnymi redakcjami i dziennikarzami,
- ▶ seminariów oraz spotkań zewnętrznych,
- ▶ udziału kierownictwa IJHARS w nagraniach radiowych i telewizyjnych,
- ▶ materiałów, tj.: biuletynu *Wiedza i Jakość*, *Sprawozdania rocznego z działalności Inspekcji JHARS*, *Raportu o stanie rolnictwa ekologicznego w Polsce w latach 2013-2014*.

W 2015 r. IJHARS współpracowała z takim mediami jak:

- ▶ ogólnopolskie stacje telewizyjne (TVP 1, TVP Agro News, Info, Polsat, Polsat News) oraz stacje regionalne (TVP Polski Ośrodek Wrocławski),
- ▶ ogólnopolskie stacje radiowe (PR1, Eska, Radio Kolor, Radio Łódź, Radio Opole, TOK FM, Trójka),

- ▶ prasa ogólnopolska (Dziennik Gazeta Prawna, Gazeta Wyborcza, Metro, Newsweek, PAP, Rzeczpospolita, Tina),
- ▶ prasa lokalna (Czas Świecia, Dziennik Bałtycki, Dziennik Łódzki, Dziennik Zachodni, Echo Miasta, Express Bydgoski, Gazeta Krakowska, Gazeta Lubuska, Gazeta Pomorska, Głos Pomorza, Głos Wielkopolski, Gazeta Wyborcza – wydania lokalne, Kronika Beskidzka, Kurier Szczeciński, Nowa Trybuna Opolska, Super Nowości, Tygodnik Ciechanowski, Tygodnik Płocki, Tygodnik Podhalański, Tygodnik Siedlecki, Tygodnik Zamojski),
- ▶ wydawnictwa branżowe (Agro Przemysł, Bake & Sweet, Bezpieczeństwo i Higiena Żywności, Bilans Dodatni, Farmer, Foof-Lex, Kurier Rolniczy, Przegląd Mleczarski, Rzeźnik Polski, Świat Vendingu, Top Agrar, Tygodnik Rolniczy, Warzywa i Owoce Miękkie, Wiadomości Handlowe),
- ▶ portale internetowe (agronews.com.pl, gazeta.pl, onet.pl, portalspozywczy.pl, wp.pl).

Wśród tematów najchętniej podejmowanych przez media w 2015 r., była między innymi: jakość handlowa artykułów rolno-spożywczych, w tym drobiu, świeżych owoców i warzyw, produktów ekologicznych oraz zagadnienia dotyczące znakowania.

2.3. Biuletyn „Wiedza i Jakość” / ‘The Knowledge and Quality’ bulletin

Procesom usprawnienia komunikacji, zarówno z odbiorcami, jak i pracownikami, służy wydawany od 2005 r. biuletyn informacyjny *Wiedza i Jakość*. Głównym celem tej publikacji jest szeroko pojęte informowanie środowisk sektora rolno-spożywczego o aktualnych,

a także systematycznych działaniach GIJHARS, WIJHARS oraz Laboratoriów Specjalistycznych GIJHARS. Biuletyn przekazywany jest do mediów, przedstawicieli środowisk naukowych, Senackiej Komisji ds. Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Sejmowej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz innych zainteresowanych instytucji. Ponadto, rozsyłany jest do bibliotek, co wynika z ustawy o obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych.

W 2015 r. ukazały się 4 numery biuletynu, każdy w nakładzie 250 sztuk. Biuletyny rozesłano do mediów, do ponad 100 przedstawicieli środowisk naukowych (uniwersytety i akademie rolnicze), przedstawicieli Sejmu i Senatu (Senacka Komisja ds. Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Sejmowa Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi), przedstawicieli MRiRW oraz bibliotek, co wynika z ustawy o obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych. Biuletyn *Wiedza i Jakość* dostępny jest również na stronie internetowej IJHARS, dzięki czemu dociera do szerokiej grupy odbiorców.

2.4. Polityka informacyjna/ Information policy

Ważnym elementem pozakontrolnym z zakresu działalności IJHARS jest propagowanie wiedzy dotyczącej jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz prowadzenie rzetelnej polityki informacyjnej, kierowanej zarówno do konsumentów, jak i przedstawicieli branż, stowarzyszeń oraz producentów i przedsiębiorców sektora rolno-spożywczego. W 2015 r. do ważnych wydarzeń sprzyjających rozpowszechnianiu wiedzy zaliczyć należy spotkania z przedstawicielami poszczególnych branż, posiedzenia, konferencje, seminaria, sympozja, kongresy i wizyty studyjne.

IV. KIERUNKI DZIAŁANIA IJHARS W 2016 ROKU

Course of actions for 2016

Rok 2016 będzie czternastym rokiem działalności IJHARS, która w ramach urzędowej kontroli żywności w Polsce, chroni interesy konsumentów i producentów oraz wpływa na pozytywną stymulację procesów rozwoju przetwórstwa, dystrybucji i eksportu żywności.

Do podstawowych kierunków działania IJHARS w 2016 r. należy zaliczyć:

- ▶ realizację zadań kontrolnych wskazanych w *Rocznym ramowym planie kontroli na 2016 r.*,
- ▶ aktualizację i rozszerzenie zakresu akredytacji w laboratoriach GIJHARS,
- ▶ wzmocnienie systemu kontroli jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym,
- ▶ wzmocnienie ochrony produktów CHNP, ChOG, GTS,
- ▶ usprawnienie realizacji programu kontroli ex-post,
- ▶ kontynuację aktywności IJHARS na forum międzynarodowym.

Realizacja zadań kontrolnych, wskazanych w Rocznym ramowym planie kontroli/ Implementation of control activities indicated in the Annual Framework Control Plan

Roczny ramowy plan kontroli na 2016 r. obejmuje zarówno zadania kontrolne wynikające z ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych jak i innych ustaw, w których określone zostały kompetencje IJHARS. Tematyczny zakres planowych kontroli opracowany został między innymi w oparciu o wyniki analizy ryzyka sporządzonej na podstawie danych z kontroli przeprowadzonych w latach poprzednich oraz propozycje tematów zgłoszonych przez instytucje współpracujące z IJHARS.

Kontrole realizowane w 2016 r. swoim zakresem obejmować będą wszystkie aspekty jakości handlowej, tj. ocenę organoleptyczną, badania fizykochemiczne oraz prawidłowość znakowania.

W ramach zaplanowanych kontroli sprawdzona zostanie jakość handlowa artykułów rolno-spożywczych stanowiących podstawę codziennej diety przeciętnego konsumenta. W planie kontroli uwzględniono produkty, odnośnie których w latach poprzednich odnotowano wysoki odsetek nieprawidłowości lub dla których zakres kontroli obejmował wybrane aspekty jakości handlowej.

Rok 2016 będzie kolejnym, w którym kontrole skoncentrowane będą na wykrywaniu zafałszowań artykułów rolno-spożywczych. Działania kontrolne w tym zakresie będą obejmowały zarówno specjalistyczne badania laboratoryjne, jak również weryfikację ich oznakowania.

Kontroli IJHARS podlegać będą także produkty wskazane w skoordynowanych planach kontroli Komisji Europejskiej.

Część z zaplanowanych kontroli uwzględniać będzie wszystkie aspekty jakości handlowej, natomiast niektóre skoncentrują się głównie na zagadnieniach związanych z prawidłowością znakowania.

Poza zadaniami określonymi w *Rocznym Ramowym planie kontroli IJHARS na 2016 rok*, w I półroczu IJHARS będzie prowadziła, na wniosek Agencji Rynku Rolnego, kontrole zgodności świeżych owoców i warzyw przeznaczonych na wycofanie z rynku, związane z uruchomieniem IV tury wsparcia dla producentów niektórych owoców i warzyw w związku z zakazem ich przywozu z Unii Europejskiej do Federacji Rosyjskiej

Aktualizacja i rozszerzenie zakresu akredytacji w laboratoriach GIJHARS/ Updating and expanding the scope of accreditation for AFQI laboratories

W 2016 r. priorytetem działania laboratoriów GIJHARS będzie:

- ▶ wdrożenie specjalistycznych metodyk badawczych ukierunkowanych na potrzeby wynikające z zaplanowanych na 2016 r. tematów kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych z uwzględnieniem kompleksowej oceny danego produktu, w tym wykrywania różnego rodzaju zafałszowań i oznaczania surowców użytych do produkcji kontrolowanego wyrobu,
- ▶ rozszerzenie zakresu akredytacji potwierdzających kompetencje laboratoriów; planując rozszerzenie zakresu akredytacji kierowano się zakresem akredytacji dla danej matrycy uzupełnieniem brakujących parametrów tak, aby wszystkie wyniki badań dla danego produktu były akredytowane,

- ▶ utrzymanie wysokiej jakości badań poprzez uczestnictwo poszczególnych laboratoriów w badaniach biegłości i porównaniach międzylaboratoryjnych,
- ▶ doskonalenie systemu zarządzania poprzez szkolenia wewnętrzne i zewnętrzne pracowników laboratoriów GIJHARS,
- ▶ udział w pracach Rady Ekspertów ds. analiz mięsa drobiowego,
- ▶ udział w pracach Grupy Roboczej IHC (Międzynarodowa Komisja ds. Miodu) w zakresie badań miodu.

Wzmocnienie systemu kontroli jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym/ *Strengthening control system of certification bodies in organic farming*

W 2016 roku, działania IJHARS w zakresie rolnictwa ekologicznego będą skierowane szczególnie na eliminowanie nieuczciwych praktyk produkcyjnych i handlowych, które negatywnie wpływają na wizerunek polskich produktów ekologicznych. Podejmowanie tych działań będzie sprzyjać wzrostowi konkurencyjności rolnictwa ekologicznego oraz wzrostowi podaży polskich produktów ekologicznych.

W 2016 roku IJHARS zakłada wzmocnienie działań w zakresie:

- ▶ ochrony oznaczeń ekologicznych (poprzez eliminowanie znakowania produktów nieekologicznych terminami takimi jak *eko*, *bio*, sugerującymi ekologiczną metodę produkcji),
- ▶ kontroli produktów importowanych z państw trzecich,
- ▶ kontroli nawozów i innych środków do produkcji, nieprzeznaczonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym, oznakowanych terminami takimi jak *ekologiczny*, *bio* lub *eko*, sugerującymi możliwość ich stosowania w rolnictwie ekologicznym,
- ▶ nadzoru nad jednostkami certyfikującymi (audyty, inspekcje, kontrole sprawdzające producentów).

IJHARS wzmocni także współpracę z innymi instytucjami realizującymi zadania na rzecz rolnictwa ekologicznego, tj. PIORIN, GIW, ARiMR, PCA, UOKiK. Zacieśnienie współpracy i udoskonalenie przepływu informacji pozwoli na

uszczelnienie systemu kontroli. Ponadto, planowane jest korzystanie, w większym stopniu niż dotychczas, z wyników pracy placówek badawczych, co pozwoli skuteczniej wyjaśniać przyczyny nieprawidłowości występujących w rolnictwie ekologicznym.

Wzmocnienie ochrony produktów ChNP, ChOG, GTS/ *Strengthening protection of products with names registered as PDO, PGI and TSG*

W 2016 roku IJHARS będzie zobligowana do wdrożenia nowych zadań i dostosowania obecnie realizowanych działań w związku z projektem zmiany ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych. Będą to w szczególności:

- ▶ publikacja na stronie internetowej IJHARS wykazu producentów posiadających świadectwo jakości potwierdzające zgodność procesu produkcji produktu rolnego lub środka spożywczego ze specyfikacją lub certyfikat zgodności,
  - ▶ wdrożenie systemu nakładania kar pieniężnych na jednostki certyfikujące, które nie wywiązują się z nałożonych na nie przepisami zadań,
  - ▶ opracowanie trybu i wdrożenie kontroli produktów oznaczonych fakultatywnym określeniem jakościowym „produkt górski” lub odwołujących się do niego.
- Ponadto, IJHARS wzmocni współpracę ze środowiskiem naukowym w celu stworzenia innowacyjnych instrumentów i metod wpływających na poprawę konkurencyjności produktów objętych systemem jakości żywności.

Podniesienie jakości przeprowadzania i dokumentowania kontroli ex-post/ *Improving the quality of ex-post control activities and their documentation*

Priorytetowymi działaniami dotyczącymi zadań związanych z kontrolą ex-post w 2016 r. będzie głównie:

- ▶ rzetelne wykonywanie kontroli oraz podniesienie poziomu i ujednoczenie dokumentowania czynności kontrolnych przez wszystkie WIJHARS,
- ▶ rzetelne przygotowanie inspektorów IJHARS do kontroli ex-post poprzez organizację szkoleń/warsztatów w zakresie zasad funkcjonowania nowych mechani-

zmów Wspólnej Polityki Rolnej, wytypowanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na rok kontrolny 2015/2016 i 2016/2017,

- ▶ terminowe wykonanie kontroli krzyżowych zleconych przez inne państwa członkowskie UE.

W celu stałego podnoszenia wiedzy i umiejętności kontrolerskich inspektorów IJHARS organizować będzie spotkania i narady służące wymianie doświadczeń z zakresu technik kontrolnych w zrealizowanych kontrolach ex-post na rynku wewnętrznym.

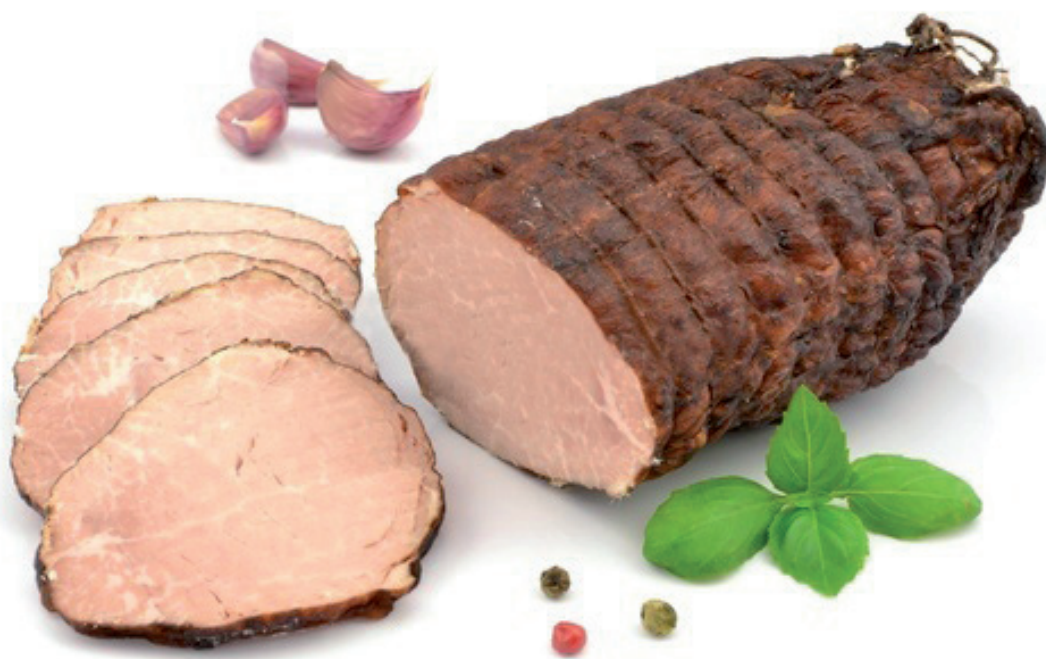
Kontynuacja aktywności na forum międzynarodowym/ Continuation of activities on the international forum

Spośród działań do realizacji w 2016 r. w ramach współpracy międzynarodowej, należy wymienić zadania mające na celu m.in.:

- ▶ zwiększenie udziału i aktywności przedstawicieli Polski w sesjach komitetów KKŻ FAO/WHO, spotkaniach

Grupy Roboczej Rady UE ds. *Codex Alimentarius* oraz sesjach Grupy Roboczej EKG/ONZ ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych,

- ▶ podnoszenie świadomości na temat znaczenia i skutków przyjmowania światowych norm dla produktów rolno-spożywczych przez Komisję Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO,
- ▶ kontynuację rozpowszechniania informacji na temat KKŻ FAO/WHO i jej prac, w tym stałą współpracę z prasą branżową w zakresie publikacji artykułów na temat Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO,
- ▶ aktywne zaangażowanie się w przedsięwzięcia organizowane w ramach przypadającej w 2016 r. 20. rocznicy członkostwa Polski w Organizacji Współpracy Gospodarczej Rozwoju (OECD), z uwagi na aktywność GIJHARS na forum Systemu OECD Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw.

Wojewódzkie Inspektoraty Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych Voivodeship Inspectorates of Agricultural and Food Quality

---

Dolnośląski Wojewódzki Inspektorat

ul. Ofiar Oświęcimskich 12
50-069 Wrocław
tel. (71) 346-08-84
fax (71) 343-75-28
wiwroclaw@ijhars.gov.pl

Oddział Żarska Wieś

59-900 Zgorzelec 1
tel./fax (75) 771-97-37

Oddział Międzyzlesie

ul. Kolejowa 9
57-530 Międzyzlesie
tel./fax (74) 812-59-43

Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Inspektorat

ul. Hetmańska 28
85-039 Bydgoszcz
tel. (52) 322-87-10
fax (52) 322-47-26
wibydgoszcz@ijhars.gov.pl

Lubelski Wojewódzki Inspektorat

ul. Nowy Świat 3
20-418 Lublin
tel. (81) 532-06-15
fax (81) 532-23-59
wilublin@ijhars.gov.pl

Oddział Biała Podlaska

ul. Kolejowa 21
21-500 Biała Podlaska
tel./fax (83) 343-85-54, 343-33-30
wijharsbiala@interia.pl

Lubuski Wojewódzki Inspektorat

ul. Boh. Westerplatte 11
65-034 Zielona Góra
tel./fax (68) 325-30-62
wizielonagora@ijhars.gov.pl

Oddział Rzepin

ul. Bohaterów Radzieckich 47
69-110 Rzepin
tel./fax (95) 759-64-35
wirzepin@ijhars.gov.pl

Łódzki Wojewódzki Inspektorat

ul. Gdańska 38
90-730 Łódź
tel./fax (42) 636-62-40
wilodz@ijhars.gov.pl

Małopolski Wojewódzki Inspektorat

ul. Ujastek 1
31-752 Kraków
tel. (12) 448-11-02
fax (12) 448-11-05
wikrakow@ijhars.gov.pl

Mazowiecki Wojewódzki Inspektorat

ul. Marszałkowska 115
00-102 Warszawa
tel. (22) 654-01-80
fax (22) 654-01-81
wiwarszawa@ijhars.gov.pl

Opolski Wojewódzki Inspektorat

ul. Wrocławska 170
45-835 Opole
tel./fax (77) 454-31-18
sekretariat@ijhars.opole.pl

Podkarpacki Wojewódzki Inspektorat

ul. Lubelska 46
35-233 Rzeszów
tel./fax (17) 853-34-38
wirzeszow@ijhars.gov.pl

Oddział Korczowa

Drogowe Przejście Graniczne Korczowa
tel./fax (16) 628-44-60

Oddział Krosno

ul. Bieszczadzka 1
38-400 Krosno
tel./fax (13) 437-28-79

Podlaski Wojewódzki Inspektorat

ul. Antoniukowska 11
15-740 Białystok
tel. (85) 747-97-40
tel./fax (85) 747-97-49
wibialystok@ijhars.gov.pl

Pomorski Wojewódzki Inspektorat

ul. Polska 15
81-969 Gdynia
tel. (58) 660-55-30
fax (58) 660-55-55
wigdansk@ijhars.gov.pl

Śląski Wojewódzki Inspektorat

ul. Jana III Sobieskiego 10
40-083 Katowice
tel. (32) 351-11-61
fax (32) 351-11-63
wikatowice@ijhars.gov.pl

Świętokrzyski Wojewódzki Inspektorat

ul. Zagnańska 91
25-558 Kielce
tel. (41) 362-69-64/65
fax (41) 362-64-10
wikielce@ijhars.gov.pl

Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Inspektorat

ul. Szarych Szeregów 7
10-079 Olsztyn
tel. (89) 535-90-48, 527-44-64
fax (89) 521-33-25
wiolsztyn@ijhar-s.gov.pl

Wielkopolski Wojewódzki Inspektorat

ul. Kazimierza Wielkiego 24/26
61-739 Poznań
tel. (61) 851-03-45
fax (61) 851-03-46
wipoznan@ijhar-s.gov.pl

Zachodniopomorski Wojewódzki Inspektorat

ul. Wały Chrobrego 4
70-502 Szczecin
tel. (91) 434-56-66, 430-32-72
fax (91) 434-56-66
wiszczecin@ijhars.gov.pl

Laboratoria

Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

Main Inspectorate Agricultural and Food Quality's Laboratories

---

Centralne Laboratorium w Poznaniu

Akredytacje PCA: AB 370
Kierownik: Magdalena Świdarska
ul. Reymonta 11/13
60-791 Poznań
(61) 867-90-34
(61) 867-90-19
labpoznan@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Białymstoku

Akredytacje PCA: AB 705
Kierownik: Leszek Arciuch
ul. Ogrodowa 10
15-027 Białystok
(85) 653-78-55, (85) 653-78-50
(85) 653-78-60
labbialystok@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Kielcach

Akredytacje PCA: AB 704
Kierownik: Adam Kaleta
ul. Zagnańska 91
25-558 Kielce
(41) 332-70-84
(41) 332-70-85
labkielce@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Gdyni

Akredytacje PCA: AB 285
Kierownik: Joanna Olszewska-Siemaszko
Al. Mar. J. Piłsudskiego 8/12
81-378 Gdynia
(58) 660-75-20
(58) 661-68-14
labgdynia@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Lublinie

Akredytacje PCA: AB 775
Kierownik: Renata Wojtysiak
ul. Nowy Świat 3
20-418 Lublin
(81) 743-81-01
(81) 534-21-20
lablublin@ijhars.gov.pl

IJHARS